

Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015

Arbets- och näringsministeriets publikationer
Utvecklande av regionerna
31/2012

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015

Arbets- och näringsministeriets publikationer

Utvecklande av regionerna

31/2012

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Skärgårdsdelegationen		September 2012	
Ordförande, riksdagsledamot Mikaela Nylander		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
Generalsekreterare, konsultative tjänstemannen		Työ- ja elinkeinoministeriö	
Jorma Leppänen		Arbets- och näringsministeriet	
		Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä 	
		Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015			
Tiivistelmä Referat Abstract			
Arbets- och näringsministeriet godkände det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet för åren 2012–2015 den 26 juni 2012. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regionutveckling hade tillstyrkt godkännande av programmet den 20 juni 2012. Åtgärdsprogrammet utarbetades i enlighet med de riksomfattande mål för regionutvecklingen som statsrådet godkände den 15 december 2011 och som åtgärdsprogrammet kompletterar och preciserar. Avsikten med åtgärdsprogrammet är att utnyttja den omfattande skärgården, havet och vattendragen med speciell tyngd på följande områden: kommun- och regionalpolitik, näringar och sysselsättning, fast boende och fritidsboende, trafik och telekommunikation samt miljö, natur och kultur. Programåtgärder främjar skärgårdens trafik- och teleförbindelser, skärgårdens ställning i regional- och kommunpolitiken, tryggnad av basservicen, tryggnad av verksamhetsförutsättningarna för havsklustret, produktutvecklingen och marknadsföringen av skärgårds- och insjöturismen, yrkesfisket, ökad bosättning genom fler fritidsbostäder, fritidsboendets utveckling till permanent boende och styrningen av byggandet i detta sammanhang, skyddet av Östersjön och vattendragen, beredskapen och säkerheten vid exceptionella naturfenomen samt behoven av rekreation, naturskydd och kultur. Ansaret för genomförandet av programmet vilar på ministerierna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, landskapsförbunden, skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdel samt organisationer och företag vilka genomför programmet med hjälp av de medel som årligen anvisas till ändamålet av staten, EU, kommunerna och den privata sektorn. Skärgårdsdelegationen lämnar med jämna intervaller ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling en redogörelse för hur programmet har genomförts. Publikationen finns tillgänglig på tre språk: finska (Valtakunnallinen saaristopoliittinen toimenpideohjelma 2012–2015), svenska (Det nationella skärgårdspolitiska programmet 2012–2015) och engelska (National Action Plan for Island Policy 2012–2015).			
Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Regionavdelningen/Jorma Leppänen, tfn 040 074 4900			
Asiasanat Nyckelord Key words			
skärgårdspolitiskt åtgärdsprogram, skärgårdspolitiken, skärgård, regionutveckling			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-685-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	
104		Ruotsi/Svenska/Swedish	
		Hinta Pris Price	
		22 €	
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	
Arbets- och näringsministeriet			
Ministry of Employment and the Economy			

Till läsaren

Arbets- och näringsministeriet godkände den 26 juni 2012 det nationella skärgårds-politiska åtgärdsprogrammet för åren 2012–2015: "Öar, hav, sjöar, älvar och strand-zonen som faktorer i den regionala utvecklingen". Dessförinnan hade ministerar-betsgruppen för förvaltning och regionutveckling tillstyrkt godkännande av pro-grammet den 20 juni 2012. Programmet berör i princip landets samtliga kommuner.

Åtgärdsprogrammet har utarbetats i enlighet med de riksomfattande mål för regi-onutvecklingen som statsrådet godkände den 15 december 2011. Åtgärdsprogram-met kompletterar och preciserar målen.

Avsikten med åtgärdsprogrammet är att utnyttja skärgård, hav och vattendrag med speciell tyngd på följande områden kommun- och regionalpolitik, näringar och sysselsättning, fast boende och fritidsboende, trafik och telekommunikation samt miljö, natur och kultur.

Finland har 76 000 öar, 53 000 km² hav, 56 000 sjöar, 647 älvar och åar samt en strandlinje på 314 000 kilometer. Det finns två miljoner fritidsinvånare och 700 000 farkoster. Antalet passagerare i inrikes sjötrafik vid kusten och insjöarna är 4,3 mil-joner. Det finns 1,7 miljoner fritidsfiskare. De flesta finländare berörs av skärgår-den i olika sammanhang. På havs- och skärgårdsområdena verkar också ett antal myndigheter.

Programåtgärderna främjar skärgårdens trafik- och teleförbindelser, skärgårdens ställning i regional- och kommunpolitiken, tryggnad av basservicen, tryggnad av verksamhetsförutsättningarna för havsklustret, produktutvecklingen och mark-nadsföringen av skärgårds- och insjöturismen, yrkesfisket, ökad bosättning genom fler fritidsbostäder, fritidsboendets utveckling till permanent boende och styrningen av byggandet i detta sammanhang, skyddet av Östersjön och vattendragen, bered-skapen och säkerheten vid exceptionella naturfenomen samt behoven av rekreation, naturskydd och kultur.

Ansvaret för genomförandet av programmet vilar på ministerierna, närings-, tra-fik- och miljöcentralerna, landskapsförbunden, skärgårdskommunerna och kommu-nerna med skärgårdsdel samt organisationer och företag vilka genomför program-met med hjälp av de medel som årligen anvisas till ändamålet av staten, EU, kommu-nerna och den privata sektorn. När det gäller staten fattas finansieringsbeslut årligen i samband med godkännandet av statsbudgeten.

Skärgårdsdelegationen ger med jämna intervaller ministerarbetsgruppen för för-valtning och regional utveckling en redogörelse för hur programmet har genomförts.

Det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet ger för sin del goda möjligheter att i världens relativt sett mest vattenrika land skapa sådana arbetsplatser inom upp-levelsebranschen som behövs för att ersätta förluster av arbetsplatser inom andra sektorer.

Trots allt stramare finansiella ramar erbjuder EU:s programperiod 2014–2020 goda verktyg också för det skärgårdspolitiska utvecklingsarbetet.

JYRI HÄKÄMIES
Näringsminister

Innehåll

Till läsaren.....	5
1 Förord	9
2 Utgångspunkter för det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet	10
2.1 Skärgårdspolitik	10
2.2 Nuläget i skärgården	12
2.3 Hot och möjligheter för skärgården.....	13
2.4 Näringar och sysselsättning	14
2.5 Boende	16
2.6 Trafik och telekommunikation.....	16
2.7 Basservicen och kommunstrukturprojektet.....	17
2.8 Miljö, natur, kultur och säkerhet.....	18
2.9 Skärgårdens utvecklingsresurser	19
3 Åtgärdsförslag.....	20
3.1 Kommun- och regionalpolitik.....	20
3.1.1 Kommunreformsprojektet	20
3.1.2 Skärgårdspolitik.....	20
3.2 Näringar och sysselsättning	21
3.2.1 Skärgårds-, insjö- och kustturism och servicearbetsplatser	21
3.2.2 Sjöklustret	23
3.2.3 Statliga och kommunala arbetsplatser.....	23
3.2.4 Pendling samt arbete som inte är bundet till en viss plats.....	23
3.2.5 Jord- och skogsbruk.....	24
3.2.6 Fiske och vattenbruk.....	24
3.3 Trafik och telekommunikationer.....	25
3.3.1 Telekommunikationer	25
3.3.2 Trafikförbindelser.....	26
3.4 Stadigvarande boende och fritidsboende.....	27
3.4.1 Planläggning och byggande vid stränderna.....	27
3.4.2 Stadigvarande boende.....	27
3.4.3 Fritidsboende	28
3.5 Miljö, natur och kultur.....	29
3.5.1 Miljöskydd.....	29
3.5.2 Samhällsteknik och energi	30
3.5.3 Naturskydd och rekreation.....	30
3.5.4 Landskapsvård och vård av kulturarvet.....	31

	3.5.5 Kultur	32
	3.5.6 Säkerhet	32
	3.6 Finansiering och genomförande av åtgärderna.....	32
4	Miljökonsekvensbedömning av åtgärdsprogrammet	34
	4.1 Ekologiska konsekvenser	34
	4.2 Kulturella konsekvenser	36
	4.3 Sociala konsekvenser	36
	4.4 Ekonomiska konsekvenser	37
5	Beredningen av åtgärdsprogrammet.....	39
6	Använt bakgrundsmaterial.....	40
	6.1 EU:s politikområden i skärgården	40
	6.1.1 EU:s regional- och strukturpolitik.....	40
	6.1.2 Programmet för det regionala konkurrens- och sysselsättningsmålet	40
	6.1.3 Åland	41
	6.1.4 Det europeiska territoriella samarbetsmålet och det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet	41
	6.1.5 Strategi och program för utveckling av landsbygden 2007–2013.....	42
	6.1.6 Strategi och handlingsprogram för fiskerinäringen 2007–2013.....	43
	6.1.7 EU:s kustpolitik	43
	6.1.8 EU:s havspolitik.....	43
	6.2 Nationella program i skärgården.....	44
	6.2.1 Den nationella strategin för hållbar utveckling.....	44
	6.2.2 Den nationella kuststrategin.....	44
	6.2.3 Vattenvårdsplaner	45
	6.2.4 Programmet för kompetenscentra.....	45
	6.2.5 Landskapsprogram.....	45
	6.3 Genomförandet av statsrådets principbeslut om utveckling av skärgården 2010–2011.....	46
Bilaga	Statistiska data.....	52

1 Förord

Arbets- och näringsministeriet godkände i juni 2012 ett skärgårdspolitiskt åtgärdsprogram för 2012–2015 efter att ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling vid sitt möte 20.6.2012 hade förordat att programmet skulle godkännas. Vid beredningen hade statliga och kommunala myndigheter liksom även branschorganisationer möjlighet att lägga fram förslag om vilka frågor man önskade att skulle tas in i åtgärdsprogrammet samt att ge ett utlåtande om de färdiga utkasterna. Cirka 70 personer deltog i ett brett upplagt seminarium 25.4.2012 i Ständerhuset som behandlade åtgärdsprogrammet.

Utarbetandet av åtgärdsprogrammet ingår i statsrådets beslut av den 15.12.2011 om rikstäckande mål för regionutvecklingen enligt lagen om utveckling av regionerna, som åtgärdsprogrammet kompletterar och preciserar.

Avsikten med åtgärdsprogrammet är att utnyttja skärgård, hav och vattendrag med speciell tyngd på följande områden:

- Kommun- och regionalpolitik
- Näringar och sysselsättning
- Fast boende och fritidsboende
- Trafik och telekommunikation
- Miljö, natur och kultur

Programåtgärderna främjar skärgårdens trafik- och teleförbindelser, skärgårdens ställning i regional- och kommunpolitiken, tryggnad av basservicen, tryggnad av verksamhetsförutsättningarna för havsklustret, produktutvecklingen och marknadsföringen av skärgårds- och insjöturismen, yrkesfisket, ökad bosättning genom fler fritidsbostäder, fritidsboendets utveckling till permanent boende och styrningen av byggandet i detta sammanhang, skyddet av Östersjön och vattendragen, beredskapen och säkerheten vid exceptionella naturfenomen samt behoven av rekreation, naturskydd och kultur.

Genomförandet av åtgärdsprogrammet avgörs i samband med uppgörandet av de årliga statsbudgetarna inom de av statsrådet godkända ramarna.

Statistikmaterialet har huvudsakligen utarbetats utgående från landskapsindelingen. I programmet ingår statistik över skärgårdskommuner och skärgårdsdelar i andra kommuner samt öar med heltids- och deltidsbosättning i alla kommuner. Programets åtgärdsförslag gäller inte det självstyrda landskapet Åland.

Konsult för åtgärdsprogramarbetet har varit FCG Finnish Consulting Group Oy, företrätt av Sanna Antman, Heli Kotilainen och Mari Kovasin.

Skärgårdsdelegationen framför sitt varma tack till alla statliga och kommunala tjänstemän och förtroendevalda, branschorganisationer, konsulter och skärgårdsbor som deltagit i beredningen av åtgärdsprogrammet.

Skärgårdsdelegationen

2 Utgångspunkter för det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet

2.1 Skärgårdspolitik

Målet för regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering är ett ekonomiskt, socialt och i miljöhänseende hållbart Finland med beaktande av de regionala särdragen.

Enligt de rikstäckande målen för regionutvecklingen 2011–2015 som statsrådet godkände 15.12.2011 behöver förvaltningen "likväl ett styrinstrument med hjälp av vilket de centrala uppgifterna och åtgärderna definieras för etablerade sektorer inom regionalpolitiken som delvis grundar sig på lagstiftning samt för stads-, landsbygds- och skärgårdspolitiken. Ett sådant instrument kunde utgöras av åtgärdsprogram som bereds av samarbetsgrupperna för stadspolitik och landsbygdspolitik och skärgårdsdelegationen, och som utarbetas för mandatperioden i samverkan mellan ministerierna och regionerna, varefter programmen godkänns av arbets- och näringsministeriet efter att de behandlats av regeringen och ministerarbetsgruppen för förvaltning och regionutveckling."

I de rikstäckande målen för regionutvecklingen sägs att "i och med att skärgårdsregioner och vattendragsområden utvecklas betonas skärgårdens dragkraft för året runt-boende och deltidsboende samt för turismen och annan rekreationsverksamhet. Med hjälp av skärgårdspolitiken lindras de olägenheter som orsakas av att strukturen söndras av hav och vattendrag och reduceras näringslivets och skärgårdssamhällenas extra kostnader. Där beaktas skärgårdens kultur-, rekreations-, natur- och miljövärden".

Skärgårdslagen (494/81, 1138/93) som trädde i kraft 1981 förpliktar staten och kommunerna att arbeta för att trygga skärgårdens näringar, trafikförbindelser och övrig infrastruktur, service och miljö. Begreppet skärgård innefattar enligt skärgårdslagen, förutom öar utan fast vägförbindelse, även öar med fast vägförbindelse och andra skärgårdspräglade områden som är splittrade av vattendrag. Skärgårdslagen gäller inte Åland.

Skärgårdspolitiken är den äldsta formen av organiserad regionalpolitik i Finland. Skärgårdsdelegationens företrädare, skärgårdskommittén, tillsattes 1949.

Statsrådet har, på basis av skärgårdslagen, med en statsrådsförordning om skärgårdskommuner och skärgårdsdelar i kommuner (1296/2011) utsett åtta skärgårdskommuner och 38 kommuner med skärgårdsdel; dessa företräder de största skärgårdsområdena i vårt land. I slutet av 2010 hade skärgårdskommunerna 37 205 permanenta invånare och i skärgårdsdelar i andra kommuner 29 270 permanenta

invånare (totalt 66 475 invånare). Utöver detta finns skärgård i så gott som samtliga kommuner i landet.

Med stöd av skärgårdspolitiken har man elektrifierat de största skärgårdsområdena, ordnat skärgårdstrafik med färjor, förbindelsefartyg, enskilda vägar och landsvägar i de största skärgårdsområdena, gett skärgården en höjd regionstödsstatus till stöd för näringslivsutvecklingen samt skärgårdstillägg i kommunernas statsandelar för att trygga produktionen av basservice samt inrättat nationalparker, skyddsområden samt rekreatiomsområden i skärgårdsområden och områden med vatten drag till skydd för skärgårdsnaturen och landskapet och för att trygga medborgarnas rekreatiomsmöjligheter.

Skärgårdsområdena har fått en högre status gällande företagsstöd än den omgivande regionen, vilket bygger på 4 § i skärgårdslagen och 31 § i regionutvecklingslagen (1651/2009), och skärgårdstilläggen i statsandelarna bygger på 6 § i skärgårdslagen och § 7 (allmän del) i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009), 15 § (social- och hälsovård), 22 § (förskoleundervisning och grundläggande utbildning), 23 § (allmänna bibliotek) och 27 § (tilläggsdel för skärgårdskommun).

Den skärgårdsdelegation med sekretariat som statsrådet tillsätter för en valperiod i taget, om vilken föreskrivs i skärgårdslagen och förordningen om skärgårdsdelegationen (387/1987) bedriver utvecklingsarbete inom skärgårdspolitiken.

Skärgårdsdelegationens verksamhetsanslag har under de senaste åren varit 250 000 euro. Skärgårdstilläggen i statsandelarna till kommunerna uppgår år 2012 till cirka 17,5 miljoner euro. För förbindelsefartyg, vajerfärjor och frigående färjor samt färjor på enskilda vägar i skärgården anvisades år 2012 finansiering på cirka 65 miljoner euro.

Enligt artikel 174 i EU:s grundfördrag ska unionen särskilt sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna. Särskild hänsyn tas till landsbygden, områden som påverkas av strukturomvandlingar inom industrin samt regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, skärgårdsregioner, gränsregioner och bergstrakter.

Skärgårdsförhållanden har inte varit ett formellt kriterium för att räknas in i ett målområde, men i Finland och andra europeiska länder har skärgårdsområden utsetts till ett högre målområde bland EU:s målområden än vad de socioekonomiska mätarna i själva verket särskilt skulle ha förutsatt.

Utgångsläget för skärgårdspolitiken är en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar regional utveckling. Med skärgårdspolitiken hjälper man till att uppnå de klimatpolitiska målen.

Skärgårdsdelegationen och arbets- och näringsministeriet har tillsammans med andra ministerier, landskapsförbund och andra aktörer berett det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet för 2013–2015. Med åtgärdsprogrammet söks handlingssätt för

att utnyttja sjöar, hav, öar och kustremsan till stöd för regionutvecklingen i skärgården och i kust- och vattenområden med skärgårdsliknande förhållanden.

Det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet ersätter statsrådets tidigare principbeslut om utvecklande av skärgården. Åtgärdsprogrammet gäller alla kommuner där det finns skärgård. En del av förslagen berör endast de 46 skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdel samt permanent bebodda öar i andra kommuner. Förslagen fick stöd i remissbehandlingen.

2.2 Nuläget i skärgården

Skärgård och vattendrag är något som i hög grad kännetecknar Finland. Finland har en strandlinje på 314 000 kilometer, 53 000 km² hav, 76 000 öar (över en halv hektar), 56 000 sjöar (över en hektar) och 647 älvar och åar. Alla kommuner i vårt land har vattendrag.

Många av landets bosättningscentra ligger på öar som har fast vägförbindelse. Det finns omkring 560 permanent bebodda öar utan fast vägförbindelse, Åland borträknat. De är belägna i 113 kommuner. Det finns cirka 19 600 öar utan fast vägförbindelse som är bebodda på deltid i ungefär 250 kommuner.

Finland har runt 500 000 fritidsbostäder, som används regelbundet av cirka två miljoner personer. Fritidsbostäderna ligger så gott som uteslutande i glesbygden och till 85 procent vid stränder. I glesbygdsområdena bor ungefär 800 000 stadigvarande invånare, så fritidsboendet har stor betydelse för landsbygdens utveckling.

På skärgårdsområdena verkar ett antal myndigheter, bland annat forststyrelsen (nationalparker, naturskyddsområden, statens strövområden, statens övriga skogsområden), NTM-centraler (näringsfrågor såsom fiskeri och lantbruk, trafikfrågor som väg- och skärgårdstrafikfrågor, miljöfrågor och styrning av byggande), trafikverket (bl.a. sjöfart), gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten, trafiksäkerhetsverket, vilt- och fiskeriforskningsinstitutet samt museiverket.

På vattnet färdas 700 000 farkoster, av vilka 169 804 är registrerade båtar samt omkring 22 miljoner fartygspassagerare. Antalet passagerare i inrikes sjötrafik vid kusten och insjöarna var år 2010 totalt 4,3 miljoner. Utrikes passagerartrafiken till havs 2011 låg totalt på 17,7 miljoner. Av detta cirka 9,1 miljoner till Sverige och 7,3 miljoner till Estland samt cirka 271 000 till Ryssland och 223 000 till Tyskland.

På vattnet färdas också fraktfartyg i utrikes- och inrikeshandel (102 623 691 ton) och knappt 1 000 yrkesfiskare och cirka 1,7 miljoner fritidsfiskare. Hamnnetet (34 medlemshamnar vid Finlands Hamnförbund och cirka 1 300 marinor) är en viktig infrastruktur för landet. Skärgården utgör ett av naturvårdens tyngdpunktsområden. Nationalparkerna och rekreationsområdena har cirka 2,3 miljoner besökare per år. De flesta nationalparker och rekreationsområden har gott om vattendrag.

Skärgården, vattendragen och havsområdena har stor betydelse för hela landet.

2.3 Hot och möjligheter för skärgården

De största utmaningarna för utvecklingen av skärgården hör ihop med att kontinuerligt anpassa de traditionella näringarna som fiskerihushållningen, jordbruket, förädlingen och servicesektorn till den globala konkurrensen, till konkurrensen som beror på EU:s inre marknad och till den inhemska konkurrensen. Antalet arbetsplatser fortsätter troligen att minska. De funktionella förändringar som sker i och med att jordbruket och fiskerihushållningen läggs ned riskerar att utplåna skärgårdskulturen som spelar en roll bland annat för turismens utveckling. Kommunfusioner, effektiviserade funktioner och strukturuomvandlingen i näringslivet kan komma att minska antalet servicearbetstillfällen också inom den offentliga och privata sektorn.

I skärgårdskommunerna är i regel utbudet av ägar- och hyresbostäder och tomter mycket litet. Utbudet är speciellt lågt i den skärgård som inte har fast vägförbindelse, där också de myndigheter som styr byggande ställvis har en reserverad inställning till nytt skärgårdsboende. Priset på de tomter som sporadiskt finns till salu är högt, vilket begränsar nyinflyttningen i skärgården.

Befolkningen i skärgården är äldre än genomsnittet och försörjningskvoten sämre än genomsnittet. Ett lågt antal skattebetalare försvagar kommunernas möjligheter att upprätthålla en tillräckligt god servicenivå. Detta minskar skärgårdskommunernas dragningskraft som bosättningsort.

En avsevärd minskning av andelen svenskspråkig befolkning i skärgården kan påverka förutsättningarna för att bevara den svenskspråkiga skärgårdskulturen och möjligheten till service på modersmålet.

Skärgårdstrafikens färjor och förbindelsefartyg har inte förnyats, vilket har försvagat skärgårdssamhällenas kapacitet och servicenivån i trafiken. Ett föråldrat tonnage är också en säkerhetsrisk. Bristen på snabba teleförbindelser till rimligt pris kan göra skärgårdsinvånarna ojämlika jämfört med den övriga befolkningen och försämra möjligheterna till arbete som är oberoende av plats och till fritidssysselsättning.

När arbete som inte är bundet till en viss plats blir vanligare, och efterhand som informationstekniken och kommunikationerna utvecklas skapas det nya möjligheter för företagsverksamhet både för hel- och deltidsarbete i skärgården. Skärgården hör till turismens mest attraktiva områden hos oss och över hela världen. När turismen blir en viktig näringsgren öppnar det möjligheter för nya arbetstillfällen inom byggande, transport, handel, personliga tjänster och business-to-business tjänster samt för nya arbetsplatser inom förädling. Vid utvecklingen av turismen kan man stödja sig på ett bättre utnyttjande av de vidsträckta nationalparker och rekreationsområden som staten äger.

Boendet i fritidshusen ökar efterhand som de stora årskullarna går i pension och distansarbete från stugorna ökar. Fritidsinvånarnas köpkraft och kompetens kan målmedvetet utnyttjas i kommunens utvecklingsarbete.

Den högklassiga miljön gör skärgården till ett attraktivt ställe för permanent boende, speciellt för köpstarka människor. Detta kan tas tillvara genom att förbättra beredskapen att ta emot nya invånare, marknadsföra denna beredskap och göra det möjligt att flexibelt omändra fritidshus till stadigvarande bostäder.

Genom att säkerställa tillräckligt omfattande lediga strandområden, naturens mångfald samt landskaps- och kulturvärden förstärker man skärgårdens dragningskraft när det gäller företagsverksamhet, boende, stugliv och turism. Turismen från utlandet och efterfrågan på stugboende ger skärgårdsområdena pengar i hela landet, genomsnittligt mer i östra Finland.

Olika extrema väderleksfenomen som stormar, översvämningar och torka ökar och tilltar i styrka i och med klimatförändringen. Eftersom havsnivån stiger blir erosionen på stränderna större och markareal försvinner. Den ökade fartygstrafiken, de större fartygsstorlekarna och de kraftigt ökade olje- och kemikalietransporterna orsakar olika miljö- och säkerhetsrisker på skärgårdsregionerna. En försämring av Östersjöns tillstånd skulle försvåra skärgårdens utveckling som en region för bosättning, stugliv, turism och företagande.

Att stävja konsumtionsraseriet är med tanke på klimatpolitiken en första rangens fråga på hela jordklotet. Skärgårdsboende och livsstilen i skärgården står i samklang med de klimatpolitiska målen. Livsstilen i skärgården bygger på sparsam konsumtion, naturenlighet, användning av det förnybara materialet trä som byggnadsmaterial och bränsle och som energikälla, odling av närmät, tillvaratagande av naturens gåvor som fisk, vilt, bär och svamp samt återvinning av näringsämnen. Det är allt skäl att också framöver uppehålla denna livsstil i skärgården och utveckla den i hela landet.

2.4 Näringar och sysselsättning

Befolkningsutvecklingen i skärgården följer den sjunkande befolkningsutvecklingen för den övriga landsbygden. Orsaken ligger i minskningen av arbetstillfällen inom lantbruket, fiskerihushållningen, förädlingen och statliga arbetsplatser. Funktioner inom lotsningen, sjöbevakningen och försvarsmakten samt även arbetstillfällen inom skatteförvaltningen, polisen, underhållet av vägnätet och arbetskraftsförvaltningen har flyttats från skärgården till fastlandet.

Av statens förvaltningsgrenar är det endast miljöförvaltningen som via forststyrelsen skapat nya arbetstillfällen i skärgården, med vilka man i ringa mån har kompenserat statens andra arbetsplatsminskningar.

Över 30 procent av stöden ur EU:s landsbygdsfond har under pågående period anvisats till olika start-, investerings- och utvecklingsprojekt för företag i servicesektorn.

Turism och privata tjänster samt distansarbete på hel- och deltid kombinerat med pendling är expanderande näringsgrenar i skärgården. Skärgårdsdelegationen har under de senaste åren bildat nätverk mellan skärgårds- och insjöturismens aktörer. Många skärgårdsbor får sin utkomst genom att jobba på annat håll. En viktig,

traditionell utkomstkälla för skärgårdsborna är arbete inom sjöfart, bl.a. på utrikes- och inrikesfart, på de av NTM-centralen finansierade färjorna, på förbindelsefartyg, båtbyggeri och båtvarv. Skärgårdsbornas traditionella driftighet återspeglas i arbetslöshetssiffrorna som är rätt låga.

Anpassningen av Finlands småskaliga fiskerinäring till EU:s gemensamma fiskeripolitik har inte förlöpt utan problem. Antalet yrkesfiskare har minskat till under 1 000 och minskningen fortsätter.

EU:s fiskeripolitik behöver vidareutvecklas så att den beaktar de geografiska skillnaderna enligt närhetsprincipen. EU:s mål under den nya programperiod som börjar 2014 är att med ett stadigt grepp förbjuda överfiske av överfiskade arter. Då Finlands fiskresurser är underfiskade, med undantag för naturlig lax och vild sik, finns det nya uppmuntrande utsikter för den inhemska fisk som fångas lokalt. Den utländska fiskens andel av fiskkonsumtionen har vuxit under de senaste åren, men denna utveckling går att vända.

Finland har officiellt i EU-politiken på sistone förbundit sig att omfatta ett hållbart fiske med hänsyn till miljöns och naturens mångfald, havets biologiska mångfald och skyddet av ekosystemen samt fiskbestånden.

Bevarandet av ett småskaligt lantbruk i skärgården för att producera lokal mat, som växer i popularitet, stödjer turismnäringens utveckling. Utmaningarna kring en hållbar produktion och hållbar förädling av lokal mat är bristen på samarbete och nätverkande mellan småföretagare liksom en liten produktionsvolym och kostnaderna för transport av små volymer.

Mångsidigare och varierande arbetstider och arbetsplatser utgör en del av omställningarna i arbetslivet.

De många möjligheterna för arbete som inte är bundet till en viss plats är till stor del ännu outnyttjade. Man har inte i tillräcklig mån lyckats med att flexibelt kombinera boende och arbete. Staten, kommunerna och den privata sektorn bör samarbeta för att skapa förutsättningar för ett geografiskt obundet arbete. Detta förutsätter att infrastrukturen för data- och kommunikationstekniken utvecklas enligt de godkända målen.

Den reform inom försvarsmakten som offentliggjordes 2012 gallrar bort totalt cirka 100 arbetstillfällen vid Kotka kustbataljon (truppenhet), Skinnarviks depå på Kimitoön och Gyltö övervakningscentral i Pargas stad. Kompenserande arbetsplatser måste skapas i samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn, vilket är en utmanande uppgift.

Försvarsmaktens byggnader i skärgården som tagits eller tas ur permanent bruk förfaller relativt snabbt om de inte används. En återanvändning av byggnaderna förutsätter snabba åtgärder för att fastigheterna ska kunna utnyttjas på ett kostnadseffektivt sätt.

Regeringens mål under den nya strukturfondsperioden som börjar 2014 är att intensifiera utnyttjandet av de möjligheter som EU-fonderna ger. Vid användning av strukturfondspengar betonas den bestående näringspolitiska genomslagskraften, tillväxt- och sysselsättningsaspekten och en utveckling av regionernas näringsstruktur och

verksamhetsförutsättningar på ett hållbart sätt. I förnyelsen av EU:s strukturfondsprogram tryggas också möjligheten att använda resurserna i hela landet.

2.5 Boende

Stränderna är en viktig resurs när det gäller att få nya heltids- eller deltidsinvånare till landsbygden. Planläggningen av stränderna fortskrider relativt väl, men det tar lång tid innan landets strandlinjer har planlagts. Hittills har 20 % av stränderna planerats och om tio år kanske 30 %. Tillgången på planläggare och kommunernas ekonomiska resurser sätter gränser för en högre planläggningstakt.

Undantagspolitiken behövs långt in i framtiden av ovan nämnda skäl, men också för att det finns gott om föråldrade planer. Nästan hälften av byggandet på strandområden sker nu med undantagstillstånd. Trots detta har antalet nybyggda fritidshus halverats jämfört med toppåren. En rimlig byggvolym under den tid då planer inte ännu finns kan tryggas genom en undantagspraxis som är tillräckligt flexibel. Detta måste genomföras så att man kan garantera en högklassig planläggning och lediga stränder i tillräcklig omfattning.

Gränsen mellan fritidsboende och permanent boende håller på att suddas ut. Stugorna blir större och standarden stiger till samma nivå som i permanenta bostäder, och allt mer tid tillbringas på stugorna och stugan blir delvis en första bostad. I dag bor så mycket som kring 20 000 personer permanent i 12 000 fritidshus. Både distansarbete och pendling till jobbet från stugan håller enligt Stugbarometern 2009 på att öka. Förändringen sker i regel inte zonvis utan punktvis, och därmed har den inte medfört några samhällsstrukturrella problem.

Den ovan beskrivna utvecklingen stärker skärgårdens livskraft. I planläggningen och undantagsförfarandena finns dock hinder som försvårar en aktiv användning av stugorna och en omändring av dem till första bostad. Det hör till kommunernas uppgifter att bedöma hur lämpligt stugans läge är som plats för en permanent bostad med beaktande av kommunernas serviceförpliktelser.

Fritidsinvånarnas möjligheter att få kommunal basservice i sin fritidskommun och fritidskommunernas ekonomiska möjligheter att producera denna service är begränsade.

En viktig fråga är att bredda den hälsocentralservice som fritidsinvånarna behöver, från tjänster som förutsätter brådskande vård till sådana hälsovårdstjänster, för vilka man kan anse det varken skäligt eller ändamålsenligt att åka till hemkommunen. Hälso- och sjukvårdslagen som gradvis får större genomslagskraft ger en betydande förbättring i saken.

2.6 Trafik och telekommunikation

Skärgårdstrafiken sköts på de största skärgårdsområdena med frigående färjor och vajerfärjor på allmänna vägar, med färjor på enskilda vägar och med

förbindelsefartyg som staten organiserar. Sveaborgstrafiken sköts av Sveaborgs Trafik Ab som ägs av Helsingfors stad och staten, och som är knuten till Huvudstadsregionens kollektivtrafik.

Privata skärgårdstrafikföretagare ordnar trafik som är baserad på avgiftsintäkter till öarna under somrarna eventuellt delvis med kommunalt stöd. Till merparten av året runt bebodda öar och till nästan alla deltidsbebodda öar (19 600) ordnar skärgårdsborna själva trafiken på egen hand med egna båtar och de står själva för kostnaderna, med undantag för bl.a. eventuella skoltransportersättningar för sina barn.

Utmaningen för skärgårdstrafiken är hur trafiken ska kunna skötas långsiktigt, planmässigt, kostnadseffektivt och tryggt och hur föräldrade färjor och förbindelsefartyg kan förnyas.

Nyligen befriades turister och skärgårdens deltidsboende från avgifter på förbindelsefartyg, vilket medfört att skärgårdens turistföretag nu fått jämlika konkurrensförhållanden jämfört med företag som finns nära landsvägsfärjor och på fastlandet. Hur de fastboendes resande ska tryggas under rusningstoppar, då antalet passage-rare ökar av flera orsaker är en sak som måste utvärderas och ordnas på något sätt.

Enligt regeringens principbeslut från december 2008 om genomförande av ett bredbandsprogram ska snabba dataöverföringsförbindelser på 100 Mb/s byggas i hela landet. För ändamålet reserveras 66 miljoner euro för åren 2010–2015.

Utvecklingsprojekt för datakommunikation har dock inte kommit igång på skärgårdsområden och andra perifera områden i önskad utsträckning, vilket man försökt avhjälpa bland annat genom att förbättra de finansieringsförfaranden som finns i lagen i fråga.

Regeringens frekvenspolitiska principbeslut av 29.3.2012 möjliggör ibruktagning av en dataöverföringshastighet på 26 Mb/s i de flesta skärgårdsområden, vilket man bör arbeta för. Enligt principbeslutet beviljas koncessionerna för bredband på 800 megahertz för det så kallade 4G mobilnätet på en frekvensauktion. Syftet med auktionen är att bredda tillgången till mobilt bredband särskilt utanför tätorterna och att möjliggöra en snabb ibruktagning av ett rikstäckande mobilt bredbandsnät.

Utbudet av mobila tjänster håller på att öka när mobiltelefoner och bärbara datorer och pekplattor med trådlös nätuppkoppling blir vanligare. Faktorer som bidragit till att mobiltjänsterna inte blivit allmänna är att de är dyra, att det finns begränsningar för den trådlösa dataöverföringskanalen och att utrustningen är svår att använda.

2.7 Basservicen och kommunstrukturprojektet

Målet för statsminister Jyrki Katainens regerings kommunpolitik är att trygga högklassiga och enhetliga kommunala kundorienterade tjänster i hela landet, skapa förutsättningar för utvecklingsverksamhet som stärker kommunernas ekonomi och för förenhetligande av samhällsstrukturen samt att stärka den kommunala självstyrelsen och lokala demokratin. Avsikten är att regeringens proposition till en ny

kommunstrukturlag ges till riksdagen i slutet av 2013. Kommunstrukturlagen träder i kraft senast 1.5.2013. Statsandelsreformen har kommit igång och totalreformen av kommunallagen inleds i juni 2012. Båge reformerna träder i kraft från början av 2015.

I skärgårdsområdena har efter 2008 gjorts åtskilliga kommunsammanslagningar, som bland annat resulterat i att antalet skärgårdskommuner har sjunkit från tretton till åtta. Genom sammanslagningarna bildades två skärgårdskommuner (Pargas och Kimitoön) och fyra kommuner med skärgårdsdel (Nådendal, Salo, Lovisa och Raseborg) som tidigare bestod av flera skärgårdskommuner eller kommuner med skärgårdsdel. Av skärgårdskommunerna har Karlö, Malax, Gustavs, Enonkoski, Puumala och Sulkava fortsatt som självständiga kommuner och av kommunerna med skärgårdsdel de andra än de tidigare nämnda kommunerna med skärgårdsdel.

Kommunsammanslagningarna har förbättrat kommunernas möjligheter att trygga servicen också för dem som bor i skärgårdsområden. Å andra sidan har servicen skurits ned också i skärgårdsområdena. Många skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel hör fortsättningsvis till landets små kommuner. Även om de har klarat sina uppgifter rätt bra och i viss utsträckning idkar aktivt samarbete med grannkommunerna, finns det fortsättningsvis ett uppenbart behov att utveckla förvaltningen och servicen.

I kommunernas statsandelar har man genom skärgårdstillägg velat trygga produktionen och tillgången på basservicen i skärgårdsförhållanden. Skärgårdstilläggs största problem har varit den låga nivån på skärgårdstillägg till kommuner med skärgårdsdel i relation till de kostnader skärgårdsförhållanden orsakar. Skärgårdstilläggen till kommuner med skärgårdsdel (38 kommuner) år 2012 är 5 537 008 euro och till skärgårdskommuner (8 kommuner) 11 923 337 dvs. totalt 17 460 345 euro.

I stora kommuner som fusionerats eller fusioneras är tillgången och tillgängligheten till service viktig. Skärgårdens särförhållanden såsom långa avstånd och avstånd som splittras av vattendrag liksom väderleksförhållanden, vintertrafik och ett stort antal fritidsboende och turister för med sig speciella utmaningar för att organisera en effektiv och högklassig service, men det finns nya lösningar för dessa.

Tillgången till servicen förutsätter inte bara ett tillräckligt nätverk av servicekon- tor utan också moderna mobila tjänster (samservicebilar och båtar) samt utvecklade elektroniska, interaktiva distanstjänster.

2.8 Miljö, natur, kultur och säkerhet

Ett av skärgårdslagens mål är att skydda skärgårdens natur-, landskaps- och kulturvärden. Strandplaneringens mål är att trygga dessa värden, liksom att det ska finnas tillräckligt med lediga stränder för rekreation.

Naturskyddet har genomförts genom att man grundat nationalparker och naturskyddsområden. På vissa skärgårdsområden kan det vara värt att överväga bildande av nya landskapsskyddsområden.

De ovan nämnda områdena är också inom gränserna för sin huvuduppgift avsedda att fylla människors rekreationsbehov vid sidan av strövområden och de rekreationsområden som kommunerna inrättat. Ett av nationalparkernas och strövområdenas viktigaste element är vattnet. Nationalparkerna och strövområdena har cirka 2,3 miljoner besökare per år.

Den viktigaste faktorn med tanke på människors rekreationsbehov är den s.k. allemansrätten som ger alla medborgare rätt att röra sig i skogarna och på vattnet utanför omedelbar närhet av gårdsplanerna, så att inte markområdenas huvudsakliga ändamål, till exempel jordbruket eller boendet tar skada.

Tillräckliga satsningar behövs för byggande och underhåll av såväl nationalparkernas som naturskydds- och strövområdenas friluftsleder, stigar, lägerplatser, lägerområden, bryggor och informationscenter, för att kommunerna i sin regionala utveckling ska kunna dra tillräcklig nytta av de skyddade områdena. Med korrekt upplysning till nationalparkernas användare tillsammans med gällande restriktioner minimeras skadorna på naturen.

Miljöministeriets program för inventering av den marina undervattensmiljön som anknyter till programmet för skyddet av Östersjön förutsätter att flera ministerier ger miljöministeriet expert- och transporthjälp och eventuell annan hjälp.

Nya bestämmelser om behandling av avloppsvatten i glesbygdsområden trädde i kraft våren 2011. Den förbättring av avloppsvattensystemen som förordningen avser förutsätter en effektiv utbildning och information, eftersom ägarna till 500 000 fritidsbostäder och 300 000 egnahemshus måste göra en utredning av avloppsvattenhanteringen och underhållet av anordningarna. De utredningar som förordningen kräver samt bruks- och underhållsanvisningarna är delvis ogjorda. Man bör fortsätta med den intensifierade information som siktar på att verkställa förordningen.

2.9 Skärgårdens utvecklingsresurser

Avsikten är att behovet av finansieringen för utveckling av skärgården täcks med de normala anslag som ingår i statsbudgeten, med landskapets utvecklingspengar och med finansiering från kommunerna, den privata sektorn och EU. Riktlinjerna och projekten i det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet beaktas när landskapsprogrammen jämte deras genomförandeprogram utarbetas enligt regionutvecklingslagen och skärgårdslagen.

3 Åtgärdsförslag

Åtgärderna har delats in i fem verksamhetslinjer och aderton åtgärdshelheter. Verksamhetslinjerna är följande:

- Kommun- och regionalpolitik
- Näringar och sysselsättning
- Stadigvarande boende och fritidsboende
- Trafik och telekommunikationer
- Miljö, natur och kultur

3.1 Kommun- och regionalpolitik

3.1.1 Kommunreformsprojektet

Vid planeringen och genomförandet av kommunstrukturen och den kommunala servicen beaktas skärgårdens särförhållanden i fråga om strukturen som splittras av vattendrag samt de avstånd och den tillgång till service detta medför samt i fråga om språkförhållandena. Samtidigt beaktas det ökande behov av service som orsakas av att befolkningen åldras. Syftet är att skapa fungerande enheter och metoder för att producera service i skärgårds-, kust- och vattenområden.

Reformen genomförs utgående från en gemensam vilja hos kommunerna och staten.

- FM och övriga ministerier

3.1.2 Skärgårdspolitik

Skärgårdspolitiken fortskrider på det sätt skärgårdslagen förutsätter. Man utreder hur en väsentlig ändring av kommunstrukturen inverkar på skärgårdslagen och statsrådets förordning om skärgårdskommuner och kommunernas skärgårdsdelar.

De merkostnader och nackdelar som skärgårdsförhållanden, glesbebyggelse, tvåspråkighet och fritidsboende orsakar kommunerna och näringslivet beaktas i utvecklande av statsandelssystemet och i de regionalpolitiska avgöranden som rör skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel samt i tillämpliga delar i fråga om den övriga bebodda skärgården.

De skärgårdsområden och permanent bebodda öar i andra kommuner som definierats i statsrådets förordning om skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel får i Europeiska regionala utvecklingsfondens och Europeiska socialfondens program och på motsvarande sätt i den nationella indelningen av stödområden enligt § 31 i regionutvecklingslagen en status som ger starkare

förmåner än i det omgivande området eftersom de ses som exceptionellt utmanande områden.

Skärgårdssamarbetet å ena sidan mellan Finland, Sverige och Estland i södra Finland och å andra sidan mellan Finland och Sverige i Kvarken fortsätter under den nya programperioden på nuvarande sätt under det nya målet som motsvarar målet för det europeiska regionala samarbetet i Europeiska unionen och på andra nödvändiga sätt.

Till det lokala utvecklingsarbetet av Leadertyp anvisas under EU:s nya programperiod tillräckliga resurser ur landsbygdens utvecklingsfond, havs- och fiskerifonden, Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, och skärgården tas i beaktande i denna verksamhet.

Vid genomförande av EU:s Östersjöstrategi och havspolitik beaktas att förutsättningarna för skärgårdens näringar bör tryggas.

Man genomför åtgärder inom den nationella kuststrategin och de regionala processerna för en kuststrategi som gjorts upp enligt EU:s rekommendation för förvaltning av kustområden.

En bedömning av skärgårdstilläggens tillräcklighet för kommuner med skärgårdsdel och behovet av att inkludera skärgårdstilläggen i statsandelarna för socialväsendet även för andra än Karlö kommun tas med i översynen av statsandelssystemet.

Förberedelser görs för klimatförändringens effekter på skärgårds-, kust- och strandområden enligt den nationella strategin för anpassning till klimatförändringen. Bland annat beaktas tilltagande nederbörd, stormar och översvämningar samt energifrågor vid planläggning och byggande. Man tar hand om förutsättningarna för att idka näringar, energiekonomi, miljösäkerheten, miljöskyddet samt bevarandet av kulturvärden i föränderliga förhållanden.

För öarna bildas med hjälp av sociala medier elektroniska, interaktiva övisa träffpunkter som fungerar året runt, "ötorg", där öarnas heltids- och deltidsboende, turister, båtfolk, rekreationsfiskare, naturvänner och andra som utträttat ärenden på ön kan få information, diskutera och komma överens om utvecklingsprojekt för ön och andra frågor.

Marknadsföringen av skärgården som en region för företagsamhet, hel- och deltidsboende och turism fortskrider.

- FM, ANM, MM, SHM, FM

3.2 Näringar och sysselsättning

3.2.1 Skärgårds-, insjö- och kustturism och servicearbetsplatser

Nätverkandet mellan turistföretag i skärgårds- och insjöområden går vidare, liksom produktutvecklingen och marknadsföringen. Målet är att utveckla skärgårds- och

insjöturismen till en känd attraktionsfaktor i Europa som är populär bland européerna. Nätverkandet mellan andra aktörer i branschen intensifieras inom produktutvecklingen och marknadsföringen. Turismtjänsterna sammankopplas för att skapa större servicehelheter. Centralen för turistfrämjande är en viktig samarbetspartner i marknadsföringen utomlands.

Prioriteringarna i den nationella strategin för turismutveckling beaktas även i utvecklingen av skärgårds- och insjöturismen. Man stödjer utvecklingen och en gemensam marknadsföring av småskaliga turistcentra som lämpar sig för skärgården, nätverkande temaprodukter och programtjänster (som hänför sig till is och snö, båtturism, fiske, jakt, kultur), kedjor av turismkluster samt nätverk av båthamnar.

Målen i den nationella kuststrategin beaktas i landskapsprogrammen och landskapsplanerna samt i de regionala näringslivsstrategierna.

Försvarsmaktens fort och andra områden, gränsbevakningsväsendets sjöbevakningsstationer och sjöfartsverkets fyror och andra eventuella verksamhetsställen som ligger i skärgården och inte längre används för sitt ursprungliga ändamål försöker man omdisponera till turismändamål så fort som möjligt med tanke på deras kulturhistoriska värde och värde för miljön, för att de ska stödja utvecklingen av skärgårdens näringar. Senatsfastigheters prissättningsgrunder ses över.

Möjligheterna att avsluta skolornas sommarlov senare undersöks. På så sätt skulle man förbättra tillgången på semestersservice för familjer med skolbarn och på ett betydande sätt förlänga turistföretagens sommarsäsong och företagets lönsamhet.

Statlig och kommunal service ordnas i skärgården särskilt i sammanslagna vidsträckta kommuner vid fasta samservicekontor, i mobila samservicebilar eller samservicebåtar samt via elektroniska interaktiva distanstjänster i synnerhet inom hälso- och sjukvård och undervisning. Tjänstemännens fältarbete som alltmer bygger på täckande trådlös telekommunikation främjas. Utreds hur man kunde kombinera tjänster i den privata och tredje sektorn med serviceutbudet i bilar och båtar för samservice. Postservicen i skärgården tryggas. De regionala räddningsverken utarbetar säkerhetsprogram för glesbygderna.

Privata arbetsplatser inom handel, transport, byggnad och andra servicearbetsplatser utvecklas i skärgården genom stärkt marknadsföring till fritidsinvånare och turister av de tjänster som främst är avsedda för de bofasta. Tjänster av typ villaservice skapas. Samarbetet inom marknadsföringen av privata tjänster och nätverkandet kring privata och offentliga tjänster förbättras. Förutsättningar skapas för att utveckla omsorgstjänster och äldreomsorgen.

Båtlivet utvecklas genom förbättrade internet- och mobilbaserade karttjänster och andra tjänster. Man arbetar för att utveckla ett mobilbaserat system för förhandsbokning av båtplatser i marinorna. Antalet småbåtar som kommer till Finland från Ryssland har ökat och detta tillvaratas bland annat genom att man utvecklar tjänster för båtarnas vinterförvaring och service.

- ANM, JSM, KM, MM, FM

3.2.2 Sjöklustret

Verksamheten inom sjöklustret tryggas (rederiverksamhet, skepps- och båtbyggande, hamnar, marinor och farleder, forskning och utbildning, försäkringsverksamhet) genom att ge branschen verksamhetsförutsättningar som är jämförbara med konkurrentländernas samt genom ändamålsenliga investeringar i farleder och hamnar. Den marina sektorns spetskompetens och samarbete utvecklas för att förbättra teknologins ledande ställning och den kostnadsmässiga konkurrenskraften. I den strategi för sjötrafiken som görs upp 2012–2013 dras riktlinjer upp för att trygga verksamhetsförutsättningarna för transporter till havs och för sjöfartsbranschen.

Man tryggar fartygstrafiken i Kvarken som är betydelsefull för kontakterna mellan Finland, Sverige och Norge och viktig för Österbotten, och kvaliteten på servicen för passagerartrafiken.

- KM, ANM, FM

3.2.3 Statliga och kommunala arbetsplatser

Staten strävar efter att hålla kvar sina arbetsplatser i skärgården enligt skärgårdslagens målsättningar.

Indragningar av försvarsmaktens och andra statliga arbetsplatser i skärgården försöker man ersätta genom att hitta kompenserande arbetsplatser i den privata sektorn genom särskilda projekt vid arbets- och näringsförvaltningen, och genom att flytta andra statliga arbetsplatser till skärgården i mån av möjlighet. Kommunala arbetsplatser i skärgården försöker man likaså hålla kvar genom att placera vissa av de nya kommunernas funktioner i kontor som ligger i de indragna kommunernas skärgårdsdelar.

Man arbetar för att skärgårdsområdena ska vara så självförsörjande som möjligt på arbetsplatser.

- ANM, FM, övriga ministerier

3.2.4 Pendling samt arbete som inte är bundet till en viss plats

Arbete som inte är bundet till en viss plats och som utförs i skärgårdens fasta bostäder och fritidsbostäder eller på enskilda arbetsplatser främjas genom att skapa en atmosfär i näringslivet och samhället som är positiv till arbete som inte är bundet till en plats med beaktande av arbetslivets krav.

I utvecklingen av den offentliga förvaltningens organisation inkluderas arbete som inte är bundet till en viss plats.

Rätten till avdrag i beskattningen för arbetsresor kvarhålls på en tillräckligt hög nivå för att trygga skärgårdens livskraft och för att främja arbetskraftens rörlighet.

Man stödjer startande av så kallad call center-verksamhet i skärgården.

- FM, ANM

3.2.5 Jord- och skogsbruk

Finland strävar efter att under den nya EU-programperioden genom programmen i landsbygdens utvecklingsfond bevara ett levande småskaligt lantbruk, som är viktigt för såväl miljön och landskapsvärdena som turismen.

Skärgårdens särförhållanden som orsakar merkostnader beaktas i lantbruksstöden som särskilda skärgårdstillägg.

Närproducerade livsmedel gynnas i kommunala och statliga upphandlingar samt i upphandlingskriterierna av skäl som har att göra med hållbar utveckling, näringskvalitet och lantbrukets utveckling. Förutsättningarna för ett hållbart nyttjande av naturtillgångarna tryggas genom att vårda och nyttja tillgångarna så att de bevarar sin produktionskraft och sin förmåga att nybildas.

- JSM, MM

3.2.6 Fiske och vattenbruk

Man inverkar på Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och den nationella fiskerinäringspolitiken så att förutsättningarna för finländskt havs- och insjöfiske samt för fiskodling garanteras med beaktande av skyddet för utrotningshotade fiskarter och bevarande av hållbara fiskbestånd genom att:

- a) utveckla EU:s fiskeripolitik, där innehållet domineras av storskaligt oceanfiske, så att den i högre grad beaktar de geografiska skillnaderna enligt närhetsprincipen,
- b) utveckla märkesprodukter av fiskeprodukterna, höja deras förädlingsgrad, förbättra marknadsföringen, utbilda fiskarna för småskalig förädling och direktförsäljning, ta fram fiskmarknadsevenemang för att främja direktförsäljning och skärgårdskultur, genom att via fiskerinäringsprogram få till stånd praktiksystemet mästare-lärling inom yrkesutbildningen, utveckla de allmänna fiskerätterna så att de stödjer rekreationen i skärgården och turismen, förbättra tillgången på fiskevatten och fiskerättigheterna för yrkesfiskare, beakta fiskerinäringsens behov i byggprojekt på vattenområden, utnyttja och trygga naturliga fiskbestånd på ett hållbart sätt, minimera säl- och skarvskador på fisket och fiskodlingen genom att fångstredskapen utvecklas samt genom tillräcklig jakt.
- c) utveckla fångstredskap som inte utgör ett hot mot saimenvikaren och som möjliggör skadefritt fiske under fastslagna och reglerade tider,

- d) stödja utvecklingen och underhållet av fiskehamnar och lastplatser för fångsten samt utveckla fisketurismen till en delförsörjning för fiskarna,
- e) inom fiskodlingen utveckla fiskodlingsbassänger, foder, utfodringsteknik och placeringslösningar som minskar utsläppen samt odling av nya arter, förlänga odlingstillståndens giltighetstider, främja utvecklingen av branschens företagsstruktur och bekämpa nackdelarna av osund utländsk konkurrens via EU:s gemensamma politik.
- f) Finland arbetar för att man under den nya EU-programperioden som börjar 2014 i förordningen om EU:s havs- och fiskerifond föreskriver att
 - 1) ny fiskeverksamhet i form av småskaligt kust- eller insjöfiske kan få stöd på villkor att det är fråga om generationsväxling inom fiskeföretaget eller att detta i övrigt är motiverat för att garantera fiske på ett område och att detta inte står i konflikt med principen om ett hållbart nyttjande av fiskbestånden,
 - 2) EHFF:s stöd kan beviljas för att återupprätta fortplantningsområden och vandringssvägar för vandrande fiskarter, för investeringar kring förädling av fiske- och vattenbruksprodukter, där det är fråga om småskalig förädling som utövas av kust- eller insjöfiskaren själv som bedriver småskaligt fiske.
 - 3) investeringsstöd till bekämpning av säl- och skarvskador med speciella fångstredskap, sälskrämmor och andra metoder beviljas.
- JSM, MM, UKM, ANM

3.3 Trafik och telekommunikationer

3.3.1 Telekommunikationer

Snabba förbindelser till skäligt pris för användarna tryggas så heltäckande som möjligt också i skärgårdsregionerna. Regeringens nationella verksamhetsplan för att förbättra infrastrukturen för telekommunikation i fråga om dataöverföringsförbindelser på 100 Mb/s och principbesluten som rör 4G-nätet 26 Mb/s genomförs också i skärgården så fort som möjligt. Om utbyggnaden av bredband inte framskrider i skärgården enligt planerna, utreds behovet att trygga detta med särskilda åtgärder.

Med hjälp av myndighetsinformation söks och sprids bästa praxis kring byggnad av både fast optiskt fibernät och mobilt nätverk i skärgården. Informationen om grundläggande rättigheter i fråga om medborgarnas telekommunikationer förbättras.

Man strävar efter att i mån av möjlighet beakta också behoven av telekommunikationer för fritidsboendet i projekten för bredbandsutbyggnad och att aktivera en efterfrågan hos fritidsinvånarna för att få bättre lönsamhet i projekten.

- KM, JSM, ANM

3.3.2 Trafikförbindelser

Beslut fattas om skärgårdstrafikens servicenivå och behövlig finansiering anvisas för den.

Trafikeringen upphandlas enligt utvecklade upphandlingsförfaranden och med långsiktiga trafikeringsavtal som konkurrensutsatts enligt de avtalsfullmakter som getts i statsbudgeten. I avtalen inkluderas ett förnyande av tonnaget så att det fyller dagens trafik- och miljökrav inom ramen för den anvisade finansieringen. Möjligheterna utreds för att skaffa fler förbindelsefartyg och landsvägsfärjor som vid behov också kunde fungera som oljeinsamlingsfartyg vid oljehaverier.

Upphandlingsmetoderna vidareutvecklas så att man kan få fram bättre kostnadseffektivitet och långsiktighet för trafikeringen. Ett alternativ är att granska en modell där staten skulle äga fartygen och man skulle konkurrensutsätta deras operativa drift. Man kartlägger eventuella brobyggnadsobjekt vid korta färjpass, där en bro är acceptabel också med tanke på sjötrafiken och lämpliga finansieringsmodeller utreds.

Omfattningen, nivån på vägskicket och finansieringen av ombyggnad och underhåll av skärgårdens landsvägsnät fastslås med beaktande av skärgårdens särförhållanden. Ringvägens avsnitt mellan Iniö och Houtskär i Åbolands skärgård får landsvägsstatus. Vagnätets servicenivå i skärgården förbättras genom vägbryggor och anordningar för turismen såsom vägvisare, parkeringsplatser och underhåll av vägomgivningen. En plan utarbetas för renovering och utveckling av de bryggor som behövs i trafiken med förbindelsefartyg, landsvägsfärjor och inom turisttrafiken.

Utvärderingen av insjötrafikens utvecklingsbehov och utvecklingsmöjligheter uppdateras före utgången av regeringsperioden. I det sammanhanget utreds möjligheterna att utveckla den privata bilfärjeförbindelsen mellan Koli och Lieksa som förenar sjön Pielinens östra och västra sida till en bilfärjeförbindelse mellan Koli, Lieksa och Vuonislahti.

Klassificeringen av trafiknätet förnyas och statens, kommunernas och de privata aktörernas ansvar klarläggs. Man utreder möjligheterna att få till stånd en tätare postutdelning i den åretom bebodda skärgården.

I samband med att man fastslår skärgårdstrafikens servicenivå tryggas förturen till trafik- och transportservice för den bofasta befolkningen.

Man arbetar för att få lätttrafikleder i de största skärgårdsregionerna för att möjliggöra speciellt cykelturismens utveckling i skärgården. Skärgårdens servicebehov beaktas vid utveckling och finansiering av kollektivtrafiken. Man tryggar underhållet av de nuvarande vintervägarna och utreder behovet av nya förbindelser.

Olika bidragssystem och bidragsprinciper för enskilda vägar görs klarare och enklare och lagstiftningen uppdateras. Den statliga finansieringen till väglag som upprätthåller privata vägfärjor tryggas, och man försöker säkerställa en tillräcklig finansiering för enskilda vägar också i andra avseenden. Man undersöker möjligheten att inkludera de administrativa kostnader som väglagen har för upprätthållande av privata vägfärjor i de statsbidragsberättigade utgifterna.

Båtlivets behov beaktas i samband med byggande av broar och luftledningar samt vid ombyggnader.

- KM

3.4 Stadigvarande boende och fritidsboende

3.4.1 Planläggning och byggande vid stränderna

Planläggningen och undantagsförfarandena utvecklas så att man skapar tillräckliga möjligheter för långvarigt boende i fritidshus och att fritidshusen kan omändras till stadigvarande bostäder med iakttagande av miljöaspekter. Föråldrade planer uppdateras att motsvara den förändrade situationen och de framtida behoven.

Kommunerna får enligt vad som förutsätts i markanvändnings- och bygglagen besluta om i vilken mån strandområden vid sidan av fritidsboende används för fast boende.

Kommunerna uppmuntras att tillämpa anvisningarna i miljöministeriets handledning för strandplanering så att

- planbeteckningarna kan användas i den fast bebodda skärgården för att tillåta såväl fritidsboende som permanent boende på samma byggnadsplats och
- så att byggnadsrätten är tillräcklig för varje byggnadsplats för fritidsboendets och det stadigvarande boendets behov.

Nybyggnaden av fritidsbostäder tryggas genom att planläggningen intensifieras och genom en tillräckligt flexibel politik för undantagstillstånd redan under planläggningstiden, när planläggning inte är i omedelbart sikte. Styrningen av byggandet utvecklas så att den möjliggör en omändring av fritidshus för året runt bruk.

För byggnadstillsynen och byggarna tas fram information om ekoeffektiva och lättanvända lösningar för energi, avfall och vattenförsörjning i fritidshus som lämpar sig för året runt boende. Man tar fram beredskap för att organisera de nya tjänster som miljöskyddet kräver exempelvis i fråga om avloppsvattenförsörjningen och för att förbättra energieffektiviteten i byggnaderna.

- MM

3.4.2 Stadigvarande boende

Stöd ges åt en förbättring av skärgårdsbyarnas infrastruktur för att främja permanent bosättning i skärgården. Elnätet byggs ut till öar med bofast befolkning där det inte ännu finns el.

Kommunerna sporras att tillämpa miljöministeriets handledning för planläggning av byar så att nya attraktiva modeller utvecklas för fast boende i tätorter och byar, där stränder nyttjas på ett hållbart sätt.

För att trygga ett tillräckligt utbud av bostadstomter i skärgården för stadigvarande boende och fritidsboende utreds om det är motiverat att ändra skattelagstiftningen, så att de återstående planlagda tomterna inte omfattas av fastighetsbeskattningen, när en markägare säljer en tomt som ingår i en fastställd generalplan.

Utrednings- och utvecklingsprojekt inleds som stimulerar ägar- och hyresboende. Genom projekten förbättras utbudet av tomter på öarna och förutsättningarna för nybyggnad och renovering.

- ANM, MM, FM, JSM

3.4.3 Fritidsboende

Fritidsboendet utvecklas med beaktande av resultaten från Stugbarometern 2009.

I kommunerna och regionerna startas utrednings- och utvecklingsprojekt i avsikt att tillvarata fritidsboendet. Projekten syftar till att:

- trygga ett tillräckligt och jämnt utbud av stugtomter och nybyggande
- aktivera renovering av fritidshus
- utveckla energi-, vatten- och avfallsförsörjningen samt trafik- och teleförbindelser
- skapa ett system för fritidsinvånarnas delaktighet och ta tillvara fritidsinvånarnas kunskaper
- bidra till att stugboendet ökar och utnyttja fritidsinvånarnas köpkraft
- få uthyrningen av stugorna att öka
- skapa ett tillräckligt utbud av fritidshusområden och stugtomter nära permanent bebyggelse och andra miljövänliga modeller för stugboende.

Fritidsinvånarnas möjligheter att få kommunal basservice i den kommun där deras fritidshus är beläget förbättras liksom kommunernas ekonomiska möjligheter att producera denna service. I samband med kommunernas statsandelsreform utreds om det finns behov och möjligheter att beakta fritidsboendet som en faktor som ökar kommunens uppgifter. Man utreder om det på lång sikt är motiverat att överföra till fritidskommunen en del av de kommunalskatter som fritidsinvånarna betalar.

Man utreder möjligheterna att bredda de hälsocentraltjänster som fritidsinvånare som bor på orter långt borta behöver, från tjänster som kräver brådskande vård till sådana hälsovårdstjänster, där man inte kan anse det skäligt eller ändamålsenligt att besöka hemkommunen. Samtidigt utreds finansieringsmöjligheterna. Särskild vikt bör läggas vid resurseringen av fritidskommunernas hälsovårdspersonal och användningen av privat hälsovårdsservice när efterfrågan är i topp.

Den efterfrågan på finländska fritidsfastigheter och aktielägenheter som finns i Ryssland utreds med hjälp av olika ekonomiska och sociala utgångsanalyser fram till år 2030.

- FM, ANM, MM, JSM, SHM

3.5 Miljö, natur och kultur

3.5.1 Miljöskydd

Skyddet av Östersjön och insjöarna främjas genom att stärka de internationella skyddskonventionernas genomslagskraft, stödja byggande av system för avloppsvattenbehandling i S:t Petersburg samt minska utsläppen från jord- och skogsbruket, industrin, samhällena, glesbebyggelsen och fritidsbåtarna, och genom att begränsa utsläppen från fartygstrafiken samt minska riskerna för olje- och kemikaliehaverier. Tillräckliga resurser anvisas för forskning om Östersjöns tillstånd.

För att bekämpa övergödningen, utveckla sjöfartssäkerheten, minska riskerna som orsakas av farliga ämnen samt bevara och skydda den marina mångfalden genomförs åtgärder enligt statsrådets principbeslut om Finlands program för skydd av Östersjön, riktlinjerna för vattenskyddet fram till 2015, direktivet om en marin strategi samt HELCOM:s Baltic Sea Action Plan (handlingsprogram för skydd av Östersjön).

Programmet för utveckling av landsbygden utnyttjas och i synnerhet jordbrukets miljöstöd och liknande instrument under EU:s nya programperiod genom att rikta vattenskyddsåtgärder särskilt till kritiska områden enligt förslagen i vattenvårdsplanen.

Miljösäkerheten inom sjöfarten förbättras. Målet är att öka hamnarnas mottagningskapacitet för avloppsvatten och på lång sikt få ett förbud mot utsläpp i skärgården för utsläpp av avloppsvatten från alla fartyg. Man försöker ta i bruk miljövänligare bränsleteknik och bränsle. Områden, byggnader och bryggor som inte längre används av försvarsmakten beaktas vid placeringen av oljebekämpningsutrustning. Man utreder möjligheterna att utveckla hamn- och farledsavgifterna så att de blir miljöbaserade.

Vattenskador i vägbankar undanröjs genom att bygga eller förstora strömningsöppningar. Utsläpp från trafiken förebyggs genom att man främjar kollektiv- och anropstrafik. Speciell uppmärksamhet ägnas åt att få till stånd tryggare cyklingsmöjligheter. Med planer för trafiksystem skapas förutsättningar för en hållbar utveckling av skärgårdstrafiken.

Man samlar in information om tillståndet för och användningen av naturen i havsområdena av befolkningen och besökarna i skärgården. Data i programmet för inventering av den marina undervattensmiljön (VELMU) utnyttjas. Man utvecklar informationen och ökar antalet informationstavlor om miljövänliga handlingar och miljövänliga val vid knutpunkterna för turism.

- MM, JSM, KM, FM, IM, FSM

3.5.2 Samhällsteknik och energi

Behandlingstekniker för avloppsvatten och torrtoaletter som beaktar skärgårdens naturförhållanden och god praxis utreds och utvecklas. Ett utvecklingsprojekt på temat genomförs i ett valt område. Ett riksomfattande program för avloppssystem i glesbygden utarbetas. Man fortsätter med att bygga ut nätet av tömningsstationer för båtars toalettavloppsvatten i skärgårdens marinor.

En del av vatten- och avloppsunderstöden styrs till bidragsbehövande invånare i glesbygdsområden för förbättring av fastighetsvisa avloppsreningsverk. När vatten- och avloppsunderstöden beviljas glesbygdsområden beaktas skärgårdsområdenas speciella förhållanden som en faktor som ökar stödbehovet. Man vidareutvecklar informationen till fast- och deltidsboende i glesbygden om en effektivare avloppsvattenbehandling och om torrtoaletter.

Vid planläggning av nya områden och byggande fäster man speciell uppmärksamhet vid tillgången till grundvatten och dricksvatten samt förbereder sig för klimatförändringens effekter på grundvattnet.

Avfallshanteringen förbättras i skärgårds- och insjöområden genom ett tillräckligt tätt nät av sopinsamlingsstationer och genom att förbättra hamnarnas sophanteringsservice.

Enligt klimatpolitikens mål gynnar man användningen av vind-, sol-, jordvärme- och bioenergi och energibesparingar i skärgården genom att organisera projekt på temat och genom att ge stöd i form av statsunderstöd med målet att få energisjälvförsörjande skärgårdssamhällen och byggnader. Ett lokalt pilotprojekt för energiproduktion startas i skärgården.

Ogrundade administrativa hinder för byggande av vindkraft undanröjs utifrån utredningsman Tarastis rapport så att vindkraftverk kan byggas flexibelt såsom i Sverige och Danmark, dock så att inte landskaps-, kultur- och miljövärden och naturens mångfald, naturfriden och förutsättningarna för att utöva turism och fiske lider.

- MM, JSM, ANM

3.5.3 Naturskydd och rekreation

Man reserverar tillräckliga möjligheter för rekreation för invånarnas, fritidsboendes och turismens behov, och tar fram olika typer av rekreationstjänster i samarbete mellan kommuner och företagare. Man reserverar områden som betjänar båtliv, nöjesfiske, simning, friluftsliv, vinteraktiviteter och andra rekreatiönsändamål på is och vid stränderna.

Man arbetar för att grunda rekreatiönsområdesföreningar och kommunala rekreatiönsområden i vatten- och havsområdena. Kommunerna uppmuntras att lämna in och uppdatera uppgifterna om rekreatiöns- och motionsställen och motions slingor i LIPAS, den rikstäckande databasen över idrotts- och motionsanläggningar.

Tillräckliga anslag anvisas för att utveckla och underhålla servicen i skärgårdens nationalparker och andra naturskyddsområden samt i statens strövområden på basis av programmet för utveckling av rekreationen i det fria och naturturismen (s.k. VILMAT).

Utnyttjandet av nationalparker och naturskyddsområden kopplas till turismutvecklingen i planeringen på landskapsnivå.

Nätet av utfärds- och naturhamnar i samband med båtlederna utvecklas i samverkan mellan kommunerna och staten (Forststyrelsen och andra statliga organisationer). Man strävar efter att få till stånd gemensamma bryggplatser i byarna.

Ministerierna och de underställda verken ger miljöministeriet stöd i form av expert- och transporthjälp och annan eventuell hjälp i genomförande av programmet för inventering av den marina undervattensmiljön (VELMU) som anknyter till åtgärdsprogrammet för skydd av Östersjön. Finansieringen av programmet säkerställs. Också på insjöområdena säkerställs att mångfalden i den marina miljön bevaras.

- MM, JSM, FM, FSM, KM

3.5.4 Landskapsvård och vård av kulturarvet

För att få en effektiv fördelning av skärgårdens miljövårdsbidrag inventeras kulturhistoriskt betydelsefulla objekt som lämpar sig för restaurering och finansiering. Ett informationsprojekt som miljöministeriet samordnar på temat genomförs vid NTM-centralerna för att effektivisera och förenhetliga fördelningen, administreringen och samordningen av bidragen.

Vårdbiotopsobjekt såsom strandängar och hedar restaureras för att stärka mångfalden och vårdbiotopen i skärgårds- och strandlandskapet samt för att bevara vårdbiotoperna. Föresättningar ges för fårskötsel och annan kreatursskötsel för landskapsvården i större utsträckning än nu.

Byggda kulturlandskap restaureras så att värdefulla och trivselhöjande typiska drag i skärgården och strandområdena, såsom byggnader och anordningar inom lantbruk och boskapsskötsel, samt fiske och sjöfart kommer fram på ett synligare sätt i landskapet. På så vis kan man öka dragningskraften bland annat inom turismen. I skogsavverkning följer man miljövårdsföreskrifterna för skogsbruket. Ekonomiska föresättningar och utbildning ges för skötselåtgärder av det byggda kulturlandskapet som också utförs med hjälp av invånarna och byarna.

Vid genomförande av ovan nämnda åtgärder utnyttjas landskapsprogrammet, miljöstödet för jordbruket och motsvarande redskap under EU:s nya programperiod samt skärgårdens miljövårdsbidrag. I bidragsstorleken beaktas de merkostnader som orsakas av skärgårdens särförhållanden, såsom kostnader för transport av betes kreatur.

Ett finansieringsprogram görs upp för att trygga verksamheten i nationalparkerna i skärgårdsområdena och Unescos världsarvsområde i Kvarken.

- JSM, MM, UKM, FM

3.5.5 Kultur

Stöd ges åt utvecklingsprojekt för skärgårds- och insjökultur. Särskild uppmärksamhet ägnas åt att slå vakt om den svenskspråkiga skärgårds- och kustkulturen som en minoritetskultur.

Man sätter igång projekt som kopplar samman kulturverksamhet och turism. Kulturen utnyttjas i turismutvecklingen. Högklassiga evenemang kring skärgårdskultur ordnas i skärgården som också stärker samhörigheten och identiteten lokalt.

Kvarkens skärgård, Sveaborg, Svartholm och Olofsborg som utsetts till Unesco:s världsarvsobjekt samt andra kulturhistoriskt värdefulla fästningar på öar utvecklas till nationella skärgårdssevärdheter genom att tillräckliga resurser anvisas för deras utveckling.

- UKM, JSM, ANM

3.5.6 Säkerhet

Vid utvecklingen av åtgärder och lagstiftning för beredskap i olyckssituationer, reparation av skador, räddning, information och tryggnad av el- och mobilnät beaktas särdragen för skärgårds- och vattenområdena. Dit hör att områdena ofta är utsatta för stormar och översvämningar, långa sjöresor, vintertrafik, säkerheten vid tillträde till fartyg och ett stort antal fritidsboende, resenärer och båtfolk. Erfarenheterna från de senaste årens ökande stormar utnyttjas.

Man för framåt uppgörande av säkerhetsplaner för skärgårdsbyarna under ledning av kommunerna med hjälp av räddningsmyndigheter och andra myndigheter som en del av den lokala säkerhetsplaneringen. Man främjar grannhjälp baserad på egen aktivitet i fråga om den bofasta befolkningen, fritidsboende och även turister organiserad av branschorganisationer i mån av möjlighet.

- IM, ANM, KM

3.6 Finansiering och genomförande av åtgärderna

Åtgärdsprogrammet genomförs med medel ur nationella program och EU:s utvecklingsprogram samt med andra statliga budgetanslag. Ur landskapsutvecklingspengarna anvisas årligen ett utvecklingsanslag för utvecklingsåtgärder i skärgården.

Riktlinjerna i åtgärdsprogrammet beaktas och samordnas i landskapsprogrammen. De viktigaste projekten för skärgården skrivs in i de genomförandeplaner för landskapsprogrammen som årligen bereds.

Åtgärderna i åtgärdsprogrammet genomförs enligt de fastställda ramarna för statsekonomin och de fastställda budgetarna.

Skärgårdsdelegationen ger ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling regelbundet en utredning om åtgärdsprogrammets genomförande.

- ANM, FM, övriga ministerier

4 Miljökonsekvensbedömning av åtgärdsprogrammet

Konsekvensbedömning har ingått i samtliga skeden av beredningsprocessen för åtgärdsprogrammet, och har därmed inte utgjort ett skilt avsnitt. I detta avsnitt presenteras ett sammandrag av åtgärdernas viktigaste konsekvenser.

Miljökonsekvensbedömningen av skärgårdsprogrammet har gjorts genom en tillämpning av lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005). Denna s.k. SOVA-lag och den kompletterande statsrådsförordningen (347/2005) innehåller en bestämmelse om en allmän skyldighet att i beredningen av planer eller program bedöma miljökonsekvenserna samt bestämmelser om en miljöbedömning av vissa planer och program. Enligt 4 § 6 punkten kan miljökonsekvenserna bland annat påverka:

- befolkningen, människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel
- naturens mångfald, organismerna, växtligheten, marken, vattnet, luften, klimatet
- samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet, stadsbilden, de materiella tillgångarna, kulturarvet inbegripet byggnadsarv och fornlämningar
- nyttjande av naturtillgångarna
- samt växelverkan mellan ovan nämnda faktorer.

4.1 Ekologiska konsekvenser

Genom åtgärdsprogrammet strävas efter att hålla kvar kommunernas närservice eller att på olika sätt erbjuda användarna servicen. Därmed minskar resorna och trafikutsläppen i samband med utnyttjande av basservicen och skärgårds- och kustområdena hålls bebodda, vilket inverkar positivt på bevarandet av de kulturbundna växterna.

Ett fungerande näringsliv tryggar arbetstillfällena i skärgårds- och kustområdena. Både områden som är självförsörjande med arbetsplatser och möjligheten att göra ett platsbundet arbete minskar mängden arbetsresor.

Turismens ekologiska konsekvenser kan vara negativa, om den utövas okontrollerat i ekologiskt känsliga områden bland annat under fåglarnas häckningstider. Turismens tillväxt inverkar bland annat på behovet av vattenskyddsåtgärder och slitaget på terrängen. Det går emellertid att förhindra och hantera uppkomsten av negativa effekter genom detaljerad planering av byggande samt genom att utveckla för skärgården lämpade småskaliga turistcentra och nätverkande temaprodukter och programtjänster.

De ekologiska konsekvenserna av sjöklustrets verksamhet är huvudsakligen lokala och dessa, liksom placeringen av skeppsvarv samt öppnande och utbyggnad

av nya farleder och hamnar, kan kontrolleras med ändamålsenliga tillståndsförfaranden. En förbättring av nätet för tömning av fritidsbåtars avloppsvatten bidrar till renare vattendrag. Ett förbud mot utsläpp av fartygens avloppsvatten förbättrar Östersjöns tillstånd.

Genom att avsätta miljöstöd speciellt till kritiska vattenområden inverkar man på utsläppen från jordbruket. Utsläppen från fiskodlingar minskas genom vidareutveckling av odlingstekniker, foder och placeringsalternativ. Jakt på säl och skarv är verksamhet som kräver tillstånd, vilken beaktar dessa arters skyddsvärden och skyddsområden.

Vid utveckling av vägförbindelserna är de ekologiska konsekvenserna lokala och inverkar mest påtagligt på naturen lokalt under byggnadsarbetena. Fungerande telekommunikationer gynnar möjligheterna till platsbundet arbete i skärgårdsområdena, vilket för sin del minskar mängden arbetsresor.

En ökning av permanent boende och fritidsboende i glesbygdsområden i skärgården och vid stränderna medför flera utmaningar för miljön. Dessa ansluter till att det är relativt dyrt att bygga och underhålla kommunal samhällsteknik, till funktionella och miljömässiga problem i fråga om lösningar för enskilda fastigheter, en relativt anseelig trafikmängd och tillhörande utsläpp, svårigheter kring tillgången till service och kostnaderna samt skador på naturen. Man kan svara på dessa utmaningar enligt förslagen i åtgärdsprogrammet genom att

- beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen och beslutet om en översyn av dessa i planläggningen
- utveckla planläggningen och undantagsförfarandena så att man ger möjligheter för en omändring av fritidsbostäder till permanenta bostäder med iakttagande av miljöaspekter
- sporra kommunerna att tillämpa anvisningarna i miljöministeriets handledning för strandplanering och ge kommunerna anvisningar om att utvärdera miljökonsekvenserna av ny permanent bosättning vid stränderna
- ta fram information om ekoeffektiva och lättanvända lösningar för energi, avfall och vattenförsörjning i fritidshus för byggnadstillsynen och byggarna
- föra framåt användningen av vind-, sol-, jordvärme- och bioenergi
- beakta skärgårdens särskilda förhållanden som en faktor som ökar behovet av vatten- och avloppsunderstöd

Att bo i två bostäder ökar konsumtionen av material och energi och medför ökad trafik. De negativa följderna jämnas ut av att man i fritidshuset i huvudsak använder förnybart material, trä, som byggnadsmaterial och till uppvärmning. Vattenledningssystem som sparar energi och tål kyla håller på att utvecklas. Stuglivet i sig företräder i regel en enkel naturnära livsstil, som på sitt sätt kan tygla konsumtionstillväxten.

När stugan blir en permanent bostad ändrar personbilstrafiken karaktär. Trafiken mellan semesterbostaden och stadsbostaden upphör, men den dagliga trafiken till arbetet och för att uträtta ärenden ökar. Stugorna används intensivt just på

sommaren, som är den känsligaste tiden för växternas tillväxt och för fågel- och djurlivets fortplantning. Å andra sidan kan stuglivet och året om bosättningen också leda till en mångsidigare flora och fauna i området.

När man slår vakt om och marknadsför den rika skärgårds- och kustkulturen ökar förståelsen också för skärgårds- och kustnaturen.

De föreslagna åtgärderna för rekreationen och naturskyddet har positiva ekologiska konsekvenser och stödjer principerna för en hållbar utveckling. Med de insatser som presenterats för att förbättra skyddet av Östersjön förbättras tillståndet i Östersjön.

I den ökade användningen av nationalparker och andra naturskyddsområden för turism följer man de principer för hållbar naturturism i skyddsområden som Forststyrelsen gjort upp.

4.2 Kulturella konsekvenser

Kulturen, landskapet och naturen utgör grunden för hela skärgårds- och insjökulturen som man bör slå vakt om. När skärgården och kusten hålls bebodd och arbetsplatser bevaras inverkar det positivt på skärgårdens och insjöområdenas kultur och stödjer den svenskspråkiga skärgårds- och kustkulturens bevarande.

Tryggande av näringarna i skärgårds- och kustområdet ger den nuvarande och framtida bosättningen livskraft och skapar nya näringsgrenar bland annat inom skärgårds- och insjöturismen. Fler näringar stimulerar den lokala aktiviteten och för framåt den egna identiteten och kulturen. Konsekvenserna av en ökande turism kan vara att den traditionella kulturmiljön och den lokala kulturen förändras, och leder till en del till intressekonflikter mellan fastboende och fritidsboende eller mellan aktörerna inom turismen.

Försvarsmaktens fort, gränsbevakningsväsendets sjöbevakningsstationer och sjöfartsverkets fyror och andra eventuella byggnader som ligger i skärgården och som inte längre används för sitt ursprungliga ändamål är en del av skärgårdens kulturarv. Man strävar efter att utnyttja dem inom turismen med beaktande av kulturarvet och miljövärdena.

Ett ökat permanent boende och fritidsboende i skärgården och vid stränderna livar upp kulturaktiviteterna, men innebär också en utmaning för mötet mellan människor med olika kulturella bakgrunder. Ett ökat byggande vid stränderna och bland annat byggande av vindkraft vid kusten förändrar det traditionella skärgårdslandskapet.

4.3 Sociala konsekvenser

Fungerande service liksom allsidiga och attraktiva modeller för året runt boende gör det möjligt också för barnfamiljer att etablera sig i skärgårds- och kustområdet, vilket är en grundförutsättning för fortsatt social aktivitet.

En utveckling av tätorter, byar och fritidshusområden samt ett tillräckligt stort utbud av fritidshustomter nära permanent bebyggelse och en förbättrad delaktighet för de fritidsboende gynnar ett socialt umgänge.

Tryggande av näringarna i skärgårds- och kustområdena stimulerar den sociala aktiviteten bland såväl orsbor som icke-orsbor. Samtidigt vitaliserar det organisations- och föreningsverksamheten och bidrar till att företag, anställda och invånare nätverkar med varandra. Servicenäringarna och särskilt turismen är kvinnodominerade branscher. En utveckling av dessa branscher skapar behövliga inkomstmöjligheter i synnerhet för kvinnorna.

Ett ökat fast boende och fritidsboende i skärgården och vid stränderna föder en livligare social aktivitet, men kan också orsaka konflikter mellan de lokala invånarna och fritidsinvånarna. Olika typer av elektronisk information och kontakter, fritidsboendekommittéer och fritidsboendeforum bidrar å sin sida till att skapa samförstånd. Stuglivet är en viktig form av växelverkan mellan stad och landsbygd.

Kulturen, landskapet och naturvärdena bildar ramarna och fungerar som en tillgång för den sociala aktiviteten. Kulturevenemangen i skärgården livar upp det sociala umgänget.

4.4 Ekonomiska konsekvenser

Åtgärdsprogrammets förslag ger möjligheter till nya arbetsplatser bland annat inom handel, turism, byggnad och transport samt inom skol-, social- och hälsovårdssektorn. Tack vare att antalet invånare, företag och arbetstillfällen ökar får kommunen högre skatteinkomster och när man utnyttjar kommersiella tjänster i den egna kommunen ger det multiplikatoreffekter i hela kommunens ekonomi och näringsliv.

Nya fastboende och fritidsboende ger kommunerna intäkter men också kostnader. Ny permanent glesbebyggelse ger kommunerna skyldighet att ordna bland annat skolskjutsar och medför högre genomsnittskostnader för äldre i öppenvård. Också ordnandet av avfallshantering kan orsaka högre genomsnittskostnader, som visserligen i huvudsak betalas av användarna själva. Invånarna står i regel också själva för kostnaderna i samband med byggande och underhåll av väg- och vattenförsörjningsnätet. Kommunerna har kostnader närmast då den ger understöd till vattenandelslag i byarna och till privata väglag. Glesbebyggelsen orsakar merkostnader i samband med upprätthållandet av beredskapen inom räddningsväsendet.

I åtgärdsprogrammet föreslås en förbättring av såväl de fritidsboendes möjligheter att få kommunal basservice i den kommun där deras fritidshus är beläget som av kommunernas ekonomiska möjligheter att producera servicen. Därigenom belastar mängden fritidsinvånare inte oskäligt kommunens ekonomi.

Andra förslag som har direkta positiva effekter på kommunernas ekonomi är

- en bedömning av skärgårdstilläggets tillräcklighet
- en utredning av möjligheten att bredda den hälsocentralservice som fritidsinvånarna behöver jämte finansieringen av dem

- en utredning inom kommunernas statsandelsreform av behovet och möjligheten att beakta fritidsboendet som en faktor som ökar kommunens uppgifter och att på lång sikt överföra en del av fritidsinvånarnas kommunalskatter till fritidskommunerna

Fritidsboendet drar nytta av investeringar för landsbygden i vägar, vattenvägar, hamnar, energi- och telenät samt servicestrukturer. Cirka 7,4 miljarder euro används för byggande av stugor, renovering, fastighetsköp, inköp av daglig- och kapitalvaror samt tjänster, för avgifter och trafik i samband med stuglivet, vilket gör att fritidsboendet hör till landsbygdens mest betydelsefulla ekonomiska faktorer. Fritidsboendet tryggar samt genererar ny service och arbetstillfällen i skärgårds- och insjöregionerna. De största kostnaderna hänförs till räddningsväsendet och främjande av näringslivet, till trafikleder, samhällsplanering och biblioteksväsende. Fritidsinvånarna hämtade 40 miljoner euro i direkta och indirekta skatter och avgifter till kommunerna år 2004.

5 Beredningen av åtgärdsprogrammet

Beredningen av det riksomfattande skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet har gjorts som ett samprojekt mellan ministerier, kommuner, frivilligorganisationer och andra aktörer. Samtliga parter har haft möjlighet att lägga fram förslag och säga sin mening under processens gång. Programmets åtgärdsförslag följer de program som gjorts upp av andra ministerier.

Som bakgrundsmaterial har använts statsrådets principbeslut om utveckling av skärgården 2010-2011, material och uppdaterad statistik från skärgårdsdelegationens idémöte 2011 samt andra aktuella program, dokument och material.

Man bad kommunerna, landskapsförbunden, ministerierna samt NTM-centralerna och organisationerna komma med förslag till åtgärder under februari-mars 2012. Ett brett upplagt seminarium om det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet ordnades 25.4.2012 i Ständerhuset, där deltagarna fick möjlighet att kommentera utkastet till åtgärdsprogram.

Skärgårdsdelegationen som har fungerat som styrgrupp samlades regelbundet under beredningen (14.3, 18.4 och 23.5) för att behandla utkastet till det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet.

Utkastet sändes för utlåtande under maj månad, då man också förde förhandlingar med de olika ministerierna.

Det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet behandlades i arbets- och näringsministeriets styrgrupp i juni 2012.

Ministergruppen för förvaltning och regional utveckling tillstyrkte godkännandet av det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet vid sitt möte 20.6.2012.

Arbets- och näringsministeriet fattade beslut om verkställande av programmet i juni 2012.

6 Använt bakgrundsmaterial

6.1 EU:s politikområden i skärgården

6.1.1 EU:s regional- och strukturpolitik

Finlands strukturfundsstrategi 2007-2013 lägger tonvikten på en förstärkning av den nationella och regionala konkurrenskraften, sysselsättningen och välbståndet. I strategin beaktas de regionala särdragen. Åtgärderna riktas särskilt till östra och norra Finland, till särskilt glest bosatta områden samt områden i södra och västra Finland där utvecklingen medför speciella utmaningar. Bl.a. skärgårdsområdena har blivit utsedda till sådana utmanande områden.

Europeiska kommissionen publicerade 14.3.2012 ett arbetsdokument om en gemensam strategiram (Common Strategic Framework, CSF) som underlag för de fortsatta diskussionerna i parlamentet och rådet.

Beredningen av partnerskapsavtalet som ingår i den gemensamma strategiramen startar i Finland under våren 2012. I partnerskapsavtalet ingår alla fonder (ERUF, ESF, landskapets utveckling, havs- och fiskerinäring) inom den gemensamma strategiramen som respektive medlemsland kan få stöd ur. I avtalet beskrivs bland annat hur man säkerställer de olika fondernas integrerade insatser för städer, landsbygdsområden, kust- och fiskeområden samt i perifera områden och områden med särskilt gles bosättning. Partnerskapsavtalet ersätter den pågående programperiodens nationella strukturfundsstrategi.

Skärgårdsområdena behöver få prioriterad regionalpolitisk uppmärksamhet och stöd också under EU:s nya programperiod 2014-2020, för att målen i skärgårdslagen ska kunna nås.

6.1.2 Programmet för det regionala konkurrens- och sysselsättningsmålet

Programmet för det regionala konkurrens- och sysselsättningsmålet berör hela landet. Under den pågående programperioden 2007-2013 finns det fyra regionala program vid Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och ett nationellt program vid Europeiska socialfonden (ESF) där det finns regionala avsnitt. Dessutom har Åland egna program i båda fonderna. De olika programstrukturerna och en delvis annorlunda genomförandemodell har medfört utmaningar i fråga om samordningen av insatserna och har ökat administrationskostnaderna. (Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling 23.3.2012)

Arbets- och näringsministeriet föreslår att man för programperioden 2014-2020 för EU:s strukturfonder gör upp ett programdokument som innehåller insatser både

för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Östra och norra Finland får också under den kommande programperioden utöver basfinansieringen dessutom specialfinansiering, som baserar sig på det nordliga läget och gles bosättning. (Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling 23.3.2012)

6.1.3 Åland

Med stöd av Ålands självstyrelsestatus och protokoll 2 i Finlands anslutningsfördrag har Åland utformat en egen strukturfondsstrategi för Åland som ansluter till den nationella strukturfondsstrategin och de ERUF- och ESF-åtgärdsprogram som ansluter till dess genomförande. Åland har egna program i båda fonderna.

6.1.4 Det europeiska territoriella samarbetsmålet och det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet

I det europeiska territoriella samarbetsmålet och genom ENPI CBC-programmen stödjer man integrationen av gränsområden samt större områden för det gränsregionala samarbetet samt bildande och stärkande av nätverk mellan områden och städer. Det europeiska territoriella samarbetsmålet indelas i tre samarbetsprogram

a) gränsregionalt samarbete

Under programperioden 2007–2013 deltar Finland i genomförande av tre program för gränsregionalt samarbete vid EU:s inre gränser: Nordliga, Botnia-Atlantica och Central Baltic. I Central Baltic ingår ett delprogram för skärgården. Till det egentliga programområdet i Finland hör Åland, Egentliga Finland, Nyland, Östra Nyland och Kymmenedalen, Estlands kust med sina öar samt från Sverige Stockholms län, dess angränsande län och Gotland. Hela CB-programmets EU-finansiering går på 97 M€, av vilken skärgårdens delprogram utgör 17 M€.

Finland deltar också i genomförande av programmet för gränsregionalt samarbete vid EU:s yttre gränser (ENPI CBC-programmen): Kolarctic, Euregio Karelia och sydöstra Finland - Ryssland.

b) transnationellt samarbete

Finland deltar i genomförande av två program för transnationellt samarbete: Östersjön (9 länder i Östersjöregionen samt Norge och Vitryssland) och Norra Periferin.

c) interregionalt samarbete

Finland deltar också i genomförande av program för transregionalt samarbete.

Alla program som sorterar under det europeiska territoriella samarbetsmålet kan i princip röra utveckling av skärgårds- och vattenområden.

Under den nya programperioden 2014–2020 bistår programmen inom det europeiska regionala samarbetet EU:s områden för att finna lösningar på gemensamma utmaningar, till exempel föreningen av Östersjön, sjukvård i ett annat land och erfarenhetsutbyte som rör innovationsfrämjande.

Under den nya programperioden 2014–2020 ersätts ENPI CBC-programmet av det europeiska grannskapsinstrumentet (European Neighbourhood Instrument, ENI). ENI stärker den ekonomiska integrationen, förutsättningarna för kontakter mellan folk, ökar förtroendet, demokratin och de mänskliga rättigheterna, det regionala och gränsregionala samarbetet samt hållbar utveckling. ENI-programmen indelas i bilaterala regionala program som omfattar många nationer samt gränsöverskridande program. För Finlands del hör de viktigaste frågorna samman med det regionala samarbetet, i synnerhet att trygga finansieringen av den nordliga dimensionen ur ENI-instrumentet och att skapa ramar för ett flexibelt verkställande av det gränsregionala samarbetet.

6.1.5 Strategi och program för utveckling av landsbygden 2007–2013

Finland har för 2007–2013 gjort upp en riksomfattande strategi för landsbygdens utveckling och två program för landsbygdens utveckling: Programmen för utveckling av landsbygden i det fasta Finland och på Åland.

Till strategin för landsbygdsutveckling och till landsbygdsprogrammets fjärde axel, Leader-aktionsgruppernas lokala verksamhet, hör de lokala verksamhetsgruppernas arbete samt gruppernas regionala och transnationella samarbete. I skärgårds- och insjöområdena arbetar många Leadergrupper.

Under den nya programperioden 2014–2020 kommer man i den verksamhet som finansieras av landsbygdsfonden och havs- och fiskerifonden att fortsättningsvis tillämpa arbetssättet för lokal utveckling. Beslutet om att använda ERUF och ESF vid lokalt utvecklingsarbete fattas av ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling (HALKE) i juni 2012.

Miljöstödet för jordbruket har stor betydelse för bevarande av skärgårdens vårdbiotoper och stödjer därmed också turismen i skärgården. Odlarna har avtal med NTM om vårdbiotoper och avtal om att bevara naturens och landskapets mångfald.

Under den nya programperioden 2014–2020 skapar klimatförändringen, den nya tekniken och samhällsförändringarna nya behov – och möjligheter – för landsbygdsutveckling. Det finns tre mål för landsbygdens utveckling: 1) lantbrukets konkurrenskraft 2) hållbar utveckling av naturtillgångarna och 3) balanserad regional utveckling i landsbygdsområdena

6.1.6 Strategi och handlingsprogram för fiskerinäringen 2007–2013

En nationell strategi för fiskerinäringen och ett handlingsprogram för fiskerinäringen i Finland för 2007–2013 har gjorts upp för att utveckla fiskerinäringen. I Finland har alla regioner betydelsefulla vattenområden ur fiskerinäringens perspektiv. Även fiskförädling och vattenbruk utövas överallt i Finland.

EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP) och dess bestämmelser styr fiskerinäringens utveckling i hela Europeiska unionen. I Finlands nationella strategiska plan för fiskerinäringen beskrivs Finlands strategiska riktlinjer för att genomföra Europeiska unionens principer och mål för den gemensamma fiskeripolitiken 2007–2013.

Finansiering ur Europeiska fiskerifonden (EFF) kan beviljas också för att stödja fisketurism. Fisketurism kan stödjas med medel på basis av den finländska lagen om företagsstöd (HIM) endast om företaget har klassificerats som turistföretag och har tillräcklig volym i verksamheten.

Under den nya programperioden 2014–2020 ersätts EFF av Europeiska havs- och fiskerifonden, vars syfte att främja ett hållbart och konkurrenskraftigt fiske och vattenbruk, unionens havspolitik samt utveckla fiskerinäringsområdena diskuterades i EU:s havs- och jordbruksråd i mars 2012. Finland föreslår att fonden mer konkret bör främja fiskproduktionen så att näringsidkarna får förutsättningar att fortsätta med sin verksamhet och så att nya aktörer söker sig till branschen. Investeringar i småskaligt kust- och insjöfiske samt hållbart vattenbruk bör fortsättningsvis få stöd.

6.1.7 EU:s kustpolitik

År 2002 gav Europaparlamentet och rådet en gemensam rekommendation om en integrerad förvaltning av kustområden (Integrated Coastal Zone Management, ICZM), med vilken man drar upp enhetliga riktlinjer för styrning av kustområdesförvaltningen och dess utvecklingsbehov för hela unionen. I rekommendationerna uppmuntras medlemsnationerna att förbättra och förenhetliga kustförvaltningsåtgärderna, gå in för principer och tillvägagångssätt som stödjer en hållbar förvaltning samt utgående från dessa utarbeta en strategi för kustområdet.

6.1.8 EU:s havspolitik

Det första målet för EU:s integrerade havspolitik som kommissionen utstakat i sin redogörelse till Europaparlamentet är en maximering av den hållbara användningen av haven och oceanerna så att man möjliggör tillväxt inom havsnäringen och i kustområdena. Det andra centrala målet är att skapa en kunskaps- och innovationsbas för havspolitiken. Havsrelaterad vetenskap, teknik och forskning gör det möjligt att analysera den mänskliga verksamhetens inverkan på havssystemen, och hitta lösningar för hur miljöförstörelsens och klimatförändringarnas konsekvenser

kan minskas. Den integrerade politiken har också som mål att erbjuda en så hög livskvalitet som möjligt i kustområdena och de yttersta randområdena med avseende på ekonomisk tillväxt och miljöskydd. EU vill dessutom stärka sin ledande ställning inom internationella havsfrågor. Den integrerade politiken gör det möjligt att effektivisera den globala förvaltningen av havsfrågor och genomdriva EU:s prioriteringar på detta område. Detta är särskilt viktigt med hänsyn till att havssektorns problem är av global natur. Ett annat mål för den integrerade havspolitikens är att öka EU:s synlighet i havsfrågor och förbättra bilden för sektorns verksamhet och yrkesgrupper.

Havspolitikens ökade betydelse i unionens verksamhet syns också i kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet om en förordning om europeiska havs- och fiskerifonden för 2014-2020, enligt vilken inalles 6,567 miljarder euro reserveras för fonden för programperioden 2014-2020. Av dessa medel skulle 432 miljoner euro reserveras enbart för havspolitik. Motsvarande finansiering har under 2011-2013 varit 40 miljoner euro så höjningen kan anses markant.

6.2 Nationella program i skärgården

6.2.1 Den nationella strategin för hållbar utveckling

Visionen för den nationella strategin för hållbar utveckling (2006) är att trygga välbefindandet inom gränserna för naturens bärkraft nationellt och globalt. Skärgårdens känsliga natur förutsätter att perspektivet för hållbar utveckling iaktas i allt utvecklingsarbete som gäller skärgården. Speciella mål i strategin som rör skärgården är bl.a. kravet på att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden, vända utvecklingen för Östersjön i positiv riktning samt det internationella samarbetet i anslutning till detta. I strategin föreslås att områden med en svagare utveckling stöds med regionalpolitiska metoder och att landsbygdens livskraft ökas bl.a. med hjälp av turismen. Dessutom vill man garantera tillgången till offentliga tjänster i hela landet och beakta den regionala likvärdigheten vid organiseringen av tjänster med anknytning till trafiken och informationssamhället.

6.2.2 Den nationella kuststrategin

Finlands kuststrategi som gjordes upp enligt EU:s rekommendationer (ICZM) och under miljöministeriets ledning blev klar sommaren 2006. Strategin vill trygga kustområdenas livskraft och den biologiska mångfalden. En utgångspunkt har varit kustområdenas egna speciella förhållanden och utmaningar. I Finlands nationella kuststrategi ställs upp mål och åtgärder som till sin karaktär är rekommendationer om utveckling av kustförvaltningen med följande prioriteringar: stärka kustperspektivet, stärka livskraften, förbättra miljöns tillstånd, utveckla rekreationsmöjligheterna, förbättra tillgången på information och stärka samarbetet i Östersjöregionen.

Arbetet har fortskridit bland annat i landskapsförbunden med utformandet av regionala strategier och åtgärdsprogram.

6.2.3 Vattenvårdsplaner

Målet i de vattenvårdsplaner som statsrådet godkänt är att man huvudsakligen ska ha nått den goda ekologiska och kemiska status för vatten som ramdirektivet för vatten förutsätter före år 2016, men dock senast 2027. Vid sidan av en minskning av utsläpp som orsakar övergödning läggs i vattenvårdsplanerna också vikt vid att förebygga skadeverkningar av åtgärder som försvagar vattnets ekologiska status inklusive en minskning av utsläpp av miljöskadliga ämnen. De centrala åtgärderna riktas mot att minska näringsbelastningen från jordbruket och avloppsvattnet samt att utreda vilka utsläppskällorna för de skadliga ämnena är och vidta åtgärder som minskar deras belastning.

6.2.4 Programmet för kompetenscentra

Kompetenscentraprogrammet är ett tidsbegränsat särskilt program enligt lagen om utveckling av regionerna (2007–2013) som bygger på utnyttjandet av internationellt högklassig kompetens. Programmet genomförs av 13 kompetenskluster med 4–7 regionala kompetenscentra. Programmålen är att

- skapa innovationer, produkter, tjänster och företag som bygger på spetskompetens
- stödja regionernas specialisering och arbetsfördelning för att få igång kompetenscentra
- öka de nationella innovationsmiljöernas dragningskraft för att locka internationella företag, investeringar och toppförmågor till regionen

Kompetenscentraprogrammet avslutas i sin nuvarande form i slutet av 2013. Vid arbets- och näringsministeriet bereds ett nytt innovationspolitiskt program för åren 2014–2020.

6.2.5 Landskapsprogram

Bestämmelser om uppgörandet av och innehållet i landskapsprogrammen ges i regionutvecklingslagen (1651/2009) och statsrådets förordning (1837/2009) som getts med stöd av lagen.

Landskapsprogrammen är program för utveckling av landskapen på medellång sikt och de görs upp för fyra år i taget. Landskapsförbunden organiserar uppgörandet av programmet och i arbetet deltar kommunerna och de övriga centrala aktörerna i regionen.

I landskapsprogrammet fastställs målen för utvecklingsarbetet och man uppskattar den offentliga och privata finansiering som behövs för att genomföra dem.

I programmet beaktas de rikstäckande målen för regionutvecklingen samt övriga nationella riktlinjer, och programmet sammanjämkar de nationella och EU-finansierade program som genomförs i landskapet. Landskapsfullmäktige godkänner landskapsprogrammet. Programåtgärderna presenteras i genomförandeplanen för landskapsprogrammet.

Enligt 7 § i statsrådets förordning om utveckling av regionerna (1837/2009) ska i landskapsprogrammet bland annat ingå ett avsnitt om skärgårdsregionernas särdrag.

6.3 Genomförandet av statsrådets principbeslut om utveckling av skärgården 2010–2011

Den 13 maj 2009 godkände statsrådet ett principbeslut om utveckling av skärgården 2010–2011. Syftet med åtgärderna i principbeslutet var att främja utvecklingen av näringarna, infrastrukturen och servicen i skärgårds-, insjö- och kustområden samt trygga natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Här nedan beskrivs genomförandet av de centrala förslagen i principbeslutet.

Kommun- och regionalpolitik

Skärgårdstilläggen i kommunernas statsandelar har ökat under de senaste åren. Deras totalsumma i kommunernas statsandelar utgör år 2012 cirka 17 miljoner euro. Ökningen har i huvudsak gjorts så att man har gett statsandelstillägget för kommuner med särskilt gles bosättning och skärgårdskommuner till de egentliga skärgårdskommunerna (8 kommuner) beträffande kommunerna med skärgårdstillägg. Skärgårdstilläggen till kommuner med skärgårdsdel (38 kommuner) har inte höjts, vilket har lett till att det uppstått stora skillnader i skärgårdstilläggen mellan skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel.

I skärgården har sedan 2009 genomförts relativt omfattande kommunstruktur-reformer (kommunsammanslagningarna i Pargas, Kimitoön, Raseborg, Nådendal, Masku, S:t Karins, Vörå, Jyväskylä och Lovisa), varvid antalet skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel minskade. Sammanslagningarna liksom de regionala samarbetsområdena har fört med sig att kommunerna har fått starkare möjligheter att ordna basservice bland annat i skärgården.

Samarbetsområdena har skapats i sådana kommunområden inom skärgårdssystemet som inte har bildat tillräckligt stora baskommuner för att på egen hand ta hand om social- och hälsovårdens basservice.

I 31 § i regionutvecklingslagen (1651/2009) föreskrivs att skärgårdskommuner, skärgårdsdelar i kommuner med skärgårdsdel och också bebodda öar utan fast vägförbindelse i andra kommuner kan placeras i ett högre regionstödsområde än omgivningen, i stödområde I eller II.

Enligt 7 § i statsrådets förordning om regional utveckling (1837/2009) ska i landskapsprogrammet bland annat ingå ett avsnitt om skärgårdsregionernas särdrag.

Näringar och sysselsättning

Arbetsgruppen för det så kallade Finlands brand (varumärke) som tillsatts av utrikesministeriet listade i sin utredning av år 2010 vattnet som en av de viktigaste nationella styrkorna.

De ekonomiska effekterna av turismen kring Ringvägen i Åbolands skärgård håller på att öka och var under tioårsperioden redan uppe i cirka 20 miljoner euro med sina multiplikatoreffekter.

Försvarsmakten, kommunerna och bland annat Nylands landskapsförbund har utrett hur de är som försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet har använt kunde öppnas för turism och annan civil användning.

I de sammanslagna kommunerna har man delvis bevarat arbetsplatser inom social- och hälsovård och utbildningsväsendet liksom andra kommunala arbetsplatser i skärgårdsområdet. Till exempel har kommunala servicekontor och arbetsplatser förlagts till skärgården exempelvis i skärgårdskommunerna Väståboland, Kimitoön och Malax och i Nådendals, Korsholms och Borgå kommuner med skärgårdsdel.

NTM-centralerna i skärgårdsområdena har i betydande grad använt pengar ur EU:s landsbygdsfond för att öka såväl antalet företag som arbetstillfällen inom servicesektorn. Över 30 procent av stödet har under pågående period avsatts till start-, investerings- och utvecklingsprojekt för företag inom olika servicenäringar. Särskilt företag inom omsorgsbranschen har sökt stöd för att avlöna sina första anställda. Stöd har också beviljats till turismprojekt i skärgårdsregionerna för olika typer av nätverks- och marknadsföringsinsatser, liksom för utbildning av företagare.

Staten har inte lyckats kompensera de indragningar av arbetstillfällen som företagits och delvis fortgår vid försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, skatteförvaltningen, arbetsförvaltningen och statens lokalförvaltning genom att utlokalisera andra statliga arbetstillfällen från centralorter till skärgården.

Genom att upprätthålla och utveckla trafikförbindelserna samt ha ett relativt högt tak för avdragsgilla utgifter för arbetsresor i beskattningen, 7 000 euro, har man bidragit till att göra det möjligt för skärgårdsbor att pendla till arbete på fastlandet. Man har främjat distansarbete på arbetsmarknaden utgående från ett avtal som ingicks 2005 mellan arbetsmarknadsorganisationerna. Finansministeriet gav 12.10.2010 en anvisning om principerna för distansarbete och anställningsvillkoren vid den statliga förvaltningen.

I statsbudgeten för 2012 ingår ett anslag på cirka 80 miljoner euro för att förbättra konkurrenskraften för fartyg som används inom havstrafiken. I statens tilläggsbudget för 2010 ingick en fullmakt på 30 miljoner euro för miljöstöd som beviljas redier. Av stödet ingår 2 miljoner euro i budgeten för 2012, och för 2013 tänker man anslå 28 miljoner euro. Kvarkentrafiken får stöd ur statens budgetanslag.

Det nya arrendeavtalet för Saima kanal trädde i kraft 17.2.2012. Det nya avtalet med Ryssland gäller i 50 år. Avtalet breddas för att gälla inte bara godstrafik utan också passagerartrafik, isbrytning, lotsning och övernattning för fritidsbåtar. Trafikeringsrätten utvidgas och även fartyg från tredjeländer ges tillträde till kanalen.

I JSM:s förordning (27/2002) om temporära nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen och de delområden av kommuner som räknas som skärgård fastställs de områden som i fråga om odlingsstöd till jordbruket anses som skärgårdsområden och som får höjt stöd.

I det energipaket som regeringen godkände 2010 ingår en hög utnyttjandegrad av bioenergi.

Fiskerinäringen har utvecklats allsidigt enligt handlingsprogrammet för fiskerinäringen 2007-2013 på cirka 164 miljoner euro som EU medfinansierat. NTM-centralerna håller på att göra upp regionala planer för lokaliseringstyrning utifrån programmen för yrkesfiske och akvakultur för att anvisa lämpliga områden för näringsverksamheten.

Sälproblemet har man försökt lösa genom att utveckla fångstredskap och fångstekniker och under programperioden 2007-2013 kan ett s.k. toleransstöd för skador av säl beviljas vars syfte är att anpassa fiskeriverksamheten och garantera kontinuiteten.

Trafik och telekommunikationer

Enligt statsrådets och riksdagens beslut har man börjat förnya de numera föråldrade förbindelsefartygen och färjorna genom att beställa två nya landsvägsfärjor och ge fullmakter att med konkurrensutsättning upphandla två nya förbindelsefartyg-oljebekämpningsfartyg.

De förslag om servicenivån för skärgårdstrafiken som KM:s arbetsgrupp för konkurrensutsättning av servicenivån och trafiken presenterat försöker man genomföra med nya omgångar av konkurrensutsättning, varvid det är meningen att delvis ersätta det numera föråldrade tonnaget med nytt tonnage.

Beslut har fattats om att ändra statusen för Ringvägens avsnitt mellan Iniö och Houtskär till landsväg och projektet pågår. Ett besvär har anförts som är under behandling. Servicenivån för Finska vikens skärgårdstrafik har höjts genom att man ändrat avtalen för Borgå och Kotka-Pyttis från avtal om understöd till avtal om helhetsservice, och i och med detta föll transportavgifterna bort.

I skärgården har resorna med förbindelsefartyg varit gratis för stadigvarande bosatta sedan 80-talet. Betalningsbefrielsen breddades i september 2010 att gälla också resenärer, fritidsboende och andra som rör sig i skärgården. Den statsunderstödda trafiken lämnades utanför detta beslut.

I trafikverkets anvisningar för resultatplanering har inte anvisats finansiering för ett program för att ersätta landsvägsfärjor med broar.

Enligt den bredbandsstrategi som regeringen godkände 2008 har regeringen 2010 godkänt ett system för stöd och utveckling med vilket man stödjer utbyggnaden av

en supersnabb bredbandsförbindelse på 100 Mbit/s med 91 miljoner euro (nationell finansiering och EU:s jordbruksfond) i särskilt glest bebyggda områden där marknaden inte tar hand om saken. Skärgårdsförhållanden har inte särskilt omnämnts som en (höjande) faktor för de procentuella bidragen till kommunerna (8 %, 22 %, 33 %). Skärgårdsområdena får dock vid sidan av andra stödberättigade glesbygdsområden del av stödet med varierande procentuella bidrag. I skärgårdsområdena har inte bredbandsprojekt påbörjats i önskad mängd eller önskad takt.

Stadigvarande boende och fritidsboende

Byggandet av fritidshus har fortsatt i en takt på ungefär 4 000 stugor per år. Av byggandet sker 40 procent med undantagstillstånd.

Miljöministeriet har vid styrningen av landskapsplaneringen samt i resultatstyrningen av närings-, trafik- och miljöcentralerna betonat att de reviderade (2009) riktäckande målen för områdesanvändningen bör iakttas och främjas. Det har i någon mån funnits oenighet mellan kommunerna och NTM-centralerna huruvida och i vilken mån stadigvarande boende kan tas med i skärgårdsområdenas planer.

Bristen på bostads- och stugtomter liksom på både ägar- och hyresbostäder ställer fortsättningsvis stora hinder i vägen för en utveckling i skärgården.

Vattenandelslag har bildats i skärgårdarna delvis med bidrag från JSM och kommunerna.

Möjligheten att till fritidskommunerna överföra en del av den kommunalskatt som fritidsinvånarna betalar är enligt finansministeriet ett grundlagsenligt problem. Enligt 121 § i grundlagen har kommunerna beskattningsrätt. Beskattningsrätten har ansetts höra till den kommun där skattebetalaren är bosatt. Det är alltså fråga om ett ärende som hör till kommunernas befogenhet, där staten inte har bestämmanderätt. Förslaget skulle också enligt finansministeriets utlåtande komplicera skattesystemet och leda till problem med tanke på uppbörden och övervakningen av beskattningen.

Miljö, natur och kultur

I regeringens arbete har stor vikt lagts vid att förbättra tillståndet i Östersjön.

Skyddet av Östersjön och insjöarna har genomförts på bred front. Inom HELCOM-samarbetet har på Finlands initiativ och under Finlands ledning beretts ett gemensamt förslag för internationella sjöfartsorganisationen (IMO) om begränsning av passagerar- och kryssningsfartygens utsläpp av toalettavloppsvatten i Östersjön.

Statsrådet fattade i februari 2011 ett principbeslut om ett genomförandeprogram för vattenvården 2010–2015. Vidare bereddes regionala genomförandepplaner för vattenvården, ett system för uppföljning av vattenvården och ett strategiförslag till restaurering av vattendragen. Utarbetandet av vattenvårdsplanerna för 2016–2021 har påbörjats.

Med miljöstöd till jordbruket och stöd till icke-produktiva investeringar har vattenvården inom jordbruket stimulerats. För att minska utsläppen från fiskodling håller miljöministeriet på att revidera miljöskyddsanvisningen för fiskodling.

Regeringen har beslutat att intensifiera rådgivningen för verkställande av förordningen om glesbygdens avloppsvatten och har anvisat tilläggsresurser för detta. Övergångstiden för att genomföra förordningen har förlängts. Riksdagen godkände i tilläggsbudgeten ett anslag på en miljon euro för att få igång rådgivning för fastighetsägare. Organisationer som sköter rådgivningen på utvalda pilotområden beviljas bidrag. Nätet av avfallsinsamlingsstationer i skärgårdsområdena har förbättrats speciellt tack vare kommunerna.

Miljöministeriet har gett bidrag för att bygga ett nätverk för tömning av toalettavloppsvatten i hamnarna för cirka 400 000 euro och nätet är för närvarande rätt omfattande.

I ett av MM:s strategiska projekt har man berett en förvaltningsplan för hav och gjort en förberedande bedömning av havets nuvarande status samt definierat en god status för havet och ställt upp indikatorer och miljömål.

Marinen har också förbättrat kapaciteten för bekämpning av miljöskador i Östersjön genom att kombinationsfartyget Louhi togs i användning 2011. Försvarsmakten och försvarsförvaltningens byggnadsverk har minskat näringsbelastningen i Östersjön genom att sätta i skick avloppsvattenverk och nät för cirka 390 000 euro och fortsätta med att koppla dem till kommunala avloppsvattennät.

En ändring av markanvändnings- och bygglagen som gäller vindkraftsplanering trädde i kraft 1.4.2011. Ändringen innebär att generalplanen kan användas oftare som planeringsinstrument i vindkraftsbyggande. Miljöministeriet beviljade kommunerna och landskapsförbunden ungefär 1,4 miljoner euro i statsbidrag för att utarbeta planer som styr vindkraftsbyggande.

År 2010 grundades Finlands femte nationella stadspark i Borgå och förberedelserna för en stadspark i Kotka har gått vidare. År 2011 grundades Finlands första nationalpark till havs vid Satakuntas och Nystadsregionens kust och utanför i havsområdet. Bottenhavets nationalpark grundades 2011. Man har gjort upp en förvaltnings- och utvecklingsplan för skärgården i Kvarkens världsarvsområde och utgående från den gjordes en plan för naturturism i skärgården i Kvarkens världsarvsområde för 2011.

Miljöministeriets finansiering för forststyrelsens naturtjänster har höjts i någon mån under de sista tio åren och projekt inom bland annat programmet VILMAT har kunnat genomföras. Miljöministeriet har stött rekreationsområdesföreningar vid anskaffning av rekreationsområden.

Strategin för skydd av saimenvikaren blev klar under ledning av miljöministeriet 2011.

Genomförandet av programmet för inventering av den marina undervattensmiljön (VELMU) har fortsatt i bred samverkan med andra instanser.

Miljöministeriet har 2010 startat ett projekt för att uppdatera inventeringen av nationellt värdefulla landskapsområden; i inventeringsinstruktionerna beaktas särskilt skärgårdens kulturlandskap.

De stödberättigade kostnaderna för specialstödsavtalen i samband med jordbrukets miljöstöd reviderades i början av 2010, så att kostnader för betesgång och inhägnande liksom för tillsynen och att hålla djuren med vatten bättre än tidigare kan ersättas med specialstöd exempelvis för objekt i skärgården.

Vid styrningen av landskapsplanernas utarbetande ser man till att skärgårdsområdenas kulturmiljöer anges i planen med behövliga markeringar och bestämmelser.

Finlands turismstrategi 2020 och produktprofileringen inom kulturturismen enligt handlingsprogrammet 2009-2013 har främjat samarbetet inom kultur- och turismbranschen. Målet är att lyfta fram också skärgårdskulturen och skärgårds-traditionerna som en synlig del av turismutbudet.

I skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdel och i andra kommuner med vattendrag och skärgård på kusten och i sjöområden har man med finansiering från kommuner, privata sektorn, staten och EU genomfört ett stort antal projekt för att utveckla näringarna, infrastrukturen och servicen i skärgårds- och insjöområdena liksom för att bevara miljö- och kulturvärden.

Statistiska data

A) UPPGIFTER FÖR VATTENDRAGEN I HELA LANDET

- 1 STRANDLINJEN LANDSKAPSVIS
- 2 ÖAR LANDSKAPSVIS
- 3 INSJÖARNAS VATTENAREALER LANDSKAPSVIS
- 4 HAVSAREALER LANDSKAPSVIS
- 5 FRITIDSBOENDET LANDSKAPSVIS
- 6 GLESBEBYGGELSEN LANDSKAPSVIS
- 7 FRITIDSFISKARNA ENLIGT NTM-CENTRALERNAS OMRÅDEN
- 8 YRKESFISKARNA ENLIGT NTM-CENTRALERNAS OMRÅDEN
- 9 REGISTRERADE BÅTAR LANDSKAPSVIS
- 10 FARTYG I PERSONTRAFIK ENLIGT VATTENOMRÅDE
- 11 FÖRBINDELSEFARTYGSTRAFIK SOM BESTÄLLTS AV NTM-CENTRALEN
I EGENTLIGA FINLAND
- 12 FÄRJOR PÅ ENSKILDA VÄGAR
- 13 VAJERFÄRJOR OCH LANDSVÄGSFÄRJOR
- 14 MEDLEMSHAMNAR I FINLANDS HAMNFÖRBUND
- 15 BESÖKSHAMNAR FÖR FRITIDSBÅTAR
- 16 NATIONALPARKER OCH STATENS STRÖVOMRÅDEN
- 21 PERMANENT BEBODDA ÖAR UTAN FAST VÄGFÖRBINDELSE
- 22 ÖAR MED FRITIDSBOSÄTTNING UTAN FAST VÄGFÖRBINDELSE

B) SKÄRGÅRDSKOMMUNER OCH SKÄRGÅRDSDELAR I ANDRA KOMMUNER

- 17 SRF (1296/2011) OM SKÄRGÅRDSKOMMUNER OCH SKÄRGÅRDSDELAR
I ANDRA KOMMUNER
- 18 INVÅNARE I SKÄRGÅRDSKOMMUNER OCH I KOMMUNER MED
SKÄRGÅRDSDELAR
- 19 SKÄRGÅRDSTILLÄGG I STATSANDELARNA

C) ÖAR SOM FÅR SKÄRGÅRDSTILLÄGG I JORDBRUKSSTÖDEN

- 20 JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRORDNING (27/2002)

Bilaga 1

Strandlinjen landskapsvis (km)

Landskap	Havsstrand	Sjöstrand	Älv-/åstrand	Totalt
Åland	9 917	575	2	10 494
Egentliga Finland	14 535	2 301	1 550	18 386
Nyland	7 453	3 579	1 485	12 517
Kymmenedalen	1 711	3 051	1 040	5 802
Södra Karelen	0	8 000	2 301	10 301
Södra Savolax	0	29 641	735	30 376
Tavastland	0	3 223	635	3 858
Satakunta	2 387	2 661	1 858	6 906
Södra Österbotten	0	3 235	2 301	5 536
Österbotten	7 281	2 164	1 536	10 961
Birkaland	0	12 400	1 037	13 437
Päijänne-Tavastland	0	5 507	437	5 944
Mellersta Finland	0	16 828	1 390	18 216
Mellersta Österbotten	622	1 390	1 232	3 244
Norra Savolax	0	20 742	2 124	22 866
Norra Karelen	0	17 424	3 529	20 953
Norra Österbotten	1 484	13 185	8 468	23 097
Kajanaland	0	15 239	3 525	18 764
Lappland	751	56 643	17 745	75 139
Totalt	46 101	217 766	52 930	316 797

Grundkartan 1:20 000 har tjänat som underlag. I uträkningen ingår öarnas strandlinjer och älvarnas/åarnas strandlinjer så att vardera stranden medräknats för älvar med över 20 meters bredd, och den ena stranden för älvar/åar med 5–20 meters bredd. Älvar/åar med en bredd under 5 meter har inte tagits med.

Källa: Finlands miljöcentral 2002.

Bilaga 2

Öar landskapsvis

Landskap	0,5 ha – 1 km ²	1 km ² – 10 km ²	10 km ² –	Totalt
Egentliga Finland	9 687	145	21	9 853
Södra Savolax	8 918	101	5	9 024
Lappland	8 594	60	3	8 657
Åland	8 014	77	14	8 104
Norra Savolax	5 229	46	1	5 276
Norra Karelen	4 386	42	5	4 433
Österbotten	4 187	51	11	4 010
Mellersta Finland	3 971	37	2	4 010
Nyland	5 448	43	6	5 497
Birkaland	2 897	9	0	2 906
Norra Österbotten	2 570	12	1	2 583
Satakunta	2 493	12	1	2 506
Södra Karelen	2 151	29	4	2 184
Kajanaland	1 933	14	1	1 948
Kymmenedalen	1 618	16	0	1 634
Päijänne-Tavastland	1 318	14	1	1 333
Mellersta Österbotten	623	3	0	626
Tavastland	512	1	0	513
Södra Österbotten	480	1	0	481
Totalt	75 029	713	76	75 818

Källa: Statens tekniska forskningsanstalt; automation, rymdteknik 1994.

Bilaga 3

Insjöarnas vattenarealer landskapsvis

Landskap	km ²	% av landskapets totala areal
Egentliga Finland	262	1
Södra Savolax	4 768	25
Lappland	6 131	6
Åland	29	0,2
Norra Savolax	3 594	18
Norra Karelen	3 821	18
Österbotten	183	1
Mellersta Finland	3 220	16
Nyland	463	5
Birkaland	2 045	14
Norra Österbotten	1 911	4
Satakunta	456	4
Södra Karelen	1 623	22
Kajanaland	2 946	12
Kymmenedalen	483	7
Päijänne-Tavastland	1 130	18
Mellersta Österbotten	197	3
Egentliga Tavastland	508	9
Södra Österbotten	555	4
Hela landet	34 325	9

Källa: Lantmäteriverket 2011.

Bilaga 4

Havsarealer landskapsvis

Landskap	km ²	% av landskapets landareal
Nyland	6 520	72
Kymmenedalen	1 820	36
Egentliga Finland	9 610	90
Satakunta	3 230	41
Österbotten	10 260	132
Mellersta Österbotten	1 640	31
Norra Österbotten	6 300	18
Lappland	1 380	1
Åland	11 740	755
Totalt	52 500	29

Finlands havsareal utgör 17 % av den totala landarealen.

Källa: Lantmäteriverket 2011.

Bilaga 5

Fritidsboendet landskapsvis

Landskap	Fritidsbostäder							Antal personer i ägarhus-hållen ¹⁾	Regelbundna användare av stugorna ²⁾
	1980	1990	1995	2001	2004	2007	2010	2010	2010
Nyland	22 454	27 032	28 890	29 563	29 854	30 017	41 241	61 756	164 964
Egentliga Finland	26 879	37 427	41 339	45 608	46 790	47 725	48 276	73 397	193 104
Satakunta	11 301	15 908	17 356	18 930	18 855	19 122	19 607	32 250	78 428
Egentliga Tavastland	11 020	15 984	17 686	20 101	20 456	20 447	20 633	33 280	82 532
Birkaland	25 749	35 378	40 001	42 921	44 331	44 099	45 355	73 758	181 420
Päijänne-Tavastland	12 038	16 493	18 551	20 355	20 840	21 343	21 678	34 453	86 712
Kymmenedalen	9 779	13 698	15 679	17 143	17 408	17 709	18 175	29 749	72 700
Södra Karelen	11 514	16 851	19 116	20 572	20 755	21 294	21 147	35 597	84 588
Södra Savolax	22 087	34 917	39 207	43 106	43 452	44 817	45 944	78 175	183 776
Norra Savolax	14 010	23 668	26 362	28 315	29 927	30 174	30 952	52 314	123 808
Norra Karelen	10 306	17 693	21 043	22 719	23 212	23 059	23 740	41 734	94 960
Mellersta Finland	16 284	23 637	27 575	32 056	33 165	34 442	35 183	59 275	140 732
Södra Österbotten	5 280	9 460	10 955	12 347	12 557	12 787	13 208	24 830	52 832
Österbotten	14 218	14 680	16 426	18 128	19 379	20 427	21 079	34 160	84 316
Mellersta Österbotten	2 858	2 738	3 236	3 644	3 880	4 149	3 818	5 627	15 272
Norra Österbotten	11 510	20 887	24 277	26 881	27 772	28 361	29 466	44 935	117 864
Kajanaland	5 105	9 408	11 654	12 809	13 290	13 626	13 875	24 740	55 500
Lappland	8 578	18 413	22 171	25 809	27 307	28 639	29 876	46 526	119 504
Åland	3 909	4 382	4 911	5 469	5 623	5 644	5 979	5 936	23 916
Hela landet	251 744	367 686	416 236	456 706	469 364	478 306	489 232	792 492	1 956 928

1) Delägare i dödsbon ingår inte

2) Skärgårdsdelegationens och statistikcentralens Stugbarometer 2009: stugorna används regelbundet av 4 personer per fritidshus

Källa: Statistikcentralen, Sommarstugor 2010.

Bilaga 6

Glesbebyggelsen landskapsvis

Landskap	År 2010		
	Hela befolkningen	Glesbygds-befolkning	Andel i %
Åland	27 761	10 777	38,8
Södra Savolax	153 639	46 005	29,9
Norra Karelen	164 305	48 831	29,7
Södra Österbotten	192 818	55 001	28,5
Kajanaland	81 560	22 666	27,8
Norra Savolax	245 846	63 501	25,8
Lappland	182 228	43 513	23,9
Mellersta Österbotten	68 001	15 676	23,1
Mellersta Finland	271 726	62 117	22,9
Egentliga Tavastland	173 101	33 649	19,4
Norra Österbotten	393 720	71 323	18,1
Södra Karelen	132 549	23 799	18,0
Satakunta	225 288	37 127	16,5
Egentliga Finland	459 400	74 662	16,3
Österbotten	177 146	28 037	15,8
Päijänne-Tavastland	199 899	27 429	13,7
Birkaland	483 408	61 773	12,8
Kymmenedalen	181 126	22 628	12,5
Nyland	1 503 238	83 532	5,6
Hela landet	5 316 759	832 046	15,6

Källa: Statistikcentralen 2010.

Bilaga 7

Fritidsfiskarna enligt NTM-centralernas områden enligt bostads- och fiskeområden år 2010

ENLIGT BOSTADSOMRÅDE

Statistiken visar hur många av invånarna på NTM-centralernas områden som idkar fritidsfiske inom det NTM-område där de bor eller inom andra NTM-områden.

NTM-centralens område	Fiskare	Andel i % av befolkningen
Nyland	456 000	30
Egentliga Finland	173 000	25
Tavastland	268 000	31
Sydöstra Finland	122 000	39
Södra Savolax	63 000	41
Norra Karelen	75 000	46
Norra Savolax	119 000	49
Mellersta Finland	69 000	25
Österbotten	109 000	25
Kajanaland	141 000	30
Lappland	71 000	39
Åland	9 000	33
Totalt	1 675 000	32

ENLIGT FISKEOMRÅDE

Statistiken visar det sammanlagda antalet fritidsfiskare på NTM-centralernas områden. Fritidsfiskarna kan bo inom respektive NTM-centralsområde eller komma utifrån.

NTM-centralens område	Fiskare	Andel i % av alla fiskare
Insjöområdet	1 417 000	85
Nyland	155 000	9
Egentliga Finland	96 000	6
Tavastland	300 000	18
Sydöstra Finland	108 000	6
Södra Savolax	197 000	12
Norra Karelen	101 000	6
Norra Savolax	170 000	10
Mellersta Finland	148 000	9
Österbotten	85 000	5
Kajanaland	181 000	11
Lappland	118 000	7
Havsområdet	340 000	20
Finska viken	149 000	9
Skärgårdshavet och Åland	108 000	6
Bottenhavet och Kvarken	64 000	4
Bottenviken	38 000	2

Källa: Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (RKTL), Fritidsfiske 2010.

Bilaga 8

Yrkesfiskare i havsområden enligt NTM-centralernas områden år 2010.

NTM-centralens område	Antal
Egentliga Finland	220
Österbotten	145
Nyland	93
Kajanaland	48
Åland	45
Sydöstra Finland	30
Lappland	23
Totalt	604

Källa: Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (RKTL), Yrkesfisket i havsområden 2010.

Yrkesfiskare i insjöar enligt ntm-centralernas områden år 2008

NTM-centralens område	Antal
Södra Savolax	60
Lappland	48
Norra Karelen	38
Norra Savolax	37
Mellersta Finland	28
Kajanaland	28
Tavastland	27
Egentliga Finland	23
Österbotten	17
Sydöstra Finland	14
Nyland	1
Totalt	321

Källa: Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (RKTL), Yrkesfisket i insjöar 2008.

Yrkesfiskare Totalt	925
--------------------------------	------------

Bilaga 9

Registrerade båtar landskapsvis år 2012 enligt båtens placeringsort

Landskap	Antal båtar
Nyland	40 645
Egentliga Finland	26 492
Österbotten	12 298
Södra Savolax	10 405
Birkaland	10 207
Kymmenedalen	8 386
Satakunta	8 196
Norra Savolax	7 851
Mellersta Finland	7 752
Lappland	6 518
Södra Karelen	6 149
Päijänne-Tavastland	6 031
Norra Karelen	5 962
Norra Österbotten	5 161
Egentliga Tavastland	2 493
Kajanaland	2 059
Mellersta Österbotten	1 710
Södra Österbotten	1 290
Inte känt	93
Utlandet	65
Åland x)	41
Totalt	169 804

x) Siffran för Åland anger båtar som ägs av personer eller företag med hemort i fasta Finland, där båtens placeringsort är Åland.

Kriterier: En farkost med motor vars effekt är minst 15 kilowatt (20,4 hk), samt en farkost med motor eller segel vars skrovlängd är minst 5,5 meter ska registreras i farkostregistret. (4 § i lag 976/2006)

Källa: Magistraternas farkostregister Vesku 4.4.2012.

Bilaga 10

Fartyg i persontrafik år 2010

Vattenområde	Antal fartyg		
	Längd ≥15 m	Längd <15 m	Totalt
Suomenlahti - Finska viken	48	41	89
Saaristomeri - Skärgårdshavet	20	10	30
Åland - Åland	10	2	12
Selkämeri - Bottenhavet	2	3	5
Perämeri - Bottenviken	4	1	5
Rannikolla yhteensä - Vid kusten totalt	84	57	141
Vuoksen vesistö - Vuoksens vattendrag	21	17	38
Kymijoen alue - Kymmene älvs område	12	1	13
Kokemäenjoen alue - Kumo älvs område	10	4	14
Pohjanmaa - Österbotten	-	2	2
Pohjois-Suomi - Norra Finland	2	4	6
Sisävesillä yhteensä - I insjöarna totalt	45	28	73
Kaikkiaan - Totalt	129	85	214

Källa: Trafikverket, Statistik över inrikes sjötrafik 2010.

Förbindelsefartygstrafik som beställts av NTM-centralen i egentliga finland år 2012

På Skärgårdshavets område trafikerar 2012 följande fartyg:

ms Antonia	på rutten Dalen-Mossala i Pargas (i trafik under sommarmånaderna)
ms Jurmo	på Iniö tilläggsrutt i Pargas
ms Kivimo	på Velkuarutten i Nådendal
ms Kaita	på Rimito ruttområde i Nådendal
ms Rosala II	på Hitis ruttområde i Kimitoön
ms Taxen	på Hitis ruttområde i Kimitoön
ms Viken	på Pargas ruttområde
ms Nordep	på Nagu södra ruttområde i Pargas
ms Falkö	på Nagu norra ruttområde i Pargas
ms Eivor	på Utö ruttområde i Pargas
ms Finnö	på Korpo ruttområde i Pargas
ms Karolina	på Houtskärs ruttområde i Pargas
ms Cheri	på Nagu södra ruttområde i Pargas
ms Östern	på rutten Nagu-Själö-Rimito (Hanka) i Pargas (i trafik under sommarmånaderna)
ms Pontus	tunga transporter i Skärgårdshavet vid öppet vatten

På Finska vikens område trafikerade 2012 följande fartyg:

ms Tekla	Kotka-Pyttis skärgård
ms Pörtö/ms Ludde/ms Matilda	Borgå skärgård
ms Sandnäsudd (tunga transporter)	Raseborgs skärgård
Johanna/Silvia/Johan/svävaren Blixten	Raseborgs skärgård (persontransporter)
ms Sibbe/ms Gundel	Sibbo skärgård

Sveaborgs Trafik Ab som ägs till hälften av staten och Helsingfors stad sköter linjetrafiken på Sveaborg med två regelbundet trafikerande färjor, M/S Suomenlinna II och M/S Ehrensvärd. Företaget använder dessutom underleverantörer. Persontrafiken ingår i huvudstadsregionens lokaltrafik.

Källa: NTM-centralen i Egentliga Finland 2012

Bilaga 12

Färjor på enskilda vägar år 2012

NTM-central	Färjans namn	Kommun
Norra Savolax	Pängätsalon kuljetuslautta	Vesanto
Norra Österbotten	Pikkaralan lossi	Uleåborg
Norra Österbotten	Kellolammin kapulalossi	Pudasjärvi
Mellersta Finland	Paanalansalmi	Hankasalmi
Mellersta Finland	Haukkasalo	Kuhmois
Mellersta Finland	Kevätsalmi	Saarijärvi
Egentliga Finland	Käldö färja	Pargas
Egentliga Finland	Sorpo färja	Pargas
Egentliga Finland	Haverö färja	Pargas
Egentliga Finland	Pettu färja	Salo
Egentliga Finland	Sandö färja	Pargas
Sydöstra Finland	Karhusalmen lossi	Villmanstrand
Sydöstra Finland	Jussilansalmen lossi	Taipalsaari
Södra Savolax	Ritosaaren lossi	Nyslott
Södra Savolax	Tuohisaaren lossi	Nystad
Södra Savolax	Pietolansaaren lossi	Nystad
Södra Savolax	Laukansaaren lossi	Nystad
Södra Savolax	Kongonsaaren lossi	Nystad
Södra Savolax	Ahvionsalmen lossi	Nystad
Södra Savolax	Kokonsaaren lossi	Nystad

Totalt 20 färjor.

Källa: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland 2012.

Bilaga 13

Vajerfärjor och landsvägsfärjor på vägar landskapsvis år 2012

Nyland (3)	Södra Karelen (2)
Skåldö, Raseborg	Lamposaari, Villmanstrand
Barösund, Ingå	Kyläniemi, Taipalsaari
Pellinge, Borgå	
Egentliga Finland (19)	Norra Savolax (2)
Hämmärönsalmi, Nådendal	Kortesalmi, Kuopio
Högsar, Pargas	Puutossalmi, Kuopio
Högsåra, Kimitoön	
Kasnäs-Hitis, Kimitoön	Norra Karelen (2)
Keistiö, Pargas	Arvinsalmi, Rääkkylä-Liperi
Kivimo, Pargas	Hirvisalmi, Juuka
Kokkila, Salo	
Korpo-Houtskär, Pargas	Österbotten (2)
Korpo-Norrskata, Pargas	Eskilsö, Närpes
Gustavs-Iniö, Pargas	Bergö, Malax
Mossala, Pargas	
Nagu-Korpo, Pargas	Kajanaland (1)
Palva, Nådendal	Alassalmi, Vaala
Pargas-Nagu, Pargas	
Saverkeit, Pargas	Lappland (1)
Skagen, Pargas	Räisälä, Kemijärvi
Vartsala, Gustavs	
Velkuanmaa, Nådendal	
Våno, Pargas	
Södra Savolax (8)	Norra Österbotten (1)
Vekaransalmi, Sulkava	Karlö
Hanhivirta, Enonkoski	
Koivukanta, Nyslott	
Hätinvirta, Puumala	
Tappuvirta, Nyslott	
Kietävälä, Puumala	
Rongonsalmi, Puumala	
Kuparonvirta, S:t Michel	Hela landet totalt 41

Källa: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland 2012.

Bilaga 14

Medlemshamnar i finlands hamnförbund och deras trafikmängd 2011

Hamn	Total trafikmängd (ton)	Passagerartrafik (pers.)	Fartygstrafik (st.)
Eurajoki	-	-	-
Fredrikshamn	4 510 970	0	1 007
Fredrikshamn-Kotka	-	-	-
Hangö	3 579 206	0	1 319
Helsingfors	10 939 870	10 246 795	8 402
Ingå Fortum	0	0	0
Ingå Shipping	1 338 602	0	345
Joensuu	219 286	0	104
Kalajoki	410 535	0	106
Kantvik	-	-	-
Kaskö	1 073 883	0	310
Kemi	2 195 693	0	427
Karleby	6 339 443	0	584
Kotka	11 299 324	0	2 340
Koverhar	-	-	-
Kristinestad	380 927	0	26
Kuopio	84 539	0	48
Villmanstrand	528 706	17 122	424
Lovisa	1 147 860	0	319
Merikarvia	2 510	0	4
Nådendal	8 107 982	50 225	1 956
Uleåborg	3 601 060	0	517
Jakobstad	1 657 695	0	377
Björneborg	4 984 850	0	824
Brahestad	6 202 764	0	726
Raumo	5 696 144	0	1 283
Nyslott	21 405	0	16
Sköldvik	20 544 871	0	1 152
Tolkis	88 546	0	42
Torneå	1 964 058	0	433
Åbo	2 955 980	2 915 406	2 318
Nystad	1 204 265	0	368
Vasa	1 395 851	47 359	518
Varkaus	146 866	0	81
Alla hamnar	102 623 691	13 276 907	26 376

Källa: Finlands Hamnförbund 2011.

Bilaga 15

Besökshamnar för fritidsbåtar 2012

Besökshamnar 2012	
Kusten	517
Kumo älvs vattendrag	95
Kymmene älvs vattendrag	193
Vuoksens vattendrag	398
Andra sjöar	111
Totalt	1 314

Källa: Segling och Båtsport i Finland rf:s register över besökshamnar 16.4.2012.

Bilaga 16a

Nationalparker och antalet besök 2010

Nationalpark	Antalet besök
Helvetinjärvi nationalpark, Birkaland	23 000
Hiidenportti nationalpark, Kajanaland	11 000
Isojärvi nationalpark, Mellersta Finland	10 500
Östra Finska vikens nationalpark, Kymmenedalen	19 000
Kauhaneva-Pohjankangas nationalpark, Södra Österbotten, Satakunta	5 500
Koli nationalpark, Norra Karelen	138 500
Kolovesi nationalpark, Södra Savolax	7 500
Kurjenrahka nationalpark, Egentliga Finland	26 500
Lauhanvuori nationalpark, Södra Österbotten, Satakunta	9 500
Leivonmäki nationalpark, Mellersta Finland	12 500
Lemmenjoki nationalpark, Norra Lappland	10 000
Liesjärvi nationalpark, Egentliga Tavastland	31 000
Linnansaari nationalpark, Södra Savolax	31 000
Noux nationalpark, Nyland	178 000
Oulanka nationalpark, Norra Österbotten	169 000
Pallas-Yllästunturi nationalpark, Västra Lappland	436 000
Patvinsuo nationalpark, Norra Karelen	12 000
Bottenvikens nationalpark, Södra Lappland	9 500
Petkeljärvi nationalpark, Norra Karelen	20 500
Puurijärvi och Isosuo nationalpark, Satakunta, Birkaland	7 000
Pyhän-Häkki nationalpark, Mellersta Finland	16 500
Pyhä-Luosto nationalpark, Östra Lappland	119 000
Päijänne nationalpark, Päijänne-Tavastland	13 500
Repovesi nationalpark, Kymmenedalen, Södra Savolax	76 500
Riisitunturi nationalpark, Södra Lappland	23 500
Rokua nationalpark, Kajanaland	23 500
Skärgårdshavets nationalpark, Egentliga Finland	59 000
Salamajärvi nationalpark, Mellersta Finland, Mellersta Österbotten	12 500
Seitsemienens nationalpark, Birkaland	40 500
Syöte nationalpark, Norra Österbotten, Lappland	31 000
Ekenäs skärgårds nationalpark, Nyland	54 000
Tiilikajärvi nationalpark, Norra Savolax	8 500
Torrnsuo nationalpark, Egentliga Tavastland	17 000
Urho Kekkonens nationalpark, Lappland	287 500
Valkmusa nationalpark, Kymmenedalen	8 500
Totalt	1 958 500

Bilaga 16b

Statens strövmråden och antalet besök 2010

	Antalet besök
Evo strövmråde, Egentliga Tavastland	84 500
Hossa strövmråde, Kajanaland	48 000
Iso-Syöte strövmråde, Norra Österbotten	22 000
Kylmäluoma strövmråde, Norra Österbotten	25 500
Uleträsk strövmråde, Kajanaland	24 000
Ruuna strövmråde, Norra Karelen	88 000
Teijo strövmråde, Egentliga Finland	72 000
Totalt	364 000

Källa: 16a och 16b: Forststyrelsens naturtjänster. Årsberättelse 2010. Uppgifterna baseras på uppskattningar.

Annettu Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2011

**Valtioneuvoston asetus
saaristokunnista ja muiden kuntien saaristo-osista 2012–2015**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä, säädetään saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 9 §:n nojalla:

1 §

Saariston kehityksen edistämisestä annetussa laissa (494/1981) tarkoitettuja saaristokuntia ovat:

Varsinais-Suomi:

Kemiönsaari, Kustavi ja Länsi-Turunmaa.

Etelä-Savo:

Enonkoski, Puumala ja Sulkava.

Pohjanmaa:

Maalahti.

Pohjois-Pohjanmaa:

Hailuoto.

2 §

Saaristokuntaa koskevia säännöksiä sovelletaan lisäksi seuraavissa kunnissa oleviin saariin, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä, sekä näissä kunnissa oleviin suluissa mainittuihin saariin ja muihin alueisiin, vaikka niihin on kiinteä tieyhteys:

1) Uusimaa:

Espoo (myös Suvisaaristo), Helsinki, Inkoo (myös Storramsjö-Hirdal, Barö, Räfsö, Degerö ja Stävö), Loviisa (myös Sarvsalö, Kabböle, Isnäs, Tjuvö, Strömsland, Vahterpää ja Gäddbergsö), Porvoo (myös Emäsalo, Vässölandet, ja Tirmo, Fagersta))ja Raasepori (myös Bromarv, Trollshovda, Lindö, Svedja, Öby ja Odensö, Norrby, Båsa) sekä Sipoo (myös Kitö ja Löparö).

2) Varsinais-Suomi:

Kaarina (myös Harvaluoto), Naantali (myös Airismaa, Lempisaari, Livonsaari, Otavan saari ja Teersaari), Salo (myös Angelniemi, Angelansaari, Isoluoto ja Kaukassalo), Taivassalo (myös Aasamaa, Leikluoto, Kahiluoto, Kaitainen, Kuusisto, Kuustenmaa, Lehtinen, Mussalo ja Naurisluoto) sekä Uusikaupunki (myös Pyhämaa, Lepäinen ja Kittamaa).

3) Päijät-Häme

- Asikkala (myös Vedentausta, Salonsaari, Rutalahti ja Vähä-Pulkkila).
- 4) Kymenlaakso
Kotka (myös Tiutinen) ja Pyhtää (myös Munapirtti).
- 5) Etelä-Karjala
Parikkala (myös Korpijärvi-Värtsi, Koukkuniemi, Loikansaari, Tarvassaari, Lahdenkylä ja Harmaitsaari), Ruokolahti (myös Äitsaari, Härskiänsaari, Utula-Kietävälä ja Kekäleenniemi), Taipalsaari (myös Kirkkosaari, Rehula, Vehkataipale, Kattelussaari, Nieminen ja Merenlahti).
- 6) Etelä-Savo
Hirvensalmi (myös Puulasalo, Vahvaselkä, Kilkinkylä, Väisälänsaari), Mikkeli (myös Hirvensalo, Keljunniemi, Piekälänsaari, Pihlajasalo, Piskola, Pitkälähti, Saukonsalo ja Ylivesi), Savonlinna (myös Pellossalo, Pitkälä, Loikansaari, Hirvasranta, Ranta-Kaartila, Tervassaari, Liistonsaari, Mikkolanniemi, Kommerniemi, Kiviapaja, Oravi-Ahvensalmi ja Sorsasalo).
- 7) Pohjois-Savo
Kuopio (myös Soisalo, Talvisalo ja Varvisaari) ja Tervo (myös Linnonsaari, Käpysaari, Lieteniemi, Hyvölä ja Vekaroniemi).
- 8) Pohjois-Karjala
Juuka (myös Larinsaari, Koveronsaari, Ritoniemi ja Ruottilansaari), Kesälahti (myös Sarvisalo, Pellavasniemi, Kiurusaari, Pöllänniemi, Lentteenniemi Mustolanperä ja Varmonniemi), Lieksa (myös Koli), Liperi (myös Tutjunniemi-Roukalahti, Niinikkosaari ja Siikasaari) ja Rääkkylä (myös Oravinsalo, Varpasalo ja Nieminen).
- 9) Pohjanmaa
Luoto (myös Eugmo), Mustasaari (myös Köklot, Raippaluoto ja Värlox), Närpiö (myös Storön) sekä Vöyri (myös Oxxangar, Österö ja Kvimo).
- 10) Keski-Suomi
Joutsa (myös Kälä-Ollinsalmi), Jyväskylä (myös Oittila ja Putkilahti), Kivijärvi (myös Lokakylä ja Talviaislahti), Kuhmoinen (myös Pihlajakoski-Närvä-Roulahti-Tehi) ja Luhanka (myös Judinsalo-Klemettilä ja Onkisalo).
- 11) Kainuu
Vaala (myös Manamansalo).

3 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2015.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2011

Ministeri

Jyri Häkämies

Neuvotteleva virkamies

Jorma Leppänen

Bilaga 18

Invånare i skärgårdskommuner och i kommuner med skärgårdsdelar 2010

Statistiken visar folkmängden (31.12.2010) i skärgårdskommuner och i kommuner med skärgårdsdelar för åren 2011–2015 enligt kommunindelningen 1.1.2012.

Folkmängd i skärgårdskommunerna 31.12.2010		
Kommun	Total folkmängd	Folkmängd i skärgårdsdelarna ¹⁾
Enonkoski	1 615	1 615
Karlö - Hailuoto	1 004	1 004
Gustavs - Kustavi	874	874
Kimitoön - Kemiönsaari	7 191	7 191
Pargas - Parainen	15 501	15 501
Malax - Maalahti	5 605	5 605
Puumala	2 477	2 477
Sulkava	2 938	2 938
Totalt	37 205	37 205

¹⁾ När en kommun utses till skärgårdskommun betraktas hela dess befolkning som skärgårdsbefolkning.

Folkmängd i kommuner med skärgårdsdel 31.12.2010		
Kommun	Total folkmängd	Folkmängd i skärgårdsdelarna ¹⁾
Asikkala	8 552	529
Esbo	247 970	676
Helsingfors	588 549	842
Hirvensalmi	2 439	1 981
Ingå	5 546	255
Joutsa	5 053	356
Juuka	5 589	250
Jyväskylä	130 816	533
S:t Karins	30 911	239
Kesälahti	2 403	192
Kivijärvi	1 364	113
Kotka	54 824	439
Kuhmois	2 554	219
Kuopio	96 793	686
Lieksa	12 687	273
Liperi	12 271	500
Lovisa	15 595	736
Luhanka	831	379
Larsmo	4 816	1 925
S:t Michel	48 751	226
Korsholm	18 637	2 207
Nådendal	18 807	4 217
Närpes	9 435	103
Parikkala	5 787	282
Pyttis	5 355	198
Borgå	48 768	1 873
Ruokolahti	5 668	428
Rääkkylä	2 554	457
Raseborg	29 065	2 053
Salo	55 235	694
Nyslott	27 685	1 218
Sibbo	18 253	237
Vaala	3 370	115
Taipalsaari	4 911	2 148
Tövsala	1 700	175
Tervo	1 706	194
Nystad	15 833	720
Vörå	6 689	602
Totalt	1 557 772	29 270
Samtliga skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel	1 594 977	66 475

¹⁾ När en kommun utses till skärgårdskommun betraktas hela dess befolkning som skärgårdsbefolkning.

Källa: Statistikcentralen 2010.

Bilaga 19

Skärgårdstillägg i statsandelarna för skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel 2012

	Allmän statsandel	Specialtillägg till den allmänna statsandelen			
			UKM	SHM	Totalt
Kommun	Euro	Euro	Euro	Euro	Euro
S.k. A-skärgårdskommuner	225 458	161 042	150 335	415 386	952 221
Karlö	225 458	161 042	150 335	415 386	952 221
S.k. B-skärgårdskommuner	4 645 312	4 645 312	1 680 491		10 971 116
Enonkoski	207 237	207 237	66 427		480 901
Gustavs	112 152	112 152	31 740		256 043
Kimitoön	922 749	922 749	321 422		2 166 920
Pargas	1 989 088	1 989 088	816 666		4 794 843
Malax	719 234	719 234	244 039		1 682 507
Puumala	317 849	317 849	75 586		711 284
Sulkava	377 004	377 004	124 611		878 619
Kommuner med skärgårdsdel	5 537 008				5 537 008
Asikkala	25 455				25 455
Esbo	32 529				32 529
Helsingfors	40 517				40 517
Hirvensalmi	78 243				78 243
Ingå	12 271				12 271
Joutsa	17 131				17 131
Juuka	12 030				12 030
Jyväskylä	25 648				25 648
S:t Karins	11 501				11 501
Kesälahti	9 239				9 239
Kivijärvi	5 438				5 438
Kotka	21 125				21 125
Kuhmois	10 538				10 538
Kuopio	33 010				33 010
Liekka	13 137				13 137
Liperi	24 060				24 060
Lovisa	35 416				35 416
Luhanka	18 237				35 416
Larsmo	154 497				154 497
S:t Michel	10 875				10 875
Korsholm	597 875				597 875
Nådendal	603 329				603 329

Närpes	4 956				4 956
Parikkala	13 570				13 570
Borgå	1 564 477				1 564 477
Pyttis	9 528				9 528
Raseborg	932 405				932 405
Ruokolahti	20 595				20 595
Rääkkylä	21 991				21 991
Salo	33 395				33 395
Nyslott	888 135				888 135
Sibbo	11 404				11 404
Taipalsaari	157 545				157 545
Tövsala	8 421				8 421
Tervo	9 335				9 335
Nystad	34 646				34 646
Vaala	5 534				5 534
Vörå	28 968				28 968
Skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel, totalt	10 407 779	4 806 354	1 830 826	415 386	17 460 345

Källa: IM, SHM, utbildningsstyrelsen, skärgårdsdelegationen 2012.

I UKM:s siffror ingår inte skärgårdstilläggen för bibliotek och medborgarinstitut.

Annettu Helsingissä 17. päivänä tammikuuta 2002

**Maa- ja metsätalousministeriön asetus
maa- ja puutarhatalouden kansallisissa tuissa saaristoksi luettavista
kuntien osa-alueista**

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1559/2001) 7 §:n 3 momentin nojalla:

**1 §
Soveltamisala**

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuina saaristoalueina pidetään maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia maksettaessa kunnan osa-alueita siten kuin tässä asetuksessa säädetään.

**2 §
Saaristoksi luettavat kunnan osa-alueet**

Saaristoksi luettavat kunnan osa-alueet eri tukialueilla on lueteltu tämän asetuksen liitteessä 1.

**3 §
Voimaantulo**

Tämä asetus tulee voimaan 23 päivänä tammikuuta 2002.
Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2002

Maa- ja metsätalousministeri
Kalevi Hemilä

Ylitarkastaja
Esa Hiiva

Alueiden A ja B saaristoalueet

Ulkosaaristo

Alla mainituista kunnista seuraavat alueet:

Hammarland	Appelö ja Torsholm
Inkoo	Lövö, Orslandet, Storramsjö ja Älgsjölandet
Kaarina	Jauhosaari
Kemiönsaari	Kagsjäla, Kasnäs ja Lövä sekä entinen Hiittisten kunnan alue
Kustavi	Lyyrtti ja Vartsala
Lemland	Askö, Björkö, Gloskär, Gåsö, Kuggholmen, Stackskär ja Stora Stegskär
Loviisa	Byön, Killingö, Kälkö, Sondarö ja Våtskär
Parainen	Attu, Björkholm, Heisala, Jermo, Kuggö, Mielisholm, Sorpo ja Tammo sekä entisten Houtskarın, Iniön, Korppoon ja Nauvon kuntien alueet
Masku	Matalluoto
Naantali	Aasla, Ampuminmaa, Auva, Häviluoto, Iso-Kuusinen, Iso-Maisaari, Kaarnitta, Kaita, Koivusaari, Korvenmaa, Kramppi, Kruunumaa, Kuivanen, Lapilan saari, Liettinen, Pakinainen, Pyytti, Pähkinäistenmaa, Ruotsalainen, Sakoluoto, Samsaari, Taipalus, Tammiluoto, Tammisluoto, Vähä-Kaita ja Vähä-Maisaari sekä entinen Velkuan kunta
Porvoo	Pikku-Pellinki, Suur-Pellinki ja Sundö
Raasepori	Björkholm, Brändö, Danskog, Elgö, Halstö, Koö, Långö, Prästön, Skärlandet ja Ängholm
Salo	Angelansaari, Luotsisaari, Pettu, Ulkoluoto ja Vartsalansaari sekä Kemiönsaari-nimisestä saaresta Salon kuntaan kuuluva osa
Sauvo	Österö
Taivassalo	Aasamaa, Kahiluoto ja Keräsaari
Turku	Kulho
Uusikaupunki	Niittyluoto, Vasikkamaa ja Ytteriın saaret

Sisäsaaristo

Alla mainituista kunnista seuraavat alueet:

Hartola	Kotisalo, Nautsalo sekä Urrionsaari
Hämeenlinna	Salpasalon saari
Jämijärvi	Palo-, Maja- ja Lehtisaari sekä Uimaluoto
Jämsä	Taivas-, Kukkaro-, Kaijan- ja Karhusalon saaret sekä Mustasaari
Kangasala	Ihonsaari ja Vänninsalo
Kouvola	Kinansaari ja Salonsaari
Kuhmoinen	Musta- ja Haukkasalon saaret
Lappeenranta	Mietin- ja Kilpiänsaari
Orivesi	Rekisaari
Padasjoki	Hinttolan saari
Pälkäne	Haussalon saari
Sysmä	Salonsaari

Manner-Åland

Hammarlandin ja Lemlandin kunnista ne osat kuntaa, jotka eivät kuulu ulkosaa-ristoalueeseen.

Alueiden C1 ja C2 saaristoalueet

Alue C1

Alla mainituista kunnista seuraavat alueet:

Enonkoski	Ihamaniemi
Hankasalmi	Paanalan ja Tuomarin saaret
Heinävesi	Hentulan- ja Viitasaari sekä Luutsalon saari
Joroinen	Kostonsaari
Jyväskylä	Jänissaari, Kilvensalo ja Rutaniemi
Kerimäki	Kokkosaari, Välisaari, Hevos- ja Vehkasalon saaret
Kesälahti	Suitsansaari ja Suursaari
Kuopio	Kortelan saari, Papin-, Säyneen-, Viita- ja Vaajasalon saaret
Leppävirta	Hietasaari, Tervassalon saari, Timonsalo ja Vilponsaari
Liperi	Karjalan-, Karhun-, Kuus-, Lapin-, Matin-, Pesolan-, Rauan- ja Suursaari
Maalahti	entisen Bergön kunnan alue
Mikkeli	Paajalansaari ja Papinsaari
Mustasaari	Björköby ja Raippaluoto
Mänttä-Vilppula	Teerisaari
Punkaharju	Pöllänsaari

Puumala	Heinäsen­saari, Kurjensalo, Konninsalo, Lieviskä, Liimattala, Lintusalo, Niinisaari, Partalansaari, Rokansaari ja Viitasaari
Rantasalmi	Hevossalo, Kuokansaari ja Pikontaipaleen tila
Ristiina	Harapansalo, Kaijatsaari ja Kaita
Ruovesi	Jaakonsaari
Savonlinna	Ahvion-, Kesamon-, Kokon-, Kongon-, Laukan-, Liiston-, Muhan-, Pesolan-, Pietolan-, Rito- ja Tuohisaari, Kiviapaja sekä Mikkolanniemi
Sulkava	Vekaransalmen takainen alue
Suomenniemi	Salosaari
Suonenjoki	Ärjänsaari
Taipalsaari	Kyläniemi, Iso- ja Pieni Jänkäsalo
Varkaus	Ruotimo
Vöyri	mantereen ulkopuoliset alueet lukuun ottamatta entisen Oravaisten kunnan aluetta

Alue C2

Alla mainituista kunnista seuraavat alueet:

Hirvensalmi	Mielevän-, Puukon- ja Pääskynsaari, Saari-Kuitusen ja Säk­kisalon saaret
Joutsa	Jout-, Konna-, Lampo- ja Pantilansaari
Juankoski	Kallinsalo
Kangasniemi	Iso Mökärän ja Rämiäisen saaret
Kannonkoski	Selkäsaari
Keuruu	Hulpio-, Korpisen- ja Palosaari
Kiuruvesi	Lapin- ja Tuusansaari
Kivijärvi	Vietsaari
Kontiolahti	Teerisaari
Lapinlahti	Musta- ja Viitasaari
Luhanka	Onkisalo
Nilsia	Hietasalon, Keinolan, Kerssin ja Pieni-Vinkin saaret sekä Vinkinsaari
Pertunmaa	Pujon saari
Pielavesi	Kaitamo ja Peltosaari
Polvijärvi	Ruopansaari
Rautalampi	Hämeen- ja Joutsenniemi sekä Vilosensaari
Saarijärvi	Elosaari ja Iisalonsaari
Tervo	Pulkkilansaari
Vesanto	Pängätsalo
Vieremä	Vitikkasaari
Virrat	Haapo-, Oikon- ja Sinisaari
Äänekoski	Kytän- ja Hautsalon saaret

Bilaga 21

Bebodda öar utan fast vägförbindelse och deras invånarantal landskapsvis 2009 (enligt 2012 års kommunindelning)

SÖDRA KARELEN					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritidsboende *
Villmanstrand	Lamposaari	76	81	15	60
Villmanstrand	Mietinsaari	1 778	14	120	480
Parikkala	Iso Kontiosaari	45	1	2	8
Parikkala	Peltosaari	44	1	5	20
Ruokolahti	Aittasaari	2	1	0	0
Suomenniemi	Kuninkaansaaret	4	1	1	4
Suomenniemi	Salonsaari	99	1	12	48
Taipalsaari	Hevossaari	17	1	8	32
Taipalsaari	Hirvisaari	184	4	18	72
Taipalsaari	Kyläniemi	2 283	25	93	372
Taipalsaari	Lokmusluoto	1	2	0	0
Taipalsaari	Selkäluoto	0	1	0	0
Taipalsaari	Suuri Jänkäsalo	1 083	12	111	444
	13	5 617	145	385	1 540

SÖDRA SAVOLAX					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritidsboende *
Enonkoski	Jänissalo	202	2	3	12
Enonkoski	Mäntysalo	748	2	3	12
Heinävesi	Lehtosaari	3	2	0	0
Hirvensalmi	Aumansaari	1	1	0	0
Hirvensalmi	Halmesaari	54	2	5	20
Hirvensalmi	Iso Säkkiäsalö	435	5	4	16
Hirvensalmi	Kenkunsaaari	74	1	11	44
Hirvensalmi	Kuivasaari	12	1	3	12
Hirvensalmi	Mielevänsaari	86	2	6	24
Hirvensalmi	Puukonsaari	805	19	41	164
Hirvensalmi	Puulasalo	1 156	12	82	328
Hirvensalmi	Pääskynsaari	554	2	28	112
Hirvensalmi	Savisalo	63	1	5	20
Hirvensalmi	Soisalo		2		0
Jorois	Kostonsaari	182	6	22	88
Juva	Lamposaaret	1	1	1	4
Juva	Ritosaari	1	1	0	0
Kangasniemi	Iso Kärmesaari	15	2	2	8

Kangasniemi	Rämiäinen	206	2	15	60
Kerimäki	Hevossalo	711	3	42	168
Kerimäki	Vehkasalo	415	2	14	56
S:t Michel	Paajalansaari	272	2	26	104
S:t Michel	Petäjäsaari	111	2	2	8
S:t Michel	Porosaari	56	1	5	20
S:t Michel	Pulmussaari	2	1	0	0
Pieksämäki	Kosulansaari	48	2	4	16
Punkaharju	Pöllänsaari	117	5	16	64
Puumala	Inkosaari	15	1	2	8
Puumala	Kurensalo	530	3	22	88
Puumala	Laihasaari	54	2	13	52
Puumala	Liimattalansaari	795	19	42	168
Puumala	Lintusalo	2 477	49	86	344
Puumala	Niinisaari	1 035	39	81	324
Puumala	Viitasaari	232	2	3	12
Puumala	Vuohisaari	18	1	6	24
Puumala	Ylössaari	95	3	13	52
Rantasalmi	Kuokansalo	135	2	20	80
Rantasalmi	Lehtoluodot	1	2	0	0
Rantasalmi	Pitkäsaari	158	2	34	136
Kristina	Haapasaari	12	1	3	12
Kristina	Hinkansaari	6	1	2	8
Kristina	Kaijatsaari	184	3	18	72
Nyslott	Ahvionsaari	1 263	22	38	152
Nyslott	Houssaari	1	3	0	0
Nyslott	Huuhtisaari	43	6	0	0
Nyslott	Härkinsalo	166	1	14	56
Nyslott	Karistaansaari	199	1	14	56
Nyslott	Kesamonsaari - Muhasaari	931	20	58	232
Nyslott	Keskisaari	2	1	2	8
Nyslott	Koirsalo	302	2	9	36
Nyslott	Kokonsaari	750	24	36	144
Nyslott	Kongonsaari	1 433	10	26	104
Nyslott	Laukansaari	921	12	57	228
Nyslott	Pietolansaari	413	11	21	84
Nyslott	Ritosaari	741	33	31	124
Nyslott	Tuohisaari	1 133	9	44	176
Nyslott	Valksaari	109	1	0	0
	57	20 486	370	1 035	4 140

KAJANALAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Kajana	Pukkisaari	13	8	26	104
Paltamo	Koljolansaari	110	6	8	32
Paltamo	Riuttasaaret	6	3	21	84
Sotkamo	Heposaari	1	1	1	4
	4	130	18	56	224

MELLERSTA FINLAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Hankasalmi	Likosaari	2	1	0	0
Joutsa	Konnassaari	114	1	4	16
Joutsa	Käyrässaari	135	1	10	40
Joutsa	Säkkisaari	2	1	0	0
Jyväskylä	Iso Mäntysaari	1	4	0	0
Jyväskylä	Kilvensalo	139	3	27	108
Jämsä	Karhusalo	171	2	12	48
Jämsä	Tövsala	506	1	14	56
Kannonkoski	Selkäsaari	29	2	6	24
Kuhmois	Haukkasalo	1 203	12	80	320
Kuhmois	Rekisalo	404	2	32	128
Saarijärvi	Elosaari	91	1	19	76
Saarijärvi	Salonsaari	247	3	12	48
Äänekoski	Jänissaari		2		0
	14	3 044	36	216	864

KYMMENTEDALEN					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Fredrikshamn	Inklouri	1	1	0	0
Fredrikshamn	Ketholma	3	1	5	20
Fredrikshamn	Kuorsalo	435	3	107	428
Fredrikshamn	Suuri-Musta	168	1	67	268
Fredrikshamn	Stamö	152	2	52	208
Kotka	Aspö	38	23	76	304
Kotka	Kirkonmaa	795	21	63	252
Kotka	Kuutsalo	771	44	235	940
Kotka	Pitkäsaari	45	1	46	184
Kotka	Tynnyrkari	3	1	1	4
Kotka	Vassaari	58	4	32	128
Kotka	Pikkuhalssi	2		0	0
Kouvola	Honkasaari	8	1	8	32
Kouvola	Kinansaari	514	2	48	192
Pyttis	Heinäsaari	114	3	0	0
Pyttis	Hevossaari	116	15	82	328

Pyttis	Fagerö	407	8	96	384
Pyttis	Koivusaari	0	2	0	0
Pyttis	Krokö	221	3	38	152
Pyttis	Lilla Krokö	46	3	32	128
Pyttis	Svinö	1	3	0	0
	21	3 897	142	988	3 952

LAPPLAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritidsboende *
Kemijärvi	Vuostimosaari	21	5	4	16
Muonio	Isosaari	402	7	2	8
Ranua	Oulunsaari	2	1	0	0
Torneå	Hulvastinsaari	2	1	5	20
Torneå	Musta	4	1	5	20
Torneå	Tanskinsaari		2	1	4
Övertorneå	Karjosaari	135	2	12	48
	7	567	19	29	116

BIRKALAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritidsboende *
Tavastkyro	Isosaari	75	1	8	32
Ilkalis	Kaurasaari	13	1	0	0
Kangasala	Vänninsalo	174	3	23	92
Mänttä	Lehtosaari	25	1	2	8
Nokia	Vapalo	61	1	29	116
Orivesi	Haudansaari	21	2	16	64
Orivesi	Rekisaari	26	2	7	28
Ruovesi	Ahvensaari	3	2	0	0
Ruovesi	Isosaari	20	4	6	24
Ruovesi	Jaakonsaari	17	2	0	0
Ruovesi	Siperia	214	1	22	88
Ruovesi	Ulonsaari	16	2	0	0
Tammerfors	Tiirasaari	0	1	0	0
Valkeakoski	Niittysaari	5	1	10	40
Viridis	Oikansaari	29	2	1	4
	15	699	26	124	496

ÖSTERBOTTEN					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Malax	Bergö	2 176	497	265	1 060
Malax	Olsön - Kalvskäret	443	2	109	436
Malax	Rankelören	23	1	38	152
Malax	Skinnarslandet	245	2	44	176
Malax	Storgadden	336	2	4	16
Malax	Svartören	144	2	59	236
Malax	Trutören	721	4	108	432
Korsholm	Domarskär	5	2	4	16
Korsholm	Finngrund	13	1	1	4
Korsholm	Grönlundsgrund	2	1	0	0
Korsholm	Teilot	143	2	27	108
Närpes	Eskö - Järvön - Ängsön	764	36	133	532
Jakobstad	Bertlot	39	1	52	208
Vasa	Boskär	135	3	39	156
Vasa	Gloskäret - Granskär	83	1	64	256
Vasa	Rönnskäret	210	1	63	252
Vasa	Domarskäret	61	1	30	120
Vörå	Hermelins grund	3	1	3	12
	18	5 544	560	1 043	4 172

NORRA KARELEN					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Juga	Kolmassaari	275	1	37	148
Juga	Paalasmaa	2 720	95	86	344
Juga	Porla - Hirvisaari	143	6	19	76
Juga	Toinensaari	823	17	35	140
Juga	Vaikonsaari	45	1	2	8
Kesälahti	Ketolansaari	128	1	7	28
Kesälahti	Sorsasaari	195	2	12	48
Kides	Suuri Pehessaari	49	1	6	24
Kontiolahti	Teyrisaari	622	9	31	124
Lieksa	Kelvänsaari	449	4	20	80
Libelits	Karjalansaari	72	4	0	0
Libelits	Kuusisaari	31	1	4	16
Libelits	Lapinsaari	108	2	9	36
Libelits	Matinsaari	147	1	13	52
Libelits	Pesolansaari	293	2	29	116
Libelits	Rauvansaari	29	3	0	0
Libelits	Suursaari	328	3	29	116
Libelits	Telmo	402	1	13	52
Nurmes	Lautiaissaari	132	8	22	88
Nurmes	Porosaari	1 033	1	6	24
Nurmes	Retusaari	561	1	15	60

Nurmes	Varissaaret	1	1	0	0
Polvijärvi	Kukkossaari	2	1	0	0
Polvijärvi	Ruopansaari	248	4	33	132
Polvijärvi	Vääräsaari	1	1	1	4
Rääkkylä	Heposaari	0	2	1	4
Rääkkylä	Kultasaari	3	2	4	16
	27	8 840	175	434	1 736

NORRA ÖSTERBOTTEN					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus *	Fritids-boende *
Karlö	Karlö	19 540	983	568	2 272
Kuusamo	Kumpusaari	49	2	1	4
Kuusamo	Namnlös holme intill Pikku Koramosaari	0	2	0	0
Pudasjärvi	Partasensaari	59	6	18	72
	4	19 648	993	587	2 348

NORRA SAVOLAX					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus*	Fritids-boende*
Iisalmi	Koivusaari	13	2	0	0
Juankoski	Kallinsalo	138	3	1	4
Kiuruvesi	Lapinsaari	45	3	1	4
Kiuruvesi	Tursansaaret	6	1	1	4
Kuopio	Mammonen	48	2	6	24
Kuopio	Matosaari	5	1	0	0
Kuopio	Uittosaari	1	2	0	0
Kuopio	Hirvonsaari				
Kuopio	Honkasaari	10	4	0	0
Kuopio	Iso-Telkko		1		0
Kuopio	Korkeasaari	1	1	1	4
Kuopio	Kortelansaari	32	1	0	0
Kuopio	Kumpusaari	38	1	0	0
Kuopio	Laivonsaari	634	10	0	0
Kuopio	Pajusaari	22	2	0	0
Kuopio	Ruissaari	42	1	0	0
Kuopio	Sammionsaari	2	1	0	0
Kuopio	Säyneensalo	502	5	0	0
Kuopio	Vaajasalo	973	84	0	0
Kuopio	Viitasalo	351	4	6	24
Lapinlahti	Harjasaari	47	1	0	0
Lapinlahti	Harkonsaari	75	2	0	0
Lapinlahti	Viitasaari	124	1	0	0
Leppävirta	Hautasaari	2	1	0	0
Leppävirta	Hevossaari	72	1	11	44
Leppävirta	Hietasaari	45	1	3	12
Leppävirta	Pouhansaari	452	1	28	112

Leppävirta	Tanskansaari	126	1	39	156
Leppävirta	Tervassalo	169	2	11	44
Leppävirta	Timonsalo	395	2	20	80
Leppävirta	Varposaari	43	1	0	0
Leppävirta	Vasikkasaari	4	1	2	8
Leppävirta	Vilponsaari	33	7	23	92
Nilsinä	Hietasalo	85	1	2	8
Nilsinä	Kerssinsaari	79	1	0	0
Nilsinä	Pieni-Vinkki	25	3	1	4
Nilsinä	Suuri-Vinkki	50	3	3	12
Pielavesi	Iso-Kaitamo	59	3	3	12
Pielavesi	Kusiaissaari	5	2	1	4
Pielavesi	Peltosaari	6	2	0	0
Rautalampi	Vasikkasaari	1	1	0	0
Suonenjoki	Ärjänsaari	34	1	5	20
Tervo	Honkasaari	96	3	1	4
Tervo	Pulkkilansaari	666	12	23	92
Tervo	Sotkansaari	1	2	0	0
Varkaus	Ruotimonsaari	150	6	12	48
Vesanto	Kotisaari	2	2	0	0
Vesanto	Pängätsalo	2 117	7	47	188
Vieremä	Vitikasaari	26	8	2	8
	49	7 849	208	253	1 012

PÄIJÄNNE-TAVASTLAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus*	Fritids- boende*
Hartola	Kotisalo	233	1	20	80
Hartola	Nautsalo	131	2	11	44
Hartola	Urrionsaari	147	1	4	16
Heinola	Kokkosaari	2	2	3	12
Heinola	Namnlös holme nordost om Punasaari	0	2	1	4
Heinola	Saari	16	1	15	60
Sysmä	Hirvisalo	46	1	0	0
Sysmä	Salonsaari	46	3	21	84
	8	622	13	75	300

SATAKUNTA					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus*	Fritids- boende*
Eurajoki	Keskivedenkarit	1	1	2	8
Eurajoki	Uskalinmaa	108	1	35	140
Jämijärvi	Palosaari	68	8	6	24
Jämijärvi	Uimaluoto	45	4	6	24
Kokemäki	Jonkka	1	2	0	0
Luvia	Huhtmaa	12	2	16	64

Luvia	Ryöväske	23	1	3	12
Sastmola	Kraatarinkari	2	2	0	0
Sastmola	Maliininkari	0	1	0	0
Sastmola	Souskeri	95	1	37	148
Sastmola	Tiilikarit	2	1	2	8
Sastmola	Tyykoura	100	3	9	36
Sastmola	Vehkakari	2	1	0	0
Sastmola	Viita-Höyskeri	35	1	19	76
Björneborg	Eteläsaari	2	1	2	8
Björneborg	Katavakari	1	1	2	8
Björneborg	Vähä-Furuskeri	5	2	9	36
Raumo	Heinänen	34	1	10	40
Raumo	Katavisto	64	1	25	100
Raumo	Kivi-Reksaari	162	1	63	252
Raumo	Taipalinenmaa	70	1	12	48
Raumo	Voitka	78	2	17	68
Raumo	Ympyräinenmaa	34	2	0	0
	23	945	41	275	1 100

NYLAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus*	Fritids- boende*
Esbo	Brändholm	2	2	1	4
Esbo	Granholmen	5	4	2	8
Esbo	Lilla Blindsund	1	2	2	8
Esbo	Lilla Pentala	13	1	6	24
Esbo	Lillaisarn	3	2	1	4
Esbo	Majholmen	1	3	1	4
Esbo	Miessaari	63	1	0	0
Esbo	Svartholmen	7	7	2	8
Esbo	Träskholm	2	1	0	0
Esbo	Tvijälp	2	1	3	12
Hangö	Bengtsår	340	1	26	104
Hangö	Byön	119	3	73	292
Hangö	Ekö	79	2	87	348
Hangö	Kadermo	89	2	31	124
Helsingfors	Stora Räntan	9	3	0	0
Helsingfors	Skatakobben	1	1	0	0
Helsingfors	Brändholmen	10	1	7	28
Helsingfors	Flissholmen	3	1	0	0
Helsingfors	Sveaborg	77	799	0	0
Helsingfors	Ugnsholmarna	2	1	0	0
Helsingfors	Vårdö	83	23	37	148
Helsingfors	Villinge	137	9	86	344
Ingå	Arvskär	12	3	5	20
Ingå	Bejarholmen	14	3	10	40
Ingå	Gammelbylandet	31	3	2	8

Ingå	Grundsö	95	2	19	76
Ingå	Gåsö	19	1	0	0
Ingå	Hamnholmen	8	2	0	0
Ingå	Kälkö	120	4	19	76
Ingå	Laverörarna	8	3	0	0
Ingå	Långholmen	4	1	3	12
Ingå	Orslandet	1 163	57	91	364
Ingå	Själholm	10	1	1	4
Ingå	Skeppö	26	3	4	16
Ingå	Skämmö	195	1	40	160
Ingå	Stora Fagerö	80	1	2	8
Ingå	Stora Knappsholm	15	6	1	4
Ingå	Stora Lövä	27	2	1	4
Ingå	Svartö	134	4	7	28
Ingå	Timmerö	15	1	0	0
Ingå	Vargskär	7	3	2	8
Ingå	Välö	111	3	25	100
Ingå	Älgsjölandet	656	9	76	304
Kyrkslätt	Hästö		2	6	24
Kyrkslätt	Kyrkogårdsön	55	6	29	116
Kyrkslätt	Räfsö	87	3	24	96
Kyrkslätt	Salmen	19	1	2	8
Kyrkslätt	Stora Lövhölm	2	1	1	4
Lovisa	Byön	185	8	32	128
Lovisa	Ekholm				0
Lovisa	Fallholm	11	1	5	20
Lovisa	Kampuslandet	155	1	19	76
Lovisa	Killingö	133	2	26	104
Lovisa	Käldö	164	6	26	104
Lovisa	Rågskär	8	1	0	0
Lovisa	Sandö	28	1	5	20
Lovisa	Stora Altarskär	16	3	1	4
Lovisa	Våtskär	408	3	46	184
Lovisa	Södra Altarskär	16	3	0	0
Lovisa	Våtskär	408	3	0	0
Borgå	Bastö	51	1	16	64
Borgå	Bodö	175	3	62	248
Borgå	Herrskär	30	3	3	12
Borgå	Husholmen	3	10	0	0
Borgå	Kalvön	225	3	121	484
Borgå	Korsö	99	1	35	140
Borgå	Lindholm	4	2	1	4
Borgå	Pörtö	155	12	52	208
Borgå	Ramsholmen	28	7	4	16
Borgå	Skracklet	1	1	0	0
Borgå	Stora Nätiholm	4	2	0	0
Borgå	Sundön	126	9	10	40

Borgå	Storpellinge - Ölandet	1 286	178	172	688
Borgå	Tullandet	15	18	18	72
Borgå	Lillpellinge	279	55	74	296
Raseborg	Busö	57	2	1	4
Raseborg	Bylandet	56	2	0	0
Raseborg	Danskog	329	3	100	400
Raseborg	Espingskär	18	2	1	4
Raseborg	Fåfängön	83	4	10	40
Raseborg	Gloholmen	9	1	0	0
Raseborg	Halstö	25	3	0	0
Raseborg	Heimosholmen	19	2	0	0
Raseborg	Hermansö	266	1	56	224
Raseborg	Horsholmen	9	1	3	12
Raseborg	Hummelskär	13	3	1	4
Raseborg	Hästö	41	3	3	12
Raseborg	Julö	12	1	0	0
Raseborg	Järnö	58	1	27	108
Raseborg	Jönsar	17	1	1	4
Raseborg	Kalvön	20	2	2	8
Raseborg	Koö	98	2	4	16
Raseborg	Kungsholmarna	4	1	6	24
Raseborg	Kurö	43	1	1	4
Raseborg	Långön	121	1	17	68
Raseborg	Långören	2	1	0	0
Raseborg	Notholmen	9	1	2	8
Raseborg	Pattskär	14	1	2	8
Raseborg	Prästön	74	5	13	52
Raseborg	Skärlandet	1 359	190	141	564
Raseborg	Småholmen	5	1	0	0
Raseborg	Stoltsö	59	2	21	84
Raseborg	Stor Vårholmen	27	1	23	92
Raseborg	Stora Gloholmen	24	2	4	16
Raseborg	Storkrokan	17	1	9	36
Raseborg	Storö - Växär	337	6	114	456
Raseborg	Svartholmen	25	1	9	36
Raseborg	Torsö	919	18	170	680
Raseborg	Älgö	698	4	98	392
Raseborg	Ängholmen	84	1	3	12
Sibbo	Björkholmen	15	2	19	76
Sibbo	Bockholmen - Ekholmen	19	2	12	48
Sibbo	Granö	233	7	25	100
Sibbo	Kamsholmen	22	7	7	28
Sibbo	Komsalö	20	7	24	96
Sibbo	Majholmen	18	3	26	104
Sibbo	Opanholmen	33	7	31	124
Sibbo	Röysö	87	5	52	208

Sibbo	Sandholmen (Kalkstrand)		3		0
Sibbo	Sandholmen (Röysö)	22	3	17	68
Sibbo	Simsalö	104	32	37	148
Sibbo	Skyttensjär	18	1	2	8
Sibbo	Sota Svedjeholmen	7	6	8	32
Sibbo	Söderkullalandet - Norrkullalandet	377	14	133	532
Sibbo	Norrkullalandet	377	14	0	0
Sibbo	Stora Svedjeholmen	7	6	0	0
	125	14 284	1 724	2 698	10 792

EGENTLIGA FINLAND					
Kommun	Ö	Areal (ha)	Bofast befolkning	Fritidshus*	Fritids- boende*
Kimitoön	Bengtsskär	2	1	0	0
Kimitoön	Biskopsö	718	8	51	204
Kimitoön	Bolax	57	1	25	100
Kimitoön	Bötesön	77	5	16	64
Kimitoön	Djupön - Träskön	285	2	29	116
Kimitoön	Finsjölandet	568	1	71	284
Kimitoön	Flakholmen	7	2	0	0
Kimitoön	Halsholmen	23	2	2	8
Kimitoön	Helsingholmen	42	3	0	0
Kimitoön	Hitislandet	405	65	70	280
Kimitoön	Holma	203	9	14	56
Kimitoön	Hälholmen	11	1	0	0
Kimitoön	Högsåra	526	47	43	172
Kimitoön	Kannskäret	9	2	0	0
Kimitoön	Kasnäs - Kaxskäla	804	64	91	364
Kimitoön	Lövö - Falkön	313	9	46	184
Kimitoön	Mågsholmen	167	2	26	104
Kimitoön	Rosalalandet	824	142	104	416
Kimitoön	Sommarön	205	5	45	180
Kimitoön	Stora Bergön	42	1	44	176
Kimitoön	Stora Ängesön - Lilla Ängesön	276	1	41	164
Kimitoön	Storlandet	136	4	29	116
Kimitoön	Söderön	189	2	3	12
Kimitoön	Träskholmen	45	1	13	52
Kimitoön	Träskö	138	2	10	40
Kimitoön	Tunnhamn	52	7	2	8
Kimitoön	Vänoxa	493	3	30	120
Kimitoön	Vänö	190	20	5	20
Kimitoön	Ängesön - Bergön	531	9	55	220
Gustavs	Lypertö	512	1	27	108
Gustavs	Storskär	38	1	1	4

Gustavs	Vartsala	3 098	96	451	1 804
Pargas	Åvensor	519	15	65	260
Pargas	Anisor	111	2	21	84
Pargas	Aspholm	25	3	5	20
Pargas	Aspö	90	10	8	32
Pargas	Attu	1 988	49	173	692
Pargas	Berghamn	261	5	17	68
Pargas	Berghamn	64	6	5	20
Pargas	Biskopsö	258	19	44	176
Pargas	Björkholm	34	2	6	24
Pargas	Bockholm	24	4	4	16
Pargas	Borstö	48	2	8	32
Pargas	Brunskär	67	1	9	36
Pargas	Brännskär	50	1	0	0
Pargas	Byskär	19	2	2	8
Pargas	Elfsjö	202	3	50	200
Pargas	Fiskarholmen	5	2	0	0
Pargas	Granolm - Brändholm	24	9	3	12
Pargas	Granolmen	31	1	13	52
Pargas	Gullkrona	45	3	7	28
Pargas	Gyltö	287	16	0	0
Pargas	Haverö	418	15	71	284
Pargas	Heimarmo		1		0
Pargas	Heisala	492	15	22	88
Pargas	Hepmo	145	3	14	56
Pargas	Houtskär	3 467	350	224	896
Pargas	Hummelholm	99	2	9	36
Pargas	Hällesö - Åselholm	345	17	26	104
Pargas	Härklot		1		0
Pargas	Hästö		1		0
Pargas	Högsar	726	20	85	340
Pargas	Iniö	741	108	43	172
Pargas	Innamo	281	5	110	440
Pargas	Jumo	361	54	42	168
Pargas	Jurmo	279	11	9	36
Pargas	Järvsor/ Jerfsar	149	8	16	64
Pargas	Jöutmo - Björkö	530	72	62	248
Pargas	Keistiö - Helgö	1 004	41	32	128
Pargas	Killingholm	41	1	22	88
Pargas	Kirjais	1 022	31	62	248
Pargas	Knivskär		1		0
Pargas	Kolko	353	15	35	140
Pargas	Korpo Kyrklandet	6 390	656	538	2 152
Pargas	Kuggö	124	10	12	48
Pargas	Kvarnholm	82	7	6	24
Pargas	Käldersö - Finnö	313	3	24	96
Pargas	Lammholm	78	1	6	24

Pargas	Leklot		1		0
Pargas	Lillandet	3 842	296	331	1 324
Pargas	Lillpensor	172	3	22	88
Pargas	Lom	353	2	40	160
Pargas	Luk		3		0
Pargas	Långholm	47	1	3	12
Pargas	Långholm	142	1	9	36
Pargas	Lökholm	62	4	16	64
Pargas	Lömsö-Kivimo	585	33	52	208
Pargas	Maskinnamo	386	5	53	212
Pargas	Mielisholm	585	70	120	480
Pargas	Misskär	32	1	0	0
Pargas	Mossala	719	68	19	76
Pargas	Norrskata	1 435	76	210	840
Pargas	Nåtö	136	5	2	8
Pargas	Nötö	392	12	51	204
Pargas	Peno	82	3	11	44
Pargas	Pensar	312	24	40	160
Pargas	Perkala	228	4	22	88
Pargas	Ramsholm	26	1	4	16
Pargas	Ramsö - Kaldö	216	18	38	152
Pargas	Rockenholm		1		0
Pargas	Rävsjär	24	1	0	0
Pargas	Röst	21	3	0	0
Pargas	Sandö	383	6	40	160
Pargas	Saverkeit	859	43	53	212
Pargas	Själö		7		0
Pargas	Själö	162	2	15	60
Pargas	Skinnerskär	7	3	0	0
Pargas	Sommarö	325	11	35	140
Pargas	Sorpo	458	16	29	116
Pargas	Stenholm	2	1	2	8
Pargas	Stensjär	39	8	2	8
Pargas	Storkvivas	149	1	12	48
Pargas	Storlandet	7 293	924	574	2 296
Pargas	Storpensor	238	3	27	108
Pargas	Storö	122	2	14	56
Pargas	Sördö	132	1	12	48
Pargas	Trunsö	63	4	4	16
Pargas	Tveskiftsholm	3	2	0	0
Pargas	Utö	81	33	28	112
Pargas	Vallmo	234	5	64	256
Pargas	Vattkast - Ön	472	24	57	228
Pargas	Ytterstholm	94	5	3	12
Pargas	Ytterstö	56	3	8	32
Pargas	Ängholm	40	1	2	8
Pargas	Ängholm	75	4	23	92
Pargas	Ängsö	262	3	15	60

Pargas	Äpplö	135	2	13	52
Pargas	Ön	189	3	27	108
Pargas	Österskär	40	2	11	44
Pargas	Åselholm- Hällesö				0
Masku	Kärmäläinen	8	1	3	12
Masku	Matalluoto	7	3	2	8
Nådendal	Aasla	1 616	85	201	804
Nådendal	Ampuminmaa	96	5	59	236
Nådendal	Auva	7	2	9	36
Nådendal	Haapaluoto	15	2	5	20
Nådendal	Isopaasi	16	1	2	8
Nådendal	Kairamaa	76	1	18	72
Nådendal	Kaita	63	5	32	128
Nådendal	Kaltsaari	123	2	22	88
Nådendal	Kettumaa	124	1	2	8
Nådendal	Koissaari - Kenkä- maa - Pähkinäinen	282	2	3	12
Nådendal	Korvenmaa	263	3	34	136
Nådendal	Lailuoto	57	8	26	104
Nådendal	Lapila	309	1	5	20
Nådendal	Munninmaa	42	3	5	20
Nådendal	Pakinainen - Harkinmaa	588	13	55	220
Nådendal	Palva	290	56	75	300
Nådendal	Raissiluoto	86	10	4	16
Nådendal	Ruotsalainen	325	20	51	204
Nådendal	Sakoluoto	97	1	46	184
Nådendal	Salavainen - Vähämaa	476	29	15	60
Nådendal	Samsaari	80	5	8	32
Nådendal	Talosmeri	53	10	15	60
Nådendal	Velkuanmaa	710	33	88	352
Nådendal	Vähä Maisaari	40	1	7	28
Nådendal	Vähäpaasi	9	2	0	0
Nådendal	Yllänpää	36	1	3	12
Salo	Luotsisaari	67	2	35	140
Salo	Pettu	905	11	129	516
Salo	Ulkoluoto	1 549	44	89	356
Salo	Valtsaari	7	1	4	16
Salo	Vartsalansaari	325	4	42	168
Sagu	Österö	44	1	8	32
Tövsala	Aasamaa	220	16	77	308
Tövsala	Kahiluoto	451	6	75	300
Tövsala	Keräsaari	246	3	44	176
Tövsala	Villuoto	69	1	31	124
Åbo	Hinttinen	22	1	23	92
Åbo	Järvistensaari	88	5	106	424
Nystad	Iso-Hylkimys	56	2	1	4

Nystad	Kuusisto	52	3	7	28
Nystad	Namnlös holme nordväst om Vähä-Vehanen	1	1	0	0
Nystad	Vasikkamaa	22	1	4	16
Nystad	Ytter	25	1	2	8
Nystad	Rantkari	1	1	0	0
Vemo	Vähämaa	120	1	19	76
	177	64 454	4 289	6 858	27 432

* I siffran ingår inte fritidshus där man bor permanent

** Enligt Stugbarometern 2009 finns det i genomsnitt 4 regelbundna användare per fritidshus

I fasta Finland finns det 110 kommuner som har bebodda öar utan fast vägförbindelse.

Sammanlagt finns det 563 sådana bebodda öar utan fast vägförbindelse.

Dessa öar har sammanlagt 8 759 permanenta invånare, 15 056 fritidshus och 60 224 fritidsboende.

Källa: Skärgårdsdelegationens kommunenkät 2009, uppdaterad enligt 2012 års kommunindelning.

Bilaga 22

Öar med fritidsboende utan fast vägförbindelse samt totalarealer och fritidshus landskapsvis och kommunvis 2011

Landskap	Öar tot.	Areal (ha)	Fritidshus tot.	Permanent bebodda fritidshus
Åland	616	134 479,7	6 612	252
Brändö	74	6 637,4	282	5
Eckerö	14	1 375,2	86	1
Finström	12	1 300,7	99	5
Föglö	130	10 803,4	609	14
Geta	24	2 005,7	149	3
Hammarland	24	10 384,8	586	32
Jomala	9	98,6	29	0
Kumlinge	57	6 019,7	191	6
Kökar	62	3 582,9	289	4
Lemland	65	10 592,5	928	26
Lumparland	16	3 571,2	344	8
Mariehamn	8	227,0	48	1
Saltvik	30	1 595,8	88	0
Sottunga	15	1 337,4	115	6
Sund	10	66 711,6	2 296	131
Vårdö	66	8 235,6	473	10
Södra Karelen	937	15 867,5	3 271	6
Imatra	2	83,2	11	0
Villmanstrand	172	2 300,4	552	0
Lemi	30	148,7	76	0
Luumäki	80	1 219,8	353	0
Miehikkälä	1	0,8	2	0
Parikkala	70	918,3	201	0
Rautjärvi	19	248,7	49	0
Ruokolhti	155	2 591,6	438	2
Savitaipale	114	1 560,1	382	0
Suomenniemi	58	436,8	144	0
Taipalsaari	236	6 359,0	1 063	4
Södra Österbotten	166	650,4	353	0
Alajärvi	18	34,3	37	0
Alavo	20	22,2	33	0
Evijärvi	61	244,0	147	0
Ilmola	1	0,6	1	0
Storå	1	0,9	1	0
Jalasjärvi	1	0,2	1	0
Kauhajoki	2	4,5	3	0
Kauhava	7	5,3	7	0
Kurikka	2	1,1	2	0

Lappajärvi	15	110,0	46	0
Lappo	2	0,6	2	0
Seinäjoki	12	37,2	20	0
Soini	5	27,2	14	0
Töysä	1	3,1	2	0
Vimpeli	3	0,9	3	0
Ähtäri	15	158,4	34	0
Södra Savolax	2 499	45 962,0	6 162	18
Enonkoski	46	650,8	72	0
Heinävesi	96	2 534,4	151	0
Hirvensalmi	206	5 699,5	739	2
Jorois	100	635,4	194	0
Juva	46	122,3	61	0
Kangasniemi	270	2 006,0	584	0
Kerimäki	89	2 063,2	228	0
S:t Michel	314	2 628,2	590	2
Mäntyharju	96	365,4	208	0
Pertunmaa	42	279,9	75	0
Pieksämäki	87	316,1	106	2
Punkaharju	96	995,7	198	0
Puumala	245	8 910,4	880	1
Rantasalmi	155	2 731,2	365	0
Kristina	130	1 115,1	300	1
Nyslott	401	13 656,2	1 234	10
Sulkava	79	1 159,9	160	0
Varkaus	1	92,4	17	0
Kajanaland	197	4 047,6	405	2
Hyrnsalmi	7	14,6	11	0
Kajana	25	545,4	95	1
Kuhmo	35	1 515,7	66	0
Paltamo	41	687,4	97	0
Puolanka	11	17,8	11	0
Ristijärvi	7	196,4	14	0
Sotkamo	26	435,1	49	0
Suomussalmi	25	145,2	27	1
Vaala	20	490,1	35	0
Egentliga Tavastland	171	596,6	491	0
Forssa	1	0,5	2	0
Hattula	29	108,3	84	0
Hausjärvi	1	5,1	13	0
Tavastehus	105	324,5	239	0
Janakkala	5	72,6	98	0
Loppis	12	48,5	36	0
Riihimäki	3	2,4	3	0
Tammela	14	25,3	15	0
Valkeakoski	1	9,3	1	0
Mellersta Österbotten	182	1 408,1	687	0
Halso	1	0,6	1	0
Kaustby	6	2,7	6	0

Karleby	155	1 070,6	564	0
Lestijärvi	9	63,9	39	0
Perho	3	0,6	3	0
Mellersta Finland	1 306	15 367,4	3 315	7
Hankasalmi	29	171,6	58	1
Hirvensalmi	6	368,7	34	0
Joutsa	97	1 546,7	257	0
Jyväskylä	149	1 852,4	613	2
Jämsä	138	2 387,2	359	1
Kannonkoski	37	140,2	46	1
Karstula	17	86,1	26	0
Keuruu	72	289,0	128	1
Kinnula	21	81,4	36	0
Kivijärvi	37	299,7	63	0
Konnevesi	74	394,8	124	0
Kuhmois	158	3 116,7	503	0
Kyyjärvi	2	1,7	5	0
Laukaa	41	224,4	83	0
Luhanka	50	319,4	93	0
Multia	1	1,2	1	0
Muurame	25	122,4	47	0
Petäjävesi	17	59,0	26	0
Pihtipudas	75	452,3	159	0
Saarijärvi	24	513,9	88	0
Toivakka	13	12,0	17	0
Uurainen	2	3,6	5	0
Viitasaari	79	1 079,7	147	0
Äänekoski	139	1 785,4	379	1
Kymmenedalen	550	8 353,7	3 284	17
Fredrikshamn	107	1 832,3	721	5
Itis	32	271,6	98	0
Kotka	137	2 698,8	967	4
Kouvola	118	1 109,9	470	0
Miehikkälä	1	0,4	1	0
Pyttis	85	1 512,7	655	8
Vederlax	70	927,9	372	0
Lapland	518	23 556,5	1 387	8
Enontekiö	8	226,5	10	0
Inari	109	16 378,3	261	4
Kemi	24	601,3	218	1
Kittilä	13	219,4	16	0
Kolari	2	1,2	2	0
Kemijärvi	93	277,5	124	0
Muonio	6	555,0	12	0
Pelkosenniemi	1	1,7	1	0
Posio	69	519,2	95	0
Ranua	12	492,8	27	0
Rovaniemi	33	260,6	64	1
Salla	5	3,1	5	0
Savukoski	1	0,3	1	0

Simo	24	985,9	105	0
Sodankylä	16	865,4	39	0
Tervola	2	57,6	3	0
Torneå	76	813,3	340	1
Pello	6	886,5	9	0
Utsjoki	3	23,0	4	0
Övertorneå	15	387,8	51	1
Birkaland	1 303	5 209,9	3 210	4
Akaa	11	14,0	28	0
Tavastkyro	5	82,1	12	0
Ilkalis	38	223,3	126	0
Juupajoki	1	0,1	1	0
Kangasala	204	657,1	392	1
Kihniö	10	33,0	18	0
Lempäälä	18	22,5	44	0
Mänttä-Vilppula	93	496,7	223	0
Nokia	27	99,4	72	1
Orivesi	135	615,7	368	0
Parkano	9	16,0	16	0
Pirkkala	8	10,8	26	0
Punkalaidun	1	1,5	7	0
Pälkäne	221	644,2	538	1
Ruovesi	104	635,2	248	1
Sastamala	45	152,4	111	0
Tammerfors	66	191,8	165	0
Urjala	9	13,4	10	0
Valkeakoski	84	155,3	223	0
Vesilahti	39	80,3	76	0
Virdois	84	547,9	155	0
Ylöjärvi	92	516,9	351	0
Österbotten	1 501	29 797,3	7 811	17
Storkyro	2	1,1	2	0
Kaskö	7	186,9	54	0
Korsnäs	68	3 190,7	307	0
Kristinestad	75	691,1	279	0
Kronoby	37	136,5	155	0
Larsmo	150	3 341,4	952	2
Malax	188	6 337,5	1 190	7
Korsholm	353	4 483,0	1 020	0
Närpes	96	2 452,4	569	4
Jakobstad	16	696,1	207	0
Pedersöre	53	643,4	324	0
Nykarleby	100	2 267,4	562	0
Vasa	193	2 429,4	1 706	4
Vörå	163	2 940, 5	484	0
Norra Karelen	1 133	22 119,8	2 771	9
Ilomants	51	689,0	78	0
Joensuu	74	166,0	96	2
Juga	110	5 227,7	437	2
Kesälahti	36	441,8	78	0

Kides	78	447,3	151	0
Kontiolahti	96	694,9	170	0
Outokumpu	119	344,1	226	0
Liekka	132	3 809,9	399	0
Libelits	179	3 021,2	483	0
Nurmes	77	3 523,1	200	1
Polvijärvi	86	1 211,6	204	3
Rääkkylä	76	498,1	139	1
Tohmajärvi	11	24,1	22	0
Valtimo	6	27,7	16	0
Norra Österbotten	462	26 955,9	2 043	29
Aspsjö	1	3,9	3	0
Haapavesi	3	18,6	6	0
Karlö	3	19 936,3	534	27
Haukipudas	25	842,7	112	0
Ijo	42	1 139,1	264	0
Kalajoki	67	920,7	358	0
Kiminge	17	82,9	56	0
Kuusamo	150	1 765,3	256	1
Limingo	2	427,1	3	0
Muhos	4	12,6	17	0
Uleåborg	15	75,1	46	0
Oulunsalo	2	11,3	7	0
Pudasjärvi	39	720,5	91	0
Pyhäjoki	8	70,6	13	0
Pyhäjärvi	23	69,2	38	0
Pyhäntä	1	1,0	1	0
Brahestad	24	241,1	173	0
Reisjärvi	6	3,7	9	0
Siikajoki	5	156,6	8	0
Taivalkoski	12	91,2	13	0
Utajärvi	4	313,5	8	1
Yli-Ii	6	43,6	11	0
Ylivieska	1	0,0	1	0
Norra Savolax	1 706	20 927,4	4 017	14
Iisalmi	23	162,0	64	0
Juankoski	70	834,8	119	0
Kaavi	50	484,0	66	0
Keitele	13	122,7	21	0
Kiuruvesi	32	202,0	65	0
Kuopio	463	6 539,1	1 582	8
Lapinlahti	53	633,6	114	0
Leppävirta	317	4 681,2	760	3
Maaninka	27	268,2	55	0
Nilsia	99	1 336,6	186	0
Pielavesi	103	577,5	157	0
Rautalampi	91	885,8	163	0
Rautavaara	16	101,3	30	0
Siilinjärvi	39	368,3	80	0
Sonkajärvi	13	77,7	22	0
Suonenjoki	21	176,5	34	0

Tervo	56	1 403,1	97	1
Tuusniemi	54	462,6	74	0
Varkaus	127	1 450,7	278	2
Vesanto	29	126,4	40	0
Vieremä	10	33,4	10	0
Päijänne-Tavastland	553	3 739,0	1 560	4
Asikkala	94	379,1	335	0
Hartola	87	896,8	200	1
Hollola	29	240,5	143	0
Heinola	126	391,9	317	1
Hämeenkoski	2	7,3	2	0
Lahtis	2	0,2	2	0
Nastola	13	39,6	54	1
Orimattila	4	1,3	5	0
Padasjoki	61	889,1	202	0
Sysmä	133	887,4	289	1
Satakunta	1 162	6 088,5	2 968	12
Eura	3	6,1	5	0
Eurajoki	52	235,8	127	2
Vittis	4	5,1	6	1
Jämijärvi	10	171,0	28	2
Kankaanpää	9	29,9	16	0
Kikois	1	0,9	1	0
Kokemäki	57	77,3	127	1
Lavia	4	19,6	19	0
Luvia	169	1 183,1	508	1
Sastmola	221	877,5	515	1
Pämark	63	126,4	114	0
Björneborg	380	1 043,0	825	3
Raumo	113	2 172,5	513	1
Siikais	57	102,8	128	0
Säkylä	14	10,1	18	0
Ulvsky	5	27,3	18	0
Nyland	1 814	16 736,3	10 373	43
Esbo	89	664,8	483	1
Hangö	51	991,4	359	0
Helsingfors	59	567,4	650	7
Hyvinge	1	0,3	1	0
Ingå	236	4 880,1	1 356	2
Karislojo	30	91,8	83	0
Högfors	4	1,8	7	0
Kyrkslätt	110	862,1	381	0
Lojo	64	283,5	439	0
Lovisa	239	4 144,0	971	2
Mäntsälä	3	1,1	3	0
Nummi-Pusula	8	14,1	16	0
Nurmijärvi	3	2,2	10	0
Borgnäs	2	7,4	14	0
Borgå	300	4 630,9	1 820	15
Raseborg	450	8 138,6	2 334	7

Sibbo	146	1 804,7	1 365	9
Sjundeå	12	208,3	65	0
Vichtis	7	21,7	16	0
Egentliga Finland	2 818	92 335,3	14 303	75
S:t Karins	7	84,0	30	0
Gustavs	196	5 873,5	1 216	2
Kimitoön	581	12 904,3	2 356	11
Laitila	9	6,3	12	0
Lundo	1	0,0	1	0
Pargas	1 120	56 247,6	6 092	48
Masku	34	205,7	155	0
Mynämäki	6	27,4	13	0
Nådendal	311	8 505,6	1 483	7
Pyhäranta	61	145,8	165	0
Pöytis	1	0,4	1	0
Raumo	1	39,3	46	0
Salo	74	1 805,7	402	2
Sagu	27	260,6	106	0
Somero	4	17,2	4	0
Tövsala	75	1 172,0	419	0
Åbo	40	530,5	501	3
Nystad	261	4 347,6	1 252	2
Vemo	9	161,7	49	0
Alla sammanlagt	19 605	484 960, 4	75 050	517

Källa: Öar med fritidsboende utan fast vägförbindelse 2011, ANM.

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Saaristoasiain neuvottelukunta		Syyskuu 2012	
Puheenjohtaja, kansanedustaja Mikaela Nylander		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
Pääsihteeri, neuvotteleva virkamies Jorma Leppänen		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Valtakunnallinen saaristopoliittinen toimenpideohjelma 2012–2015			
Tiivistelmä Referat Abstract			
Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi 26.6.2012 valtakunnallisen saaristopoliittisen toimenpideohjelman vuosille 2012–2015. Hallituksen hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä puolsi 20.6.2012 ohjelman hyväksymistä. Toimenpideohjelman laatiminen sisältyy valtioneuvoston 15.12.2011 hyväksymiin valtakunnallisiin alueiden kehittämistavoitteisiin 2011–2015, joita toimenpideohjelma täydentää ja täsmentää. Toimenpideohjelmalla pyritään hyödyntämään saaristoisuutta, merta ja vesistöisyyttä erityisesti seuraavilla painopiste-aloilla: Kunta- ja aluepolitiikka, Elinkeinot ja työllisyys, Vakituinen ja vapaa-ajan asuminen, Liikenne ja tietoliikenneyhteydet sekä Ympäristö, luonto ja kulttuuri Ohjelman toimenpiteillä edistetään saariston liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä, saariston asemaa alue- ja kuntapolitiikassa, peruspalvelujen turvaamista, meriklusterin toimintaedellytysten turvaamista, saaristo- ja vesistömatkailun tuotekehitystä ja markkinointia, ammattikalastusta, asumisen kasvua vapaa-ajan asunnoilla, vapaa-ajan asumisen kehittymistä ykkösasumiseksi ja tähän liittyvää rakentamisen ohjausta, Itämeren ja vesistöjen suojelua, poikkeuksellisiin luonnonilmiöihin varautumista ja turvallisuutta sekä virkistys-, luonnonsuojelun ja kulttuurin tarpeisiin vastaamista. Ohjelman toteutuksesta vastaavat ministeriöt, ELY-Keskukset, maakunnan liitot, saaristokunnat ja saaristo-osakunnat sekä järjestöt ja yritykset vuosittain käytettävissään olevin tarkoitukseen osoitet-tavin valtion, EU:n, kuntien ja yksityisen sektorin varoin. Saaristoasiain neuvottelukunta antaa määräajoin hallituksen hallinnon ja aluekehityksen ministeri-työryhmälle selvityk-sen ohjelman toteutumisesta. Julkaisu on saatavilla myös ruotsinkielisenä (Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015) ja englanninkielisenä (National action plan for island policy 2012–2015). Työ- ja elinkeinoministeriössä yhteyshenkilönä: Alueosasto/Jorma Leppänen, puh. 040 074 4900			
Asiasanat Nyckelord Key words			
saaristopoliittinen toimenpideohjelma, saaristopoliitiikka, saaristo, aluekehitys			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-685-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
104		Ruotsi/Svenska/Swedish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
The Island Committee		September 2012	
Mikaela Nylander, Chairman, Member of Parliament		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
Jorma Leppänen, Secretary General, Ministerial Adviser		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
National action plan for island policy 2012–2015			
Tiivistelmä Referat Abstract			
On 26 June 2012, the Ministry of Employment and the Economy approved the action plan for island policy for 2012-2015. Prior to this, the Ministerial Working Group on Administration and Regional Development had favoured the approval of the policy on 20 June 2012. The creation of the action plan is based on the Government decision, of 15 December 2011, on nationwide regional development objectives for 2011-2015, which the action plan complements and further elaborates. The action plan aims to utilise the characteristics of the islands, the sea and watercourses in particular, in the following priority areas: Municipal and regional policy, Businesses and employment, Permanent and recreational dwelling, Transport and data communication connections, and Environment, nature and culture. Measures included in the programme promote transport and data connections for island areas, the status of island areas in regional and municipal policy-making, securing basic services, securing the operational prerequisites of the maritime cluster, marketing and product development in the field of island and water tourism, professional fishing, increasing the time spent living in holiday homes, developing recreational residences into primary residences and the related steering of construction, protecting the Baltic Sea and watercourses, preparing for exceptional natural phenomena and public safety, and meeting the demands of recreation, nature conservation and culture. The ministries, ELY-centres, Regional Councils, island municipalities and part-island municipalities, as well as various organisations and corporations, are responsible for the practical execution of the plan with funds annually allocated for this purpose from the State, the EU, municipalities and the private sector. The Island Committee submits regular reports, on the implementation of the action plan, to the ministerial working group on regional development. The publication is also available in Swedish (Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015) and in English (National action plan for island policy 2012–2015). Contact person at the Ministry of Employment and the Economy: Regional development/Jorma Leppänen, phone +358 40 074 4900			
Asiasanat Nyckelord Key words			
skärgårdspolitiskt åtgärdsprogram, skärgårdspolitiken, skärgård, regionutveckling			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-685-8	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
104		Ruotsi/Svenska/Swedish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Det nationella skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015

Arbets- och näringsministeriet har genom näringsminister Jyri Häkämies beslut den 26 juni 2012 godkänt ett stadspolitiskt åtgärdsprogram, ett landsbygdspolitiskt åtgärdsprogram och ett skärgårdspolitiskt åtgärdsprogram för åren 2012–2015. I programmen fastställs de viktigaste uppgifterna och åtgärder för stadspolitiken, landsbygdspolitiken och skärgårdspolitiken under den pågående regeringsperioden. Genom åtgärdsprogrammen genomförs de rikstäckande mål för regionutvecklingen 2011–2015 som statsrådet godkänt i december 2011.

Genom de åtgärder som ingår i det skärgårdspolitiska programmet främjas skärgårdens trafik- och teleförbindelser, skärgårdens ställning i regional- och kommunpolitiken, tryggnad av basservicen, tryggnad av verksamhetsförutsättningarna för havsklustret, produktutvecklingen och marknadsföringen av skärgårds- och insjöturismen, yrkesfisket, ökad bosättning genom fler fritidsbostäder, fritidsboendets utveckling till permanent boende och styrningen av byggandet i detta sammanhang, skyddet av Östersjön och vattendragen, beredskapen och säkerheten vid exceptionella naturfenomen samt behoven av rekreation, naturskydd och kultur.

Försäljning:
Netmarket
Edita Publishing Ab
www.edita.fi/netmarket
asiahaskalvelu.publishing@edita.fi
Telefon 020 450 05
Fax 020 450 2380

Inbunden
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-684-1

Nätpublikation
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-685-8

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY